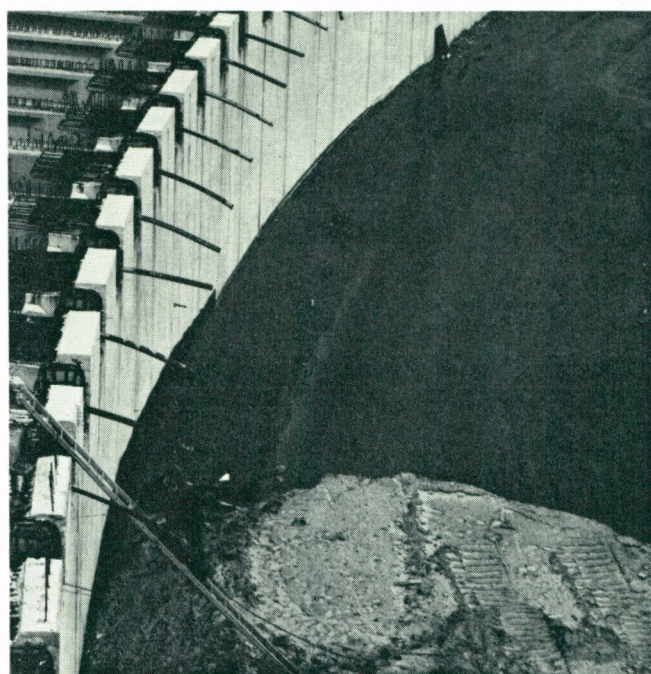
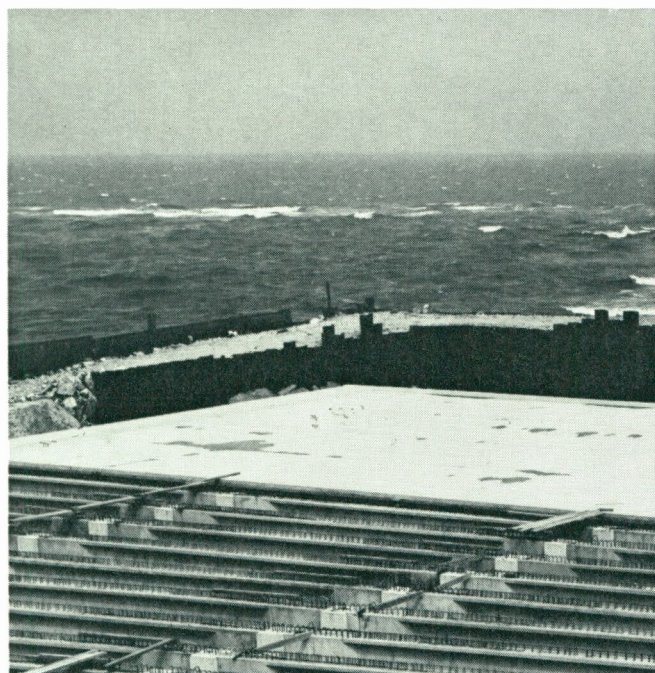

west-vlaanderen werkt

2.1976

tweemaandelijks tijdschrift / verschijnt niet in juli en augustus / maart-april 1976

west-vlaanderen
1975

WES

2.1976

18e JAARGANG

WESTVLAAMS
EKONOMISCH
STUDIEBUREAU

Baron Ruzettelaan 33
8320 Brugge 4
Telefoon : 050/33 81 31
Postrekening 000-0125243-16
BTW : 408.382.668

inhoud

- 49
Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen
- 53
Evolutie van de economische sectoren
- 59
Werkloosheid en bedrijfssluitingen
- 67
Zeehavenwerken en luchtvaart
- 71
Huisvesting, ruimtelijke ordening en openbare werken
- 77
Jaarverslag WER 1975
- 95
Jaarverslag WES 1975
- 102
Subsidiërende bedrijven en gemeenten

Beschermkomitee

Ridder P. van Outryve d'Ydewalle,
Gouverneur, Voorzitter WER ;
De Heer H. Smislaert,
Ere-voorzitter Raad van Beheer WER ;
De heer P. Monballyu,
Voorzitter Raad van Beheer WER ;
De heren H. De Fauw, L. Gillon, A. Legein, H. Olivier,
Mevrouw B. Platteau-Van Elslande,
Leden van de Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee

De Heren R. Annoot, L. Bockstaele, G. Declercq,
P. Delafontaine, J. Pattyn, F. Van Damme, O. Vanneste.

Redaktiesekretaris

De Heer D. Sanders.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Abonnement 1976 : 170 fr. (BTW inbegrepen)

Postrekening 000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Lay-out

Johan Mahieu.

Drukkerij

Groeninghe, Kortrijk.

Foto kافت

Ministerie van Openbare Werken
Inkokering afleidingsvaarten te Zeebrugge

bevolkingsevolutie in west-vlaanderen

Voorlopige gegevens, verkregen van de onderscheiden gemeentebesturen en nagezien aan de hand van de eerste N.I.S.-gegevens, tonen aan dat de bevolking in West-Vlaanderen in 1975 amper met 1.760 eenheden steeg tegenover een toename van 3.336 personen in 1974.

Er was in 1975 in vergelijking met 1974 een daling van het aantal geboorten, een aangroei van het aantal sterfgevallen en een vermindering van het vestigingsoverschot, alle componenten derhalve evoluerend in negatieve richting.

Het bevolkingscijfer bedroeg eind 1975 in West-Vlaanderen 1.071.604 eenheden. Het aantal geboorten daalde van 13.900 in 1974 tot 13.297 in 1975, de sterfte steeg van 11.233 tot 11.674 en het inwijkingsoverschot bleef beperkt tot 137 personen tegenover 669 in 1974.

Zoals steeds waren er betrekkelijk grote verschillen te noteren voor de onderscheiden arrondissementen. In de arrondissementen Diksmuide, Ieper en Roeselare was het bevolkingscijfer dalend. Geen enkel arrondissement haalde een groei van 0,5 %.

Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen, 1974-75

Arrondissement	1974	1975 (a)	Index 1975 ; jaar 1974 = 100
Brugge	250.167	251.214	100,4
Diksmuide	46.553	46.335	99,5
Ieper	105.102	104.949	99,9
Kortrijk	269.000	269.673	100,3
Oostende	131.128	131.541	100,3
Roeselare	141.880	141.666	99,8
Tielt	77.195	77.341	100,2
Veurne	48.819	48.885	100,1
West-Vlaanderen	1.069.844	1.071.604	100,2

(a) Voorlopige cijfers.

De grootste toename in absolute cijfers en procentueel had het arrondissement Brugge ; de aangroei in het arrondissement Brugge was echter voor 60 % te danken aan een inwijkingsoverschot.

Het geboortecijfer per 1.000 inwoners beliep in 1975 in West-Vlaanderen nog slechts 12,4 p.d. tegenover 13,0 p.d. in 1974. Het arrondissement Kortrijk heeft het grootste bruto-geboortecijfer (13,2 p.d.) en het arrondissement Oostende veruit het laagste (11,1 p.d.). In het arrondissement Roeselare was er een daling van 13,5 p.d. in 1974 tot 12,3 p.d. in 1975, vermindering die het dubbele bedraagt van die van West-Vlaanderen als geheel.

Het aantal sterfgevallen per 1.000 inwoners steeg voor West-Vlaanderen tot 10,9 p.d. Daling van de geboorten en toename van de sterfte leidden tot een natuurlijk akkres van amper nog 1,5 p.d. Het arrondissement Kortrijk komt hier, in relatieve termen, gunstig naar voren met een natuurlijke groei van 2,7 p.d., gevolgd door de arrondissementen Brugge (1,6 p.d.), Ieper (1,3 p.d.) en Roeselare (1,2 p.d.) ; een negatief natuurlijk akkres hadden de kustarrondissementen Oostende (— 0,3 p.d.) en Veurne (— 0,1 p.d.).

Het aantal gemeenten met meer sterfgevallen dan geboorten is stijgend ; in 1975 waren er in West-Vlaanderen 62 dergelijke gemeenten tegenover 37 in 1974.

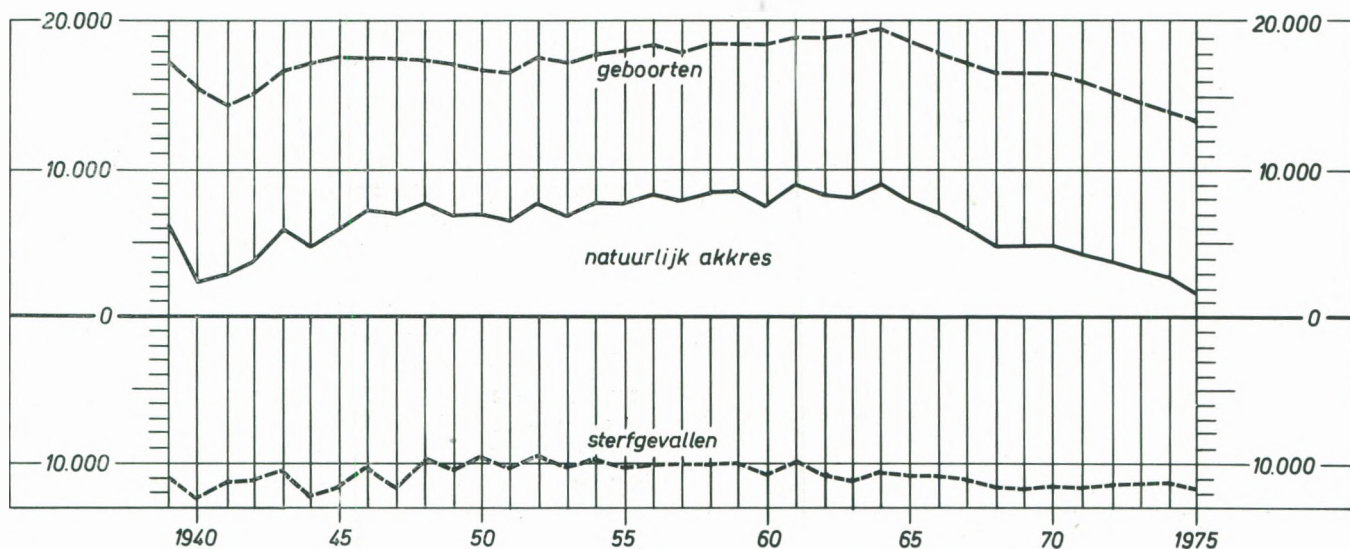
In 1975 had West-Vlaanderen een vestigingsoverschot van 137 personen. De kustarrondissementen, namelijk Brugge (+ 635), Oostende (+ 456) en Veurne (+ 71) noteerden meer inwijkenden dan uitwijkenden, maar in de overige arrondissementen was er een vertrekoverschot. Voor het eerst sinds 1964 had het arrondissement Kortrijk terug een vertrekoverschot (— 66) ; de overige arrondissementen met een uitwijkingsoverschot daarentegen zijn gekenmerkt door een permanent vertrekoverschot. Gemeenten met een belangrijk vestigingsoverschot waren sommige kustgemeenten, namelijk Oostende (+ 501), Koksijde (+ 221), Knokke-Heist (+ 169) en Blankenberge (+ 155), en bepaalde randgemeenten van grote stedelijke centra, zoals Oostkamp (+ 275), Heule (+ 247), Marke (+ 178), Ardoie (+ 174), Rumbekke (+ 161), Oudenburg (+ 143) en Loppem (+ 133), terwijl ook Zedelgem (+ 330) en Wevelgem (+ 162) zijn te vermelden. De grootstedelijke centra Brugge (— 519), Kortrijk (— 499) en Roeselare (— 437) hadden een betrekkelijk groot vertrekoverschot.

Bevolkingscomponenten in West-Vlaanderen, per arrondissement, 1974 en 1975

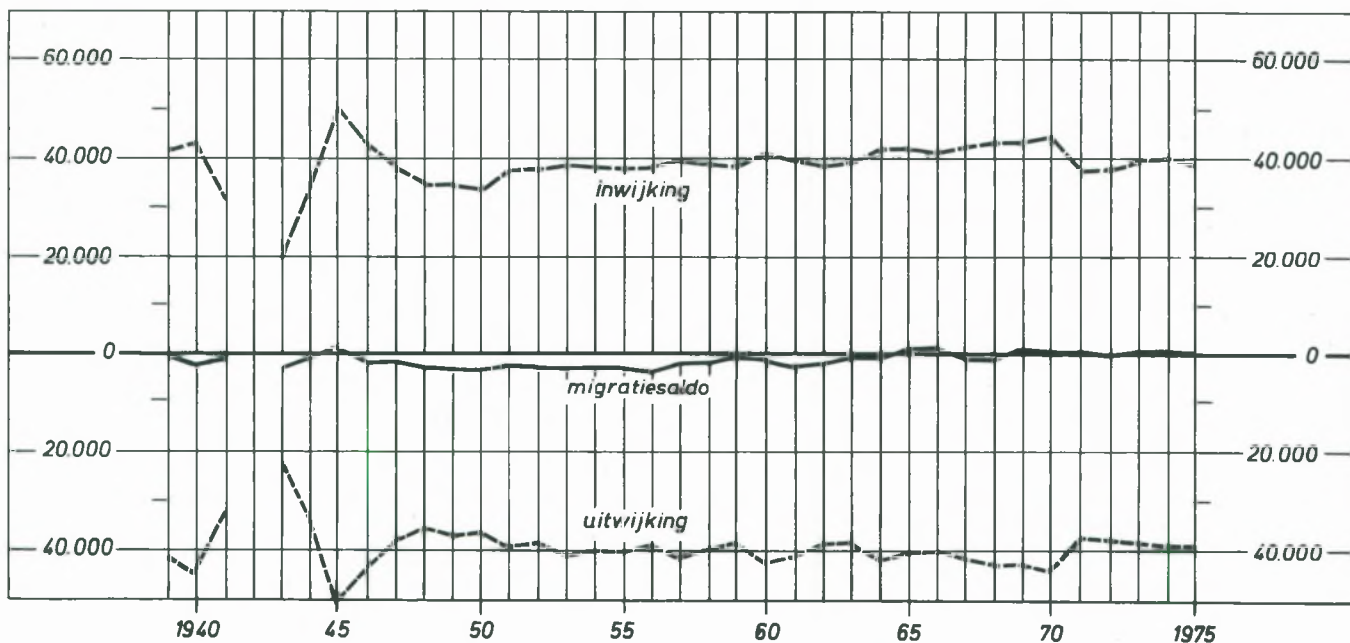
Arrondissement	Geboorten			Sterfte			Natuurlijke groei			Migratiesaldi	
	1974	1975	Per 1.000 inwoners 1975	1974	1975	Per 1.000 inwoners 1975	1974	1975	Per 1.000 inwoners 1975	1974	1975
Brugge	3.241	3.058	12,2	2.540	2.646	10,5	+ 701	+ 412	+ 1,6	+ 772	+ 635
Diksmuide	570	596	12,9	564	560	12,1	+ 6	+ 36	+ 0,8	- 223	- 254
Ieper	1.408	1.359	12,9	1.148	1.222	11,6	+ 260	+ 137	+ 1,3	- 135	- 290
Kortrijk	3.689	3.559	13,2	2.749	2.820	10,5	+ 940	+ 739	+ 2,7	+ 557	- 66
Oostende	1.511	1.454	11,1	1.508	1.497	11,4	+ 3	- 43	- 0,3	+ 348	+ 456
Roeselare	1.911	1.744	12,3	1.402	1.567	11,1	+ 509	+ 177	+ 1,2	- 432	- 391
Tielt	1.005	958	12,4	737	788	10,2	+ 268	+ 170	+ 2,2	- 174	- 24
Veurne	565	569	11,6	585	574	11,7	- 20	- 5	- 0,1	- 44	+ 71
West-Vlaanderen	13.900	13.297	12,4	11.233	11.674	10,9	+ 2.667	+ 1.623	+ 1,5	+ 669	+ 137

Demografische evolutie in West-Vlaanderen, 1939-75

Geboorte - sterfgevallen

Inwijking - uitwijking

U bent nooit ver
van een G-bankkantoor.

Dus,
voor uw geld-
en spaarproblemen
bent u nooit ver
van de oplossing!

Generale Bankmaatschappij

1100 kantoren in België.

financieringsstructuur nog een bemerking worden afge-
heid. Het blijkt inderdaad dat een sterkere financierings-
structuur een lichtjes hoger steunniveau oplevert na be-
astingen en in de mate dat voldoende positieve
aten worden geboekt. Vóór belastingen
bij negatieve exploitatie wordt meer
het bedrijf met de zwakkere finan-
klaring hiervoor ligt enerzijds
kening van de kapitaalpre-
plan geen uitstel van te
anderzijds in het feit
gedurende een period
premie onrechtstree
vermindering van d
belastingsdruk ove
ekt wordt uitgest
voor dat de belat
nilder is dan op
een duidelijker vo
iseerde waarde
de eigen middelen
premie, te stellen
ve waarde van de
afhankelijk van de
ijële aangelegenh
en dus van de ren
manifesteert zich vo
verking (L). Deze tec
endabiliteit van de eigen

de arbeidskrachten. De industrialisatie van West-Vlaan-
deren, minder dan een halve eeuw geleden aangevat
heeft nu een niveau van volwassenheid bereikt waarop
n zich moet voltrekken via kwa
staande industriële
aan hie

WIJ KENNEN DE MOGELIJKHEDEN VAN

- ★ Computerzetwerk
- ★ Rotatiedrukwerk

op aanvraag bezorgen wij U meer inlichtingen

DRUKKERIJ SANSEN p.v.b.a.

Gasthuisstraat 19-23
8970 POPERINGE
Tel. 057/33 40 16

UITGEVER

HET WEKELIJKS
NIEUWS

4WEST PARTNER

**er wordt beweerd
dat ook de hel met vijf wordt verwarmd.
omdat ze daar duivels knap zijn als het om vuur gaat.**

bijna zo knap zijn ze als onze bedrijfsleiders die de fantastische VIF-ketel plaatsen om hun bedrijfsafval gratis te verwerken tot nuttige energie.

VIF

de fantastische speciaalketel voor om het even welke brandbare afval van grote, middelgrote en kleinere bedrijven.

tot einde juni met belangrijke overheidssubsidie!

vraag onze technische brochure en prijslijst.
vuur wordt immers duur.

industriële warmtetechniek

VYNCKE

pvba vyncke warmtetechniek
gentsesteeweg 224
b-8730 harelbeke
telefoon (056) 71 14 56
telex 85 416 vyncke b

076/1

evolutie van de economische sectoren

Algemeen

De bezoldigde werkgelegenheid die in 1973 een aanzienlijke groei had gekend, was in West-Vlaanderen, zoals in het Rijk, ook tijdens de eerste helft van 1974 nog stijgend. Tegen het einde van 1974 trad een verslechtering in, die echter slechts ten dele bleek uit de gegevens van het aantal aan de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid onderworpen loon- en weddetrekkenden. De gevolgen van de economische teruggang kwam immers aanvankelijk vooral tot uiting in de cijfers van de gedeeltelijke werkloosheid; aangezien de statistiek van de RMZ de gedeeltelijk werklozen omvat, levert deze bron geen juist inzicht in de werkelijke werkgelegenheidssituatie.

In 1975 steeg het aantal volledig werklozen zeer sterk (zie verder) en de daling van het aantal aan de RMZ onderworpenen zette zich snel door. De beschikbare statistische gegevens laten spijtig genoeg niet toe de evolutie van het aantal aan de RMZ onderworpenen voor het gehele jaar 1975 te volgen. De meest recente gegevens van de RMZ zijn die van maart 1975 en zijn enkel op het niveau van de provincie voorhanden.

Tot september 1974 was de tendens nog stijgend. In de secundaire sektor waren er in september 1974 in West-Vlaanderen 142.787 werknemers onderworpen aan de RMZ tegenover 138.759 in september 1973; bij herhaling wordt er op gewezen dat de RMZ-cijfers de gedeeltelijk werklozen insluiten. In december 1974 was het cijfer voor de secundaire sektor echter reeds lager dan in december 1973. De telling van maart 1975 geeft voor de secundaire sektor nog slechts 135.862 bezoldigden tegenover 140.158 in maart 1974. Van maart 1974 tot maart 1975 was er in West-Vlaanderen in de industrie een daling van 3,1 %; in het Rijk bereikte de vermindering 4,6 %.

In de handels- en dienstensektor lag, volgens de gegevens van de RMZ, het aantal bezoldigden in maart 1975 nog beduidend hoger dan in maart 1974, dit zowel in West-Vlaanderen als in het Rijk.

Het is zeker dat vooral de industriële sektor getroffen wordt door een conjunctuurinzinking.

Praktisch alle industriële bedrijfstakken werden door de economische recessie getroffen, hoewel met enig verschil in intensiteit. Afgezien van het fenomeen van de gedeeltelijke werkloosheid, waarvoor trouwens geen gegevens naar bedrijfstak beschikbaar zijn, kan uit de RMZ-gegevens worden afgeleid dat de metaalnijverheid — die de belangrijkste bedrijfstak van West-Vlaanderen is geworden — nog vrij goed aan de conjunctuurinzinking heeft weerstaan in de periode maart 1974 - maart 1975.

Onder alle Belgische provincies was enkel in de provincie Limburg (index 97,5) de daling van het aantal bezoldigden in de industrie geringer dan in West-Vlaanderen.

Voor de bedrijfstakken met de grootste tewerkstelling in West-Vlaanderen was de evolutie relatief gunstig in vergelijking met de andere provincies; in de metaalverwerkende industrie was er slechts één provincie (Oost-Vlaanderen) met een gunstiger positie en in de textielnijverheid en de houtnijverheid werd West-Vlaanderen minder getroffen dan alle andere provincies.

Ook in de sektor handel en diensten nam West-Vlaanderen de gunstigste positie in; hier was er in alle provincies nog enige groei tussen maart 1974 en maart 1975.

Na maart 1975 is de situatie echter verder verslecht, maar de omvang hiervan kan niet cijfermatig worden aangegeven, door het ontbreken van algemene gegevens

Aan RMZ onderworpen werknemers, West-Vlaanderen, 1973-75

	Landbouw, visserij			Industrie, energie			Bouwbedrijf			Handel en diensten		
	1973	1974	1975	1973	1974	1975	1973	1974	1975	1973	1974 (a)	1975 (a)
Maart	2.669	2.573	2.637	133.953	140.158	135.862	26.767	27.030	27.554	121.004	124.509	130.210
Juni	2.609	2.713		135.532	140.380		26.789	27.327		124.894	129.976	
September	2.643	2.796		138.759	142.787		27.397	28.053		126.298	130.742	
December	2.582	2.644		140.322	139.142		27.214	27.145		124.378	128.413	

(a) Inclusief de vergoede werklozen in versnelde beroepsopleiding, in tegenstelling met de gegevens voor 1973.

Aan de RMZ onderworpen werknemers per sektor, West-Vlaanderen, 1974-75

	Evolutie van de in de sociale zekerheid opgenomen werknemers			Index Rijk	Index van de provincie met grootste daling	Rangorde van West-Vlaanderen in de provincies (naar dalende orde van index)
	Maart 1974	Maart 1975	Index			
Metaalverwerkende industrie	38.180	37.615	98,5	95,0	83,9	2e
Winning en voorbereiding ertsen ; vervaardiging en eerste verwerking metalen	7.833	7.603	97,1	101,6	93,1	7e
Textielnijverheid	31.668	29.893	94,4	91,1	70,0	1e
Kledingsnijverheid	12.692	12.360	97,4	94,2	89,4	3e
Houtnijverheid	15.502	15.240	98,3	93,5	82,6	1e
Voedingsnijverheid	10.417	10.178	97,7	96,2	90,2	3e
Vervaardiging van niet-metalen delfstoffen	5.101	4.967	97,4	97,9	91,1	6e
Grafische nijverheid	2.837	2.687	94,7	95,5	85,6	6e
Glasnijverheid	1.989	1.914	96,2	90,3	64,3	4e
Drankbereiding	1.978	1.858	93,9	88,0	79,8	3e
Schoennijverheid	1.825	1.602	87,8	82,2	64,4	5e
Chemische nijverheid	1.854	1.946	105,0	100,4	46,7	2e
Plastiekverwerkende industrie	1.730	1.570	90,8	92,9	83,3	5e
Energie en waterhuishouding	2.624	2.609	99,4	100,2	88,2	6e
Overige industrie	3.928	3.820	97,3	94,1	87,1	5e
	140.158	135.862	96,9	95,4	92,8	2e

terzake. Aanwijzingen zijn te vinden bij de statistiek over de sluiting van ondernemingen en het aantal getroffen werknemers en de omvang van de gedeeltelijke en volledige werkloosheid, die verder worden behandeld. Een enquête, die eind 1975 door het Westvlaams Economisch Studiebureau werd gehouden, wees uit dat in de Westvlaamse industrie in november 1975 het aantal gepresteerde dagen slechts 80 à 85 % bedroeg van het aantal gepresteerde dagen in november 1973.

Landbouw

In 1975 was in West-Vlaanderen de daling van het landbouwareaal betrekkelijk groot.

De totale betaalde oppervlakte, exclusief tuinbouw voor het gezin en braakgrond, verminderde in West-Vlaanderen met 2.093 ha of 0,9 % (tegenover 1,2 % in het Rijk). Dit is de grootste daling in de jongste vijf jaar in West-Vlaanderen.

1970 : 228.843 ha	— 1.004
1971 : 227.839 ha	— 1.153
1972 : 226.686 ha	— 868
1973 : 225.818 ha	— 1.227
1974 : 224.591 ha	— 2.093
1975 : 222.498 ha	

Het aantal bestendig tewerkgesteld in de landbouw liep ook verder terug ; in mei 1975 waren er nog 23.696 tegenover 24.103 in mei 1974.

Bestendig tewerkgesteld in de landbouw

	West-Vlaanderen		Index 1975 (1974 = 100)	
	1974	1975	W.-Vl.	Het Rijk
Mannen				
Bedrijfshoofden	16.549	16.087	97,2	95,5
Leden van het gezin	2.140	2.072	96,8	95,8
Andere	887	905	102,0	97,1
	19.576	19.064	97,4	95,7
Vrouwen				
Bedrijfshoofden	1.224	1.305	106,6	102,6
Leden van het gezin	3.169	3.172	100,1	98,9
Andere	134	155	115,7	101,8
	4.527	4.632	102,3	100,3

Tijdens de periode 1970-73 was er bij de mannen jaarlijks een daling van ongeveer 950 à 1.000 personen ; vanaf 1974 is de vermindering teruggelopen tot een 500-tal eenheden. De procentuele vermindering blijft in West-Vlaanderen laag in vergelijking met de andere provincies.

Uit de cijfers van de landbouwtellingen van mei 1974 en 1975 blijkt een aangroei van het aantal vrouwen die bestendig tewerkgesteld zijn in de landbouw. In wezen is het zo dat het aantal tewerkgestelde vrouwen aanzienlijk is onderschat en dat uit de statistische gegevens geen betrouwbare informatie is te halen over de werkelijke omvang noch over de evolutie.

Zeevisserij

De gegevens van het Bestuur van het Zeewezen tonen aan dat de vermindering van de zeevisserijvloot steeds doorloopt. Eind 1975 waren er 239 bemande schepen en 16 niet-bemandede schepen tegenover respectievelijk 245 en 23 op het einde van 1974. De totale tonnenmaat kende in

1975 een lichte daling en bereikte 23.904 ton tegenover 24.042 ton in 1974.

Het aantal aangemonsterde zeelieden bedroeg eind 1975 1.072 personen tegenover 1.096 een jaar voordien.

Vooraf Nieuwpoort verloor nog verder aan betekenis in het geheel van de Belgische zeevisserij.

	Bemandede schepen			Aangemonsterde zeelieden			Totale tonnenmaat		
	1973	1974	1975	1973	1974	1975	1973	1974	1975
Zeebrugge	123	127	126	557	573	567	10.402	11.793	11.666
Oostende	82	77	78	399	359	365	9.942	9.302	9.416
Nieuwpoort	40	37	33	157	146	130	2.354	2.610	2.582
Blankenberge	3	4	2	13	18	10	126	337	240
	248	245	239	1.126	1.096	1.072	22.824	24.042	23.904

De aanvoer (aanlandingen in Belgische havens) daalde in 1975 tot 38.316.547 kg tegenover 38.961.635 kg in 1974. De totale besomming toonde nog een lichte toename, namelijk van 1.206 miljoen fr. in 1974 tot 1.212 miljoen fr. in 1975.

Toerisme

Op basis van de resultaten van de toeristische index van het Westvlaams Economisch Studiebureau, opgemaakt in opdracht van Westtoerisme, kan men stellen dat de Kust en het Achterland een uitstekend toeristisch seizoen achter de rug hebben.

Foto : Archief Westtoerisme

Het seizoenresultaat (mei-september) van deze index bedraagt 105,4 (met het seizoen 1974 als basis). Dit betekent een toename van de toeristische activiteit met 5,4 % ten opzichte van vorig jaar.

Met uitzondering van de junimaand, is er voor alle overige maanden van het toeristisch seizoen een vooruitgang te bespeuren in vergelijking met vorig jaar. Vooral de maand mei (+ 25,5 %) was bijzonder succesvol. Hierbij dient men uiteraard rekening te houden met de verschuiving van het Pinkster-weekend van de maand juni in 1974 naar mei in 1975. In deze optiek is de absolute status-quo van de juni-index (merk aan dat de overnachtingen evenwel daalden met 5,5 %) nog relatief gunstig. Gedurende het hoogseizoen werd vooral in juli een sterke vooruitgang (+ 6,3 %) genoteerd. De relatief geringere toename voor augustus (+ 2,7 %) dient geïnterpreteerd ten aanzien van de uitmuntende augustusmaand van vorig jaar. Tenslotte werd het seizoen afgesloten met een groei van de septembermaand met 1,2 %.

De vier hoofdgroepen van de toeristische index kenden alle een toename, zij het met een ongelijke intensiteit. De overnachtingen (exclusief de vakantiekolonies) vertoonden de sterkste toename (+ 8,4 %). Daarentegen vertoonden de indicatoren in verband met de handelsactiviteit (+ 5,6 %), de verkeersdrukte (+ 3,5 %) en de openbare nutsvoorzieningen (+ 4,3 %) een zwakkere toename.

In verband met de aangroei van de verkeersdrukte dient gewezen op het negatief impact van de sterke daling van de passagierstrafiek op de luchthaven Oostende-Middelkerke (- 25,4 %) op het totaal-cijfer. De overige indicatoren in verband met de verkeersdrukte kenden een gunstige evolutie : de zeevaartlijnen van Zeebrugge en Oostende naar Engeland (+ 13,0 %), NMBS (+ 9,8 %) en NMVB (+ 6,1 %).

De trafiek op de toeristische wegen, een belangrijke indicator in verband met het eendagstoerisme, wees op een

geringe toename (+ 1 %). Het cijfermateriaal terzake laat evenwel niet toe betrouwbare konklusies te vellen.

De relatief geringere toename van de post « openbare nutsvoorzieningen » dient vooral op rekening te worden gebracht van de evolutie van het postverkeer (- 3,8 %). Het valt op dat het postverkeer sedert een paar jaar structureel terugloopt door wijzigingen in het konsumentenpatroon. Het versturen van prentkaarten raakt stilaan uit de mode.

In de hoofdgroep overnachtingen, die toch de bijzondere aandacht weerhouden, vertonen alle logiesvormen een toename, zij het terug met ongelijke intensiteit. Vooral de hotellerie (+ 11,1 %) en het kampeertoerisme (+ 16,7 %) bijten hierbij de spits af. Het succes van de hotellerie dient des te meer benadrukt, gezien het hoge groeicijfer gerealiseerd werd spijs een daling van de aanbodskapaciteit met 4,7 %.

De belangrijkste logiesvorm aan de Kust, appartement-villa noteerde een opwaartse beweging met 6,8 %. Tenslotte groeiden de overnachtingen in de inrichtingen voor sociaal toerisme slechts lichtjes aan (+ 0,4 %).

In het kader van de groeiende economische malaise die zich in 1975 manifesteerde mag het toeristisch seizoen aan de Kust en het Achterland als bijzonder gunstig worden geëvalueerd. Uiteraard vormden de zeer gunstige weersomstandigheden een positieve troefkaart.

Daarnaast dient toch op het opmerkelijk gering impact van de zwakke economische toestand op het toeristisch konsumentengedrag van de gemiddelde Belg te worden gewezen. Niet alleen het binnenlands toerisme, maar ook het uitgaand toeristenverkeer van de Belgen zou naar verluid in omvang zijn toegenomen in 1975.

Tenslotte wijzen de indicatoren in verband met het deviezenaanbod op enige herneming van de Britse en Franse vraag.

Het verloop van de toeristische index WES, Kust en Achterland, 1962-75

Maand	Maandgemiddelde toeristisch seizoen (mei-september)														
	1965 = 100														
	1962	1963	1964	1965	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Mei	—	—	—	—	53,4	62,5	64,1	59,8	70,5	80,8	72,0	86,8	81,0	85,1	106,8
Juni	80,2	84,4	86,8	99,0	89,7	84,1	81,2	92,2	82,7	89,9	95,4	91,7	106,3	101,3	102,6
Juli	124,8	137,8	151,6	160,7	144,0	140,4	145,7	148,2	146,7	152,7	157,9	157,7	157,5	153,7	164,8
Augustus	131,0	136,6	155,0	161,5	143,9	144,8	150,8	145,6	142,7	150,7	144,2	141,0	150,2	155,9	160,1
September	64,0	62,9	75,3	76,6	67,5	68,3	71,9	69,5	71,3	81,4	82,5	87,1	90,2	90,4	90,7
Seizoen	100,0	105,1	117,2	124,1	100,0	99,0	102,5	102,6	101,5	108,6	109,3	109,8	113,3	111,8	119,1

Zelfstandigen

Volgens het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen waren er in West-Vlaanderen midden 1974 75.476 zelfstandigen die de activiteit als hoofdbezigheid uitoefenden ; in 1973 bedroeg dit aantal nog 76.173. De evolutie was als volgt :

	Mannen		Vrouwen	
	1973	1974	1973	1974
Arrondissement Brugge	12.178	12.053	4.766	4.798
Arrondissement Diksmuide	3.055	2.989	1.012	1.007
Arrondissement Ieper	6.053	5.949	2.184	2.170
Arrondissement Kortrijk	11.823	11.841	5.041	5.006
Arrondissement Oostende	5.888	5.750	2.335	2.332
Arrondissement Roeselare	7.468	7.395	3.210	3.191
Arrondissement Tielt	4.944	4.909	2.071	2.054
Arrondissement Veurne	3.093	2.981	1.052	1.051
West-Vlaanderen	54.502	53.867	21.672	21.609

In vergelijking met de evolutie in het Rijk was de daling geringer in West-Vlaanderen, zowel bij de mannen (— 1,2 % tegenover — 1,9 %) als bij de vrouwen (— 0,3 % tegenover — 1,2 %). In West-Vlaanderen was de vermindering bij de vrouwen zeer gering en in de kustarrondissementen onbestaand.

West-Vlaanderen telde in 1974 nog 7,1 zelfstandigen per 100 inwoners tegenover slechts 5,6 in het Rijk.

Er valt op te merken dat de statistiek van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen ook een aantal geestelijken omvat (leden van kloostergemeenschappen die onderwijs verstrekken, aalmoezeniers e.a.) evenals een gering aantal personen die geen beroepsbezigheid meer uitoefenen maar verzekeringsplichtig zijn met het oog op de vrijwaring van hun rechten op de uitkeringen.

Indien geen rekening wordt gehouden met de als zelfstandige gelijkgestelde geestelijken, dan was de situatie in 1974 als volgt :

	Absolute cijfers		Aantal per 100 inwoners		
	M	V	M	V	Tot.
Arrondissement Brugge	11.742	4.252	4,7	1,7	6,4
Arrondissement Diksmuide	2.936	868	6,3	1,9	8,2
Arrondissement Ieper	5.834	2.043	5,6	1,9	7,5
Arrondissement Kortrijk	11.589	4.520	4,3	1,7	6,0
Arrondissement Oostende	5.651	2.302	4,3	1,8	6,1
Arrondissement Roeselare	7.264	2.535	5,1	1,8	6,9
Arrondissement Tielt	4.815	1.397	6,2	1,8	8,0
Arrondissement Veurne	2.925	1.049	6,0	2,1	8,1
West-Vlaanderen	45.756	18.966	4,3	1,8	6,0

Het zijn duidelijk de meest agrarisch gebleven arrondissementen die verhoudingsgewijs het grootste aantal zelfstandigen tellen.

Een aantal personen oefent een zelfstandige activiteit uit als bijberoep. In 1974 waren het er in West-Vlaanderen 4.820 tegenover 4.375 in 1973. In alle Westvlaamse arrondissementen was er een stijging.

Het aantal helpers is niet juist gekend. In 1974 waren er in West-Vlaanderen 14.329 helpers onderworpen aan het stelsel van sociale zekerheid tegenover 14.104 in 1973. Zeer veel helpers vallen echter niet onder toepassing van het sociaal statuut, zoals de echtgenoten van de verzekeringsplichtigen en de ongehuwde helpers en helpsters beneden 20 jaar.

Grensarbeid

De daling van het aantal grensarbeiders in Frankrijk tewerkgesteld zet zich voort.

De meeste Westvlamingen zijn tewerkgesteld in de textielnijverheid van Roubaix-Tourcoing en de Leievallei. Het totale aantal grensarbeiders daalde hier van 5.195 eind 1973 tot 4.597 eind 1974, dit is met 11,5 %.

Gegevens over het jaar 1975 zijn enkel beschikbaar voor het geheel van de Belgische grensarbeiders tewerkgesteld in het département du Nord. De evolutie was er als volgt :

	1973	1974	1975
Textiel	5.124	4.349	4.009
Metaal	3.836	3.515	3.358
Bouw	996	821	683
Andere	3.550	3.554	3.436
	13.506	12.239	11.486

Naar raming bedraagt het aantal Westvlaamse grensarbeiders thans nog slechts ongeveer 3.100 eenheden.

ook uw bedrijfszekerheid zou wel eens van een draadje kunnen afhangen...

wij bedoelen het niet figuurlijk maar letterlijk!
precies dáárom besteden we zoveel aandacht aan al
onze opdrachten.
dáárom ook hebben wij ons omringd met specialisten,
die voor al uw automatieproblemen een efficiënte op-
lossing vinden.

etn vandecappelle n.v.

electro-industriële apparatuur rumbekesteenweg 279, 8800 roeselare tel. 051/230.81 (3 l.)

werkloosheid en bedrijfssluitingen

Het jaar 1975 werd gekenmerkt door zeer hoge werkloosheidscijfers.

In West-Vlaanderen werd in 1974 vanaf juni een aanvankelijk nog vrij beperkte, maar vanaf september een zeer sterke toename genoteerd van de gedeeltelijk werklozen. De maand juni was de inzet van een stijging van het aantal volledig werkloze mannen ; bij de vrouwen

werd reeds vanaf 1971, dit is reeds tijdens de nog heersende fase van opgaande conjunctuur, een geregelde toename van het aantal volledig werklozen vastgesteld.

De aangroei van het aantal gedeeltelijk werklozen kan niet nauwkeurig worden gevolgd ; ingevolge de vrijstelling van stempelcontrole ontbreken geregionaliseerde cijfers voor de periode november 1974 - februari 1975.

Rond de jaarwisseling was het aantal volledig werklozen, bijzonder sterk gestegen. Toch bleef in West-Vlaanderen het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen bij de mannen nog beneden het niveau van 1968, toen de verzwakking in de conjunctuur nog niet als een eigenlijke recessie werd gezien maar eerder een adempauze in de groeibeweging. Tijdens het eerste kwartaal van 1975 bleef het aantal volledig werklozen nagenoeg op hetzelfde niveau hangen. De verbetering in de werkloosheidscijfers die na de wintermaanden normalerwijze te verwachten valt, deed zich niet voor. In mei 1975 werd in West-Vlaanderen bij de mannen een werkloosheidscijfer bereikt dat hoger was dan tijdens de overeenkomstige maand van 1968 ; in het Rijk was dit reeds het geval vanaf maart. De zomer bracht geen verbetering en vanaf september 1975 was de toename opnieuw vrij aanzienlijk. Er dient te worden teruggegaan tot de jaren vijftig om even hoge en hogere werkloosheidscijfers te vinden bij de mannen.

Bij de vrouwen is de stijgende tendens van het aantal volledig werklozen reeds vanaf begin 1971 waarneembaar in West-Vlaanderen en in het Rijk vanaf oktober 1971. De werkloosheid bij de vrouwen heeft duidelijk een structureel karakter verkregen.

Evolutie van het aantal volledig werklozen, 1973-75

	Normale arbeidsgeschiktheid							Gedeeltelijke en zeer beperkte geschiktheid							
	Absolute cijfers			Indices 1975				Absolute cijfers			Indices 1975				
	West-Vlaanderen		Basis 1973 = 100	West-Vlaanderen		Rijk	West-Vlaanderen		Rijk	West-Vlaanderen		Rijk	West-Vlaanderen		Rijk
	1973	1974	1975	1973	1974	1975	1973	1974	1975	1973	1974	1975	1973	1974	1975
Mannen															
Januari-maart	2.262	1.638	3.845	170,0	187,0	234,7	235,7	3.263	3.024	3.376	103,5	104,0	111,6	105,4	
April-mei	1.199	910	3.816	318,3	282,2	419,3	334,5	2.854	2.648	3.326	116,5	108,7	125,6	110,4	
Juni-juli	809	675	3.480	430,2	347,5	515,6	354,8	2.623	2.505	3.270	124,7	109,9	130,5	111,6	
Augustus	742	771	3.619	487,7	375,8	469,4	353,5	2.609	2.480	3.250	124,6	110,2	131,0	111,9	
September	1.074	1.373	4.639	431,9	396,2	337,9	317,4	2.684	2.588	3.340	124,4	110,5	129,1	111,1	
Oktober	1.557	2.182	6.099	391,7	423,6	279,5	290,7	2.804	2.773	3.493	124,6	109,9	126,0	109,8	
November	1.681	2.617	6.383	379,7	427,9	243,9	259,5	2.963	2.999	3.610	121,8	109,4	120,4	108,4	
December	1.808	3.333	6.962	385,1	398,9	208,9	216,2	3.101	3.220	3.720	120,0	108,5	115,5	107,0	
Vrouwen															
Januari-maart	2.078	2.193	4.333	208,5	219,0	197,6	174,5	893	948	1.178	131,9	124,2	124,3	113,3	
April-mei	1.156	1.244	4.076	352,6	250,3	327,7	199,3	831	844	1.260	151,6	127,7	149,3	116,9	
Juni-juli	703	929	3.918	557,3	273,1	421,7	207,3	772	781	1.267	164,1	130,1	162,2	118,8	
Augustus	843	1.233	4.287	508,5	280,0	347,7	204,6	742	780	1.303	175,6	131,8	167,1	119,5	
September	1.493	2.133	5.645	378,1	283,8	264,7	197,0	820	864	1.410	172,0	132,2	163,2	120,1	
Oktober	2.350	3.300	7.391	314,5	292,9	224,0	198,6	905	974	1.496	165,3	133,0	153,6	119,6	
November	2.398	3.705	7.775	324,2	299,5	209,9	190,9	942	1.027	1.545	164,0	133,4	150,4	119,5	
December	2.493	4.142	8.083	324,2	288,9	195,1	180,6	935	1.087	1.570	167,9	133,4	144,4	119,4	

Volledig werklozen

De aangroei van het aantal volledig werklozen situeerde zich haast uitsluitend bij de normaal arbeidsgeschikten.

Mannelijke uitkeringsgerechtigde volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid

In augustus 1974 was bij de mannen het aantal volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid iets groter dan tijdens de overeenkomstige maand van 1973. Tijdens de volgende maanden van 1974 was er een zeer aanzienlijke stijging van de mannelijke volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid, waarbij te noteren viel dat de aangroei groter was in West-Vlaanderen dan in het Rijk. Eind december 1974 waren er in West-Vlaanderen 4,3 maal zoveel mannelijke volledige werklozen met normale arbeidsgeschiktheid als eind augustus 1974 ; in het Rijk was het stijgingspercentage slechts 2,5. Er dient hierbij gewezen te worden op het feit dat in West-Vlaanderen werd vertrokken van een relatief laag niveau en tevens valt op te merken dat in West-Vlaanderen de werkgelegenheid traditioneel een grotere seizoengevoeligheid heeft dan gemiddeld in het Rijk. West-Vlaanderen dat 10,5 % telt van alle tegen werkloosheid verzekerde mannen in het Rijk, had in augustus 1974 slechts 5,7 % van alle mannelijke volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid ; eind december 1974 bedroeg het aandeel 10,0 %.

De zomer 1975 bracht geen verbetering in de werkloosheidscijfers. In 1973 en ook nog in 1974 daalde in West-Vlaanderen het maandgemiddelde van het aantal volledig werkloze mannen met normale arbeidsgeschiktheid tijdens de maanden juni-juli tot 35 à 40 % van het maandgemiddelde van het eerste kwartaal ; in 1975 was er van een daling nauwelijks sprake en in het Rijk werd zelfs een verdere aangroei genoteerd.

De vergelijkende evolutie voor de maanden juni-juli was als volgt :

Mannelijke volledig werklozen met normale geschiktheid

	West-Vlaanderen		Het Rijk	Aandeel W.-Vl. in het Rijk
	Abs. c.	Glijdende groei-index	Glijdende groei-index	
Juni-juli 1973	809	—	—	6,2 %
Juni-juli 1974	675	83,4	98,0	5,3 %
Juni-juli 1975	3.480	515,5	354,8	7,7 %

Vanaf september 1975 ging de werkloosheid opnieuw fel de hoogte in en was het aandeel van West-Vlaanderen in het geheel van het Rijk stijgend, namelijk van 7,7 % voor de maanden juni-juli tot 9,5 % eind december.

In 1973 slaagden zeer veel jongeren die pas afgestudeerd waren, er nog in binnen een redelijke termijn een betrekking te vinden, hoewel het nog niet volstaan hebben aan de militaire dienstplicht voor heel wat jongens een hinder was. In 1974 was de recessie tijdens het tweede halfjaar reeds voelbaar en kregen nog weinig jongeren kans om effectief in het beroepsleven te treden ; in 1975 kregen we het gekumuleerd resultaat van twee opeenvolgende jaren waarin de jongeren in de werkloosheid blijven steken.

Aangezien de pas afgestudeerden een wachttijd van 75 dagen moeten doen om gerechtigd te worden op werkloosheidsuitkering komen zij pas vanaf september in de categorie van de uitkeringsgerechtigden terecht ; voordien worden ze opgenomen onder de categorie « andere verplicht ingeschreven werkzoekenden ».

De evolutie van het aantal in toepassing van artikel 124 van het KB van 20 december 1963 tot het voordeel der werkloosheidsuitkeringen toegelaten mannelijke werklozen was als volgt :

	West-Vlaanderen		Aandeel West-Vlaanderen in het Rijk		Totaal
	Scholen	Leercontracten	Scholen	Leercontracten	
1973	690	17	11,3	7,0	11,1
1974	1.083	16	12,7	6,0	12,5
1975	2.515	39	14,5	11,6	14,4

West-Vlaanderen dat door de structuur van zijn werkgelegenheid een vrij hoge seizoengevoeligheid noteert en dat door zijn relatief jeugdige leeftijdsopbouw van de bevolking, met een stijgende participatiegraad aan het voortgezet onderwijs, verhoudingsgewijs veel nieuwelingen op de arbeidsmarkt dient op te vangen, had eind 1975 een zeer hoog werkloosheidscijfer dat voorheen alleen in de jaren vijftig werd overschreden. Hoewel de werkloosheidsdruk groot is geworden, blijkt West-Vlaanderen in vergelijking met het Rijk inzake volledig werklozen minder sterk door de conjunctuurinzinking te zijn getroffen ; in de jaren vijftig was de toestand duidelijk nog tegengesteld, met een bijzonder hoge conjunctuurgevoeligheid voor West-Vlaanderen.

De werkloosheidsdruk is in West-Vlaanderen, als geheel beschouwd, nog lager dan gemiddeld in het Rijk. Dit is over het gehele jaar 1975, maand na maand, het geval geweest.

Per 100 tegen werkloosheid verzekerde mannen waren er eind december 1975 in West-Vlaanderen 4,0 volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid tegenover gemiddeld 4,4 in het Rijk ; enkel in de provincie Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Luxemburg werd een iets gunstiger situatie genoteerd dan in West-Vlaanderen.

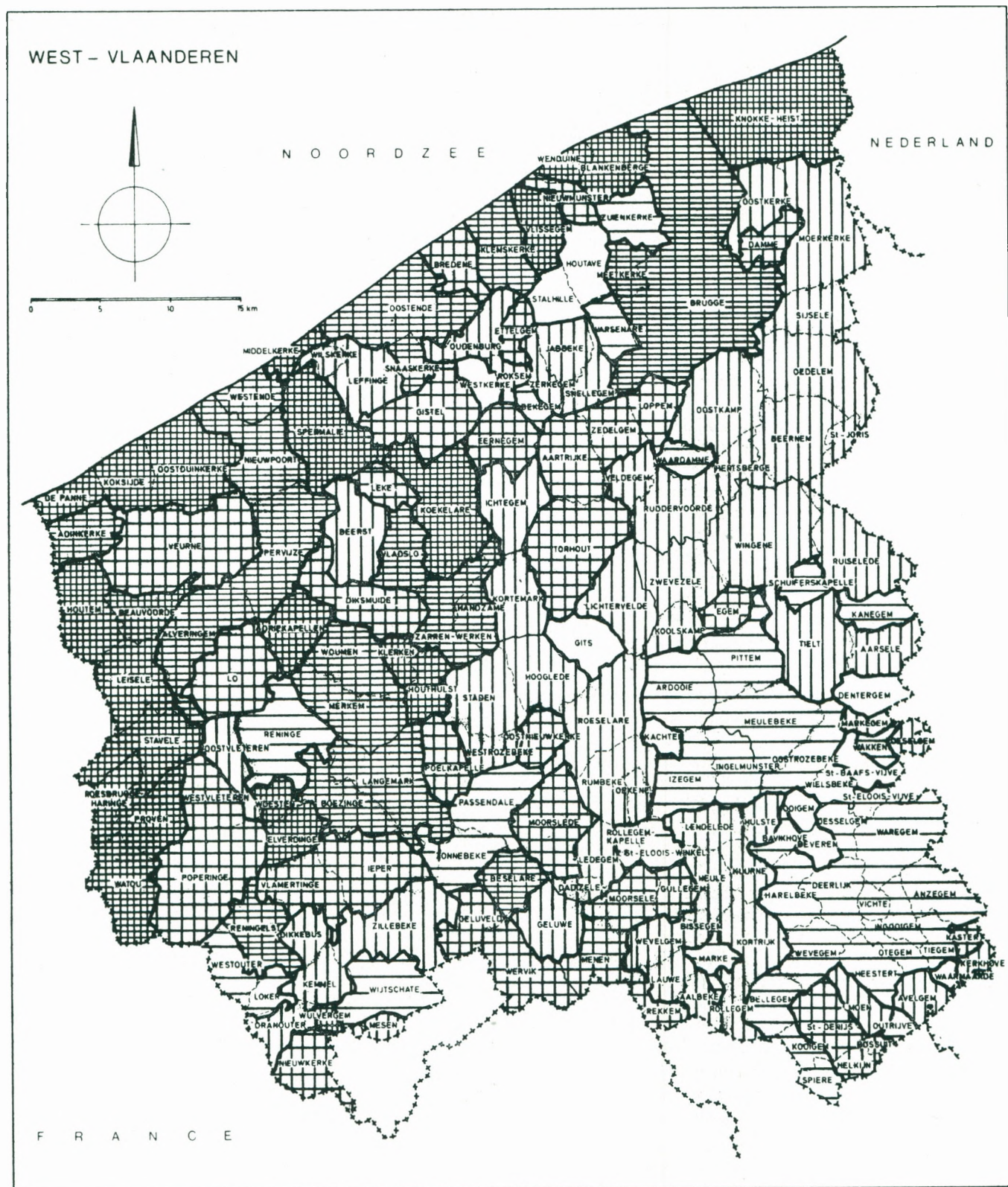
Binnen West-Vlaanderen worden echter aanzienlijke verschillen aangetroffen :

Aantal uitkeringsgerechtigde mannelijke volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid per 100 tegen werkloosheid verzekerden

G.B.	December 1973	December 1974	December 1975
Oostende	2,7	3,6	6,5
Brugge	1,7	2,5	5,3
Ieper	0,7	1,8	4,2
Kortrijk	0,2	1,2	2,7
Roeselare	0,3	1,0	2,3
West-Vlaanderen	1,0	1,9	4,0
Het Rijk	1,1	2,0	4,4

AANTAL VOLLEDIG WERKLOZE MANNEN MET NORMALE ARBEIDSGESCHIKTHEID PER 100 WERKNEMERS,

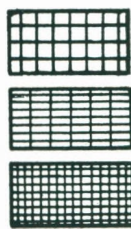
31 december 1975.

minder dan 1%

1 - 2%

2 - 3%

3 - 4%

4 - 5%

5% en meer

De werkloosheid is overal sterk gestegen ; in de G.B. Kortrijk, Roeselare en Ieper werd echter van een laag niveau vertrokken en de werkloosheidsdruk is in de G.B. Kortrijk en Roeselare relatief laag gebleven. Kaart 1 geeft duidelijk aan dat de hoogste werkloosheidsdruk wordt genoteerd in de kustzone en in de Westhoek. Het G.B. Oostende had reeds in 1973 een betrekkelijk hoge werkloosheid en ook eind 1975 was de werkloosheidsdruk er op uitgesproken wijze het grootst. In het Rijk is er slechts één Gewestelijk Bureau, namelijk Bergen (7,5 %), waar de werkloosheidsdruk groter is dan in het G.B. Oostende (6,5 %) ; ook tijdens de voorgaande jaren nam het G.B. Oostende een dergelijke positie in.

De seizoengezuiverde werkloosheidscijfers wijzen voor de mannen met normale arbeidsgeschiktheid onbetwistbaar op een verbetering vanaf november.

Vrouwelijke uitkeringsgerechtigde volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid

De werkloosheid onder de vrouwen heeft duidelijk een structureel karakter verkregen. Sinds 1971 is de tendens onbetwistbaar stijgend. Minder dan bij de mannen komen er onder het totale aantal volledig werkloze vrouwen een aantal voor met gedeeltelijke of zeer beperkte arbeidsgeschiktheid ; dit houdt verband met de relatief jeugdige leeftijdsopbouw van de vrouwelijke beroepsbevolking. Wordt de totaliteit beschouwd van de volledig werklozen dan vindt men in West-Vlaanderen nog steeds — in tegenstelling met het Rijk — meer mannen dan vrouwen. Indien men enkel de volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid beschouwt, dan vindt men in West-Vlaanderen meer vrouwen dan mannen sinds augustus 1973 en in het Rijk sinds juni 1972.

De evolutie van het aantal beroepsactieven was in de voorbije jaren duidelijk verschillend bij de mannen en de vrouwen, met een veel snellere groei bij de vrouwen. Op basis van gegevens geput uit statistieken van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering, Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, Direction régionale du travail et de la main-d'œuvre te Rijsel (betreffende de grensarbeid), kan bepaald worden dat het totale aantal vrouwelijk werknemers in de periode 1970-74 in West-Vlaanderen gemiddeld per jaar met circa 3.900 personen gestegen is, tegenover slechts 1.800 per jaar bij de mannen. Het behalen van een voldoende hoog groeitempo van de werkgelegenheid voor de vrouwen was dan ook een zware opgave. De conjunctuurinzinking van 1974-75 heeft bij de vrouwen mede tot een werkloosheidscijfer geleid dat voordien enkel in de depressiejaren van 1952-54 werden bereikt.

De toename van het aantal volledig werkloze vrouwen met normale arbeidsgeschiktheid is in West-Vlaanderen relatief groot geweest in 1975. De traditionele afbouw tijdens de zomermaanden, sterk beïnvloed door de toeristische activiteit, is in 1975 niet geschied, niettegenstaande het gunstig toeristisch seizoen.

Toch bleef de werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen nog relatief laag ; met 10,4 % van alle tegen werkloosheid verzekerde vrouwen in het Rijk, had West-Vlaanderen in juni-juli 1975 slechts 5,9 % van de werkloosheid.

Nog in juli ging de werkloosheid de hoogte in en de groei in de volgende maanden was duidelijk groter dan gemiddeld in het Rijk ; eind december 1975 kwam West-Vlaanderen tot een aandeel in het Rijk van 8,2 %.

Vrouwelijke volledig werklozen met normale geschiktheid

	West-Vlaanderen		Het Rijk	Aandeel W.-Vl. in het Rijk
	Abs. c.	Glijdende groei-index	Glijdende groei-index	
Juni-juli 1973	703	—	—	2,9 %
Juni-juli 1974	929	132,1	131,7	2,9 %
Juni-juli 1975	3.918	421,7	207,3	5,9 %

Zoals bij de mannen was het aantal meisjes die geen betrekking vonden na het beëindigen van hun studies stijgend. In toepassing van artikel 124 van het KB van 20 december 1963 werd het volgend aantal vrouwen tot het voordeel der werkloosheidsuitkeringen toegelaten :

	West-Vlaanderen		Aandeel West-Vlaanderen in het Rijk		Totaal
	Scholen	Leercontracten	Scholen	Leercontracten	
1973	664	3	10,5	2,4	10,3
1974	1.010	3	10,7	2,5	10,6
1975	1.825	15	12,0	8,4	12,0

Niettegenstaande de in West-Vlaanderen relatief grote aanvoer van nieuwe arbeidskrachten, is de werkloosheidsdruk in vergelijking met het Rijk nog iets geringer. Over het gehele jaar 1975 werd, maand na maand, een relatief gunstige positie gehandhaafd.

Per 100 tegen werkloosheid verzekerde vrouwen waren er eind december 1975 in West-Vlaanderen 10,0 volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid tegenover gemiddeld 12,6 in het Rijk ; enkel in de provincie Brabant was de situatie relatief gunstiger.

Zoals bij de mannen worden er evenwel binnen West-Vlaanderen grote verschillen genoteerd. Het algemeen gemiddelde is inderdaad misleidend.

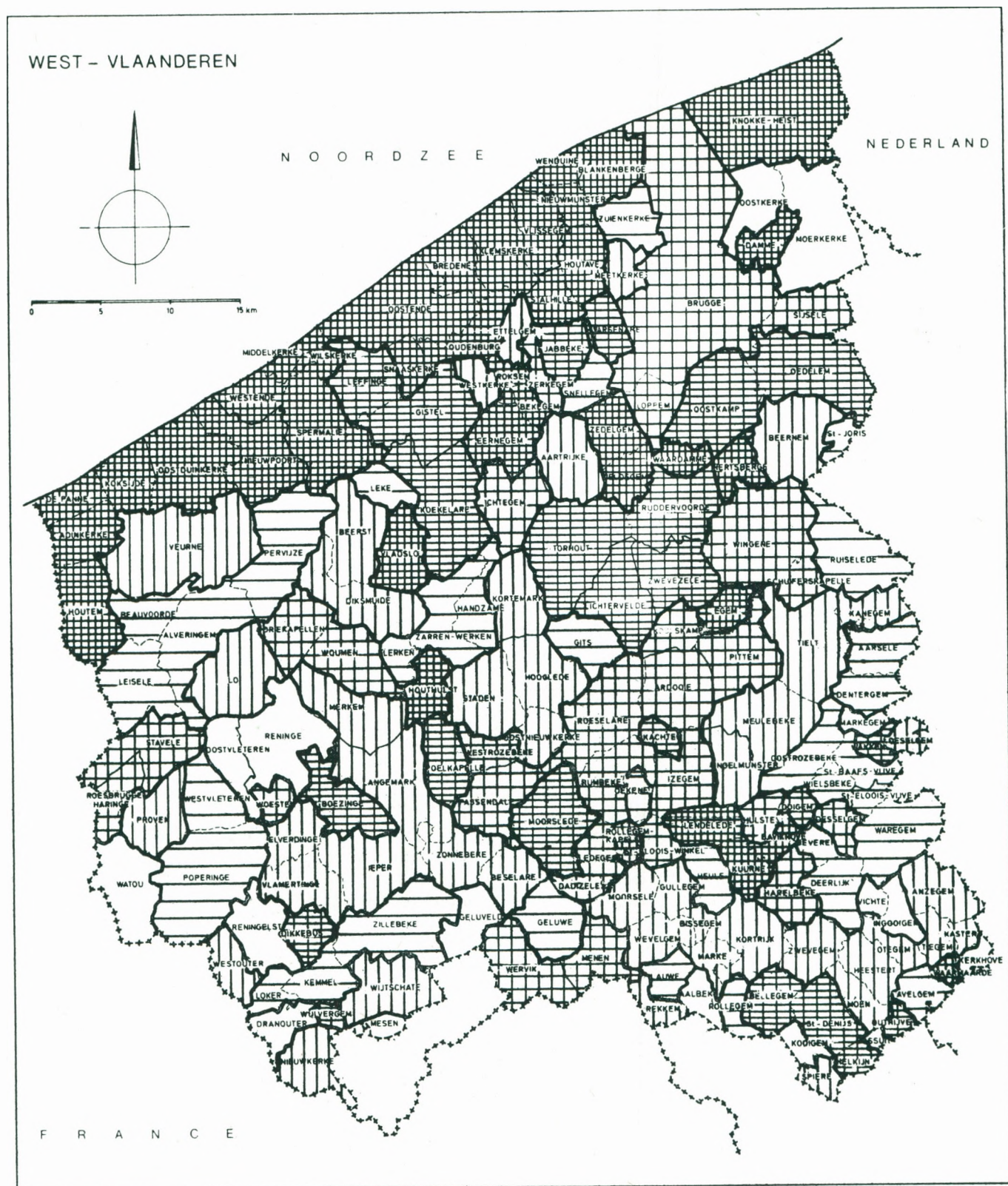
Aantal uitkeringsgerechtigde vrouwelijke volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid per 100 tegen werkloosheid verzekerden

	December 1973	December 1974	December 1975
Oostende	8,5	11,2	15,2
Brugge	5,8	7,6	12,1
Roeselare	1,2	3,7	8,7
Kortrijk	0,7	2,2	7,5
Ieper	1,7	3,2	6,5
West-Vlaanderen	3,3	5,3	10,0
Het Rijk	4,7	7,2	12,6

De werkloosheidsdruk is in de kustarrondissementen bij de vrouwen blijvend hoog en is er verder gestegen. Opmerkelijk was de grote toename in de G.B. Kortrijk en Roeselare, deze toename kan niet uitsluitend worden herleid tot de teruggang in de textielnijverheid en de

AANTAL VOLLEDIG WERKLOZE VROUWEN MET NORMALE ARBEIDSGESCHIKTHEID PER 100 WERKNEMERS,
31 december 1975.

kledingsnijverheid. De textielnijverheid hield relatief goed stand in Zuid-West-Vlaanderen, hoewel de textielnijverheid als bijzonder conjunctureel wordt beschouwd. Merken we op dat eind december 1975 38,2 % van de volledig werklozen met normale geschiktheid in het G.B. Kortrijk voorheen in de textiel- of de kledingsnijverheid werkten en in het G.B. Roeselare was dit 29,7 %. De toename in de textielarrondissementen betekent echter nog niet dat in deze arrondissementen de werkloosheidsdruk boven het Westvlaams gemiddelde is gestegen. Kaart 2 toont aan dat de kust de hoogste werkloosheidsdruk heeft.

Evolutie van de volledig werklozen, naar de nijverheidstak

In 1975 was het aantal volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid in alle bedrijfstakken stijgend. Uiteraard kan verwacht worden dat de bedrijfstakken met het grootste arbeidseffektief ook in absolute cijfers het grootste aantal arbeidskrachten naar de volledige werkloosheid hebben afgestoten; voor West-Vlaanderen is dit dan de metaalverwerkende nijverheid, de textielnijverheid, de houtnijverheid, de kledingsnijverheid en de voedingsnijverheid, benevens de semi-industriële bedrijfstak de bouwsector. Grosso modo is dit ook het geval, maar toch kan worden vastgesteld dat de kledingsnijverheid en de voedingsnijverheid eind 1975 meer volledig werklozen hadden dan de houtnijverheid. Teneinde een benaderend inzicht te hebben in de intensiteit van de werkloosheid voor de bijzonderste bedrijfstakken werd het aantal volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid uitgedrukt in procent van het aantal bezoldigden in deze bedrijfstak medio 1974. Als sterkst getroffen sectoren komen dan naar voren de kledingsnijverheid (6,2 %), de voedingsnijverheid (5,8 %) en de houtnijverheid en reeds in mindere mate de textielnijverheid (3,8 %), terwijl de metaalnijverheid een relatief gunstige positie inneemt (2,9 %). Onder de qua globale werkgelegenheid minder belangrijke industriële bedrijfstakken is ook het boekbedrijf te noteren met relatief grote werkloosheid (13,8 %).

Omvangrijk en aanzienlijk gestegen is ook het aantal volledig werklozen dat niet aan een bepaalde bedrijfstak kan worden toegewezen; hieronder komen voor de jonge werklozen die in toepassing van artikel 124 van het KB van 20 december 1963 tot het voordeel der werkloosheidsuitkering werden toegelaten zonder vooraf ooit te hebben gewerkt. De evolutie van voornoemde groep volledig werklozen met normale geschiktheid was als volgt in West-Vlaanderen:

	Mannen	Vrouwen	Totaal
December 1973	249	266	515
December 1974	525	588	1.113
December 1975	1.342	1.287	2.629

Door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen

De inspanning om het aantal door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen te verhogen heeft enig resultaat gehad, maar het streefcijfer van 20.000 door de Overheid tewerkgestelde werklozen in het Rijk werd zeker niet bereikt, aangezien het aantal nooit 13.000 heeft gehaald.

In West-Vlaanderen werd het hoogste cijfer bereikt in september 1975, met 1.055 mannen en 140 vrouwen;

in vergelijking met september 1974 was dit een toename met bijna 35 %.

Andere verplicht ingeschreven werkzoekenden

Tot de categorie 'andere verplicht ingeschreven werkzoekenden' behoren onder meer de gedeeltelijk werklozen na een bepaalde periode van werkloosheid, de werknemers met een onvolledige dienstbetrekking, de jonge werklozen die krachtens art. 124 van het KB van 20 december 1963 moeten ingeschreven blijven gedurende 75 dagen die hun toelating tot de werkloosheidsuitkeringen voorafgaan.

Vooraf het aantal werkloze pas afgestudeerden beïnvloedde de evolutie van de categorie 'andere verplicht ingeschreven werkzoekenden'. In juli wordt een sterke aangroei genoteerd; daar deze jongeren in het algemeen in september overgaan naar de categorie uitkeringsgerechtigde volledig werklozen of voordien een betrekking hebben gevonden, is er een daling van voornoemde categorie vanaf september. Het jaar 1975 heeft in juli een bijzonder sterke aangroei gebracht. De evolutie was als volgt:

	Mannen		Vrouwen	
	1974	1975	1974	1975
Januari	368	1.084	389	682
Mei	278	505	333	543
Juni	505	1.028	601	1.082
Juli	1.567	3.136	1.739	2.873
Augustus	1.510	3.131	1.782	2.872
September	1.338	2.480	1.457	2.238
Oktober	870	1.193	906	1.178
December	553	673	643	794

Vrij ingeschreven werkzoekenden

Een aantal niet werkende personen, die geen werkloosheidsuitkeringen genieten, laten zich inschrijven als werkzoekende. Dit aantal heeft in 1975 ook een toename vertoond:

	Mannen		Vrouwen	
	1974	1975	1974	1975
Januari	202	299	125	254
September	286	501	232	441
December	285	443	229	399

Verder zijn er een aantal werkende personen die zich vrijwillig als werkzoekende laten inschrijven teneinde een nieuwe betrekking te vinden:

	Mannen		Vrouwen	
	1974	1975	1974	1975
Januari	225	334	103	98
September	289	376	114	145
December	332	341	98	127

Dit laatste aantal is weinig veranderd ; in 1975 was men er zich blijkbaar van bewust dat een wijziging van betrekking weinig kansen maakte.

Gedeeltelijk werklozen

De toename van het aantal gedeeltelijk werklozen, eerste aanwijzing van de economische teruggang, werd ingezet in juni 1974 en verliep in West-Vlaanderen bijzonder snel vanaf september 1974. West-Vlaanderen werd meer dan evenredig getroffen door de gedeeltelijke werkloosheid. Ingevolge de vrijstelling van stempelcontrole ontbreken geregionaliseerde gegevens voor de periode november 1974 - februari 1975 en de gegevens die thans beschikbaar komen, worden steeds met een aanzienlijke vertraging verstrekt.

Eind 1974 - begin 1975 bereikte het daggemiddelde van de gedeeltelijke werkloosheid in West-Vlaanderen bijzonder hoge cijfers. Tijdens de zomer van 1975 was er weliswaar enige verbetering, maar in vergelijking met 1973 werden cijfers bereikt die bij de mannen het tienvoudige waren.

Inig inzicht in de evolutie geven de volgende cijfers, die daggemiddelden aangeven :

	Mannen			Vrouwen		
	1973	1974	1975	1973	1974	1975
Maart	1.397	1.860	9.829	1.043	864	4.279
Mei	909	613	7.015	991	906	4.458
Juli	491	870	4.363	530	958	2.345
Augustus	505	1.025	5.021	539	863	2.891
September	514	3.267	6.097	525	1.615	3.356
Oktober	937	5.331	6.689	737	2.548	3.602

Het aandeel van West-Vlaanderen in de gedeeltelijke werkloosheid van het Rijk, is een heel eind uitgestegen boven het aandeel van West-Vlaanderen in de tegen werkloosheid verzekerde bevolking. In 1975 droeg West-Vlaanderen permanent een meer dan evenredig aandeel in de gedeeltelijke werkloosheid. Op te merken valt dat West-Vlaanderen door alle conjunctuurbewegingen heen steeds een relatief hoog aandeel in de gedeeltelijke werkloosheid heeft opgenomen. De aanzwelling is echter in 1975 wel relatief groter geweest dan anders, vooral bij de vrouwen.

Aandeel van West-Vlaanderen in de gedeeltelijke werkloosheid in het Rijk

	M	V	Mannen			Vrouwen			
			1968	1972	1975	1968	1972	1975	
Jaar 1964	13,7	13,3							
Jaar 1966	11,1	11,6	Maart	10,4	11,2	13,4	14,7	10,5	18,3
Jaar 1968	13,3	12,3	April	10,7	12,3	14,0	13,7	11,8	15,9
Jaar 1970	13,0	13,2	Mei	19,5	13,9	15,7	19,9	11,4	17,9
Jaar 1971	11,8	13,5	Juli	15,2	10,9	16,9	9,5	10,9	20,5
Jaar 1972	11,9	11,5	Aug.	17,6	9,0	11,1	10,9	10,9	15,5
Jaar 1973	8,5	11,4	Sept.	15,3	10,7	14,5	11,8	11,5	18,6
Jaar 1974	12,1	14,4	Okt.	17,4	8,9	14,5	10,5	12,6	19,0

De conjunctuurinzinking heeft zich in West-Vlaanderen in relatief sterkere mate dan in het Rijk geuit in gedeeltelijke werkloosheid. Dit is dan zeer specifiek het geval geweest in de arrondissementen waar de volledige werkloosheid betrekkelijk gering was gebleven. In de arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt is de gedeeltelijke werkloosheid beduidend hoger dan in de overige arrondissementen.

Aantal gedeeltelijk werklozen per 100 tegen werkloosheid verzekerden

	Mannen	Vrouwen	Mannen + Vrouwen
	Oktober 1975	Oktober 1975	Oktober 1975
G.B. Kortrijk	6,2	5,2	5,9
G.B. Roeselare	3,7	6,6	4,6
G.B. Ieper	2,6	4,3	3,2
G.B. Brugge	2,6	2,6	2,6
G.B. Oostende	2,5	2,8	2,6
West-Vlaanderen	3,8	4,4	4,0
Het Rijk	2,8	2,4	2,7

Alleen de G.B. Oostende en Brugge, die voor de volledig werklozen een ongunstige positie innemen, hebben in relatieve termen een iets lager aantal gedeeltelijk werklozen dan het Rijk, maar het verschil is toch zeer gering.

Uiteindelijk kan gesteld worden dat de relatief gunstige positie van West-Vlaanderen in het algemeen en zeer in het bijzonder van het arrondissement Kortrijk inzake volledig werklozen in vergelijking met het Rijk, wordt teniet gedaan door relatief hoge gedeeltelijke werkloosheid. Enkel voor de Gewestelijke Bureaus Roeselare en Ieper kan nog van een betrekkelijk gunstige situatie worden gewaagd.

Sluiting van ondernemingen

De voorlopige gegevens die beschikbaar zijn inzake sluiting van ondernemingen, wijzen in elk geval op een aanzienlijke verslechtering van de situatie.

Volgens de beschikbare voorlopige gegevens waren er in 1975 in West-Vlaanderen een veertigtal sluitingen van ondernemingen met 10 of meer tewerkgestelden en werden hierbij een 2.200 arbeiders getroffen. In 1974 waren er 34 sluitingen, betrekking hebbend op 1.082 werknemers.

Vrij hoge cijfers werden in de voorgaande 10 jaar nog genoteerd in 1965 met 1.750 getroffen werknemers en in 1972 met 1.641 getroffen werknemers, doch tijdens de overige jaren bleef het aantal steeds beneden 1.000 werknemers ; het jaargemiddelde voor de periode 1965-74 bedroeg 986 getroffen werknemers in gemiddeld 24 bedrijven. Het grootste aantal getroffen werknemers in 1975 situeerde zich in de arrondissementen Kortrijk (820), Brugge (780) en Roeselare (320) ; nadien volgen de arrondissementen Veurne (140), Tielt (65), Diksmuide (65), Oostende (30) en Ieper (25).

Zonder
staaldraad
zou de wereld
er heel anders
uitzien.

Het zou alleen al de nodige akrobatie vragen uw bril terechter plaats staande te houden. Maar denk eens aan een radarinstallatie of een telescoop. Zonder staaldraad zou ons uitzicht drastisch beperkt worden. En niet alleen ons uitzicht. Staaldraad is overal tot in de banden van uw auto. Wie 't maakt? Bekaert, uit het kleine Zwevegem. Bekaert maakt staaldraad voor heel de wereld.

B BEKAERT

zorgt voor de staaldraad in het leven.

Bekaert telt 15 000 medewerkers. In 38 fabrieken in 15 landen. Zij produceren 30 miljoen kilometer staaldraad dat u terugvindt in autobanden, aan de operatietafel, in meubels en ZB-wagentjes. In liftkabels en gitaarsnaren, in kernreactoren en keukens, in gewapend beton en radiotelescopen.

**sercu
microfilm service
biedt u de kans
om "up to date"
te zijn!**

de toepassingen met microfilm zijn immers aardig op weg om vandaag, en ook in de toekomst, de meest efficiënte oplossingen te bieden voor informatieverwerking.

de gebruiksmogelijkheden zijn zo uitgebreid dat wij er zeker van zijn dat er ook voor uw problemen, bij ons een oplossing ligt.

daar wij uw documenten opnemen, ontwikkelen en afwerken is deze moderne techniek nu ook door u te benutten.

aan u om "up to date" te zijn.
aan u om informatie te vragen bij

**sercu
microfilm
service**

kortrijksestraat 2
8850 ardoonie
tel. 051 / 74.40.65

zeehavenwerken en luchtvaart

De haven van Zeebrugge

Het jaar 1975 is voor de haven Brugge-Zeebrugge gekenmerkt door een zekere terugloop van de trafieken. Het algemeen totaal der ladingen (zeescheepvaart en binnenscheepvaart) daalde met 2.116.000 ton (14,5 %), zodat de totalee goederentrafiek nog 12.520.000 ton bereikte. Deze terugloop is het resultaat van een afname van de invoer met 16,6 % tot 9.744.000 ton en van een vermindering van de uitvoer met 5,8 % tot 2.776.000 ton.

De globale daling van het goederenverkeer is bijna uitsluitend toe te schrijven aan de daling van de invoer van ruwe petroleum, die terugviel van 7.138.000 ton in 1974 naar 5.102.000 ton in 1975. Laat men de invoer van ruwe petroleum buiten beschouwing, dan noteert het goederenverkeer slechts een minieme afname met 1,1 %. In het licht van de zware economische recessie is deze geringe daling een goed resultaat.

Foto : H. Maertens, Brugge

Zeehavenverkeer te Zeebrugge, 1950-1975

Jaar	Aantal zeeschepen	Moorsom tonnenmaat	Lading in tonnen van 1.000 kg
1950	911	1.208.000	341.000
1955	1.471	2.056.000	822.000
1960	1.679	2.826.000	1.212.000
1970	4.691	12.064.000	9.510.000
1971	4.746	14.673.000	10.102.000
1972	5.658	17.817.000	10.535.000
1973	6.105	19.649.000	12.695.000
1974	6.796	21.772.000	14.044.000
1975	7.452	23.552.000	12.105.000

De gesignaleerde daling van de petroleumtrafiek is grotendeels te verklaren door een tijdelijke onderbreking van de raffinage-activiteit in de Texacobedrijven te Gent. Deze onderbreking was nodig teneinde de werken te realiseren tot verhoging van de raffinage-kapaciteit. De vastgestelde terugloop dient dan ook eerder als accidenteel te worden beschouwd.

Niettegenstaande de vermindering van het totaal goederenverkeer steeg het aantal in de haven binnengelopen schepen van 6.796 eenheden in 1974 naar 7.452 in 1975, hetzij een vermeerdering met 11,1 %. Deze toename is vooral te verklaren door de sterke aangroei van het aantal carferry-schepen, namelijk van 2.872 schepen in 1974 naar 3.796 eenheden in 1975 (+ 32,2 %).

De tonnenmaat van de goederenschepen bereikte in 1975 23.552.000 BNT, hetzij 8,2 % meer dan het voorgaande jaar. Hieruit volgt dat de gemiddelde tonnenmaat per zeeschip in 1975 3.161 BNT bedroeg.

Eens te meer kende het passagiersverkeer in 1975 een aanzienlijke stijging. Het aantal passagiers nam toe van 884.000 naar 1.170.000, hetzij een toename met + 32,4 %. Het aantal voertuigen (begeleide en niet-begeleide) groeide aan met + 19,5 %.

Passagiersverkeer te Zeebrugge, 1969-1975

Jaar	Passagiers	Aantal voertuigen (begeleide en niet-begeleide)
1969	379.000	124.000
1970	510.000	162.000
1971	531.000	216.000
1972	702.000	271.000
1973	781.000	341.000
1974	884.000	389.000
1975	1.170.000	465.000

In de loop van 1975 werden een aantal belangrijke beslissingen getroffen, die ongetwijfeld een gunstige terugslag zullen hebben op de toekomstige evolutie van de haven Brugge-Zeebrugge. Gedurende de laatste maanden van 1975 werden de werken aan de 125.000 dwt-zeesluis hervat.

Daarnaast werd de beslissing genomen om de bestaande ro/ro capaciteit in de buitenhaven te verdubbelen door de bouw van 2 nieuwe ro/ro terminals. Tenslotte werd Zeebrugge door Safcon aangewezen als aanleghaven voor de containertrafiek met Zuid-Afrika. Deze nieuwe trafiek zal een aanvang nemen in 1977 (cfr. jaarverslag WER).

De haven van Oostende

In 1975 kende te haven van Oostende een toename van het aantal aanlopende zeeschepen met 5,7 %. Aldus liepen in 1975 5.054 zeeschepen de haven binnen, waarvan 4.114 pakketboten en carferries en 940 koopvaardijschepen. Het aantal koopvaardijschepen bleef precies op hetzelfde niveau van vorig jaar, terwijl het aantal binnengelopen pakketboten en carferries aangroeide met 7,1 %. De moorsom tonnenmaat van de binnenlopende zeeschepen steeg van 8.217.195 BNT in 1974 naar 9.164.123 BNT in 1975 (+ 11,5 %), terwijl de lading in tonnen aangroeide van 880.835 (1974) naar 920.528 (1975), hetzij een vermeerdering met 4,5 %.

Het maritieme passagiersverkeer op de lijnen Oostende-Dover-Folkestone kende in 1975 een rekordjaar. Het aantal reizigers (ingehend + uitgaend verkeer) nam toe van 2.223.470 in 1974 naar 2.555.899 (+ 15,0 %). Het aantal voertuigen-eenheden groeide aan van 485.854 (1974) naar 540.371 (1975) hetzij een toename met 11,2 %.

Zeehavenverkeer te Oostende, 1969-1975

Jaar	Aantal zeeschepen (a)	Moorsom tonnenmaat	Lading in tonnen van 1.000 kg
1969	4.585	5.943.000	730.000
1970	4.414	5.760.000	829.000
1971	3.920	5.640.000	773.000
1972	4.579	6.322.000	940.000
1973	4.925	7.555.409	913.102
1974	4.782	8.217.195	880.835
1975	5.054	9.164.123	920.528

(a) Exclusief jachten, militaire en vissersvaartuigen.

De luchthaven Oostende-Middelkerke

In 1975 kende de luchthaven Oostende-Middelkerke zowel op het vlak van het passagiers- als het luchthavenverkeer een sterke terugloop. Het passagiersverkeer liep terug met 47.182 eenheden, hetzij een relatieve vermindering met 24,3 %. Ook het vrachtverkeer daalde in aanzienlijke mate, namelijk van 8.301 ton in 1974 naar 5.935 ton in 1975, hetzij een daling met 28,5 %. Tenslotte verminderde ook het aantal bewegingen met 1.684 eenheden (- 6,8 %).

Luchtbewegingen, passagiers en vracht op de luchthaven van Oostende-Middelkerke, 1962-1975

Jaar	Bewegingen	Passagiers	Vracht in kg
1962	20.227	378.368	3.642.974
1965	22.191	466.427	9.573.719
1970	24.738	301.770	6.665.896
1971	27.186	316.401	6.052.442
1972	25.024	330.119	10.755.795
1973	23.508	311.598	7.330.990
1974	24.703	194.437	8.301.178
1975	23.019	147.255	5.935.065

**met bedrijfsafval
geen problemen...**

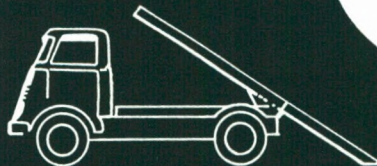
TRANSCOBEL

P.V.B.A. BRUGSESTRAAT 641 8600 MENEN

zorgt voor overname en
vernietiging van bedrijfsafval
onder alle vormen

TEL:
056 / 51.34.39
51.12.39

Ook verhuring van containers

10 jaar ondervinding

Ruime marktpositie

KADERS EN BEDIENDEN
HANDARBEIDERS

INTERIMS

het **konvert**

bureau PVBA

SELEKTIE

Aalbeeksestr. 35
MARKE
telefoon 056/21.64.37

BIJKANTOREN : MARKE - Aalbeeksestr. 32 ☎ 056/21.87.12
KORTRIJK - Stationsstr. 12 ☎ 056/22.01.09
BRUGGE - Gistelsestr. 136 ☎ 050/31.90.31

wat
telt
is
niet
wat
we

vertellen
maar
verwezenlijken

beweren
maar
bewijzen

HEBT U EEN PROBLEEM MET

Bevoorrading van uw personeel
voor wat betreft DRANKEN en VOEDING.

TELEFONEER ONS

SCHRIJF ONS

Wij zijn specialisten inzake verkoopsautomaten
voor grote en kleine bedrijven, burelen enz...

AUTOMATEN VOOR :

verse koffie
chocolademelk
limonaden
chocolade
patisserie
sandwichen
sigaretten

Delputte Automatic Company

Kuurnesteenweg 44

8500 KORTRIJK

Tel. : 056/21.10.53

huisvesting, ruimtelijke ordening en openbare werken

Huisvesting

In de aktiviteit inzake huisvesting kan men een inzicht krijgen via twee reeksen gegevens : de door Stedebouw afgeleverde bouwvergunningen voor woningen en de aanbestedingen voor het bouwen van sociale woningen.

De bouwvergunningen geven een indicatie omdat zij in principie vervallen wanneer één jaar na de afgifte ervan, de werken niet begonnen zijn.

Bouwvergunningen voor woningbouw, 1974-75

	West-Vlaanderen		België	
	1974	1975	1974	1975
Aantal bouwvergunningen nieuwbouw				
woongebouwen met 1 tot 3 bouwlagen	4.318	3.479	45.074	38.493
woongebouwen met 4 en meer bouwlagen	125	127	810	712
totaal	4.443	3.606	45.884	39.205
Aantal woongelegenheden in deze nieuwbouw	9.748	7.855	85.604	68.423

Voor de nieuwbouw van woongebouwen worden in 1975 in West-Vlaanderen 3.606 vergunningen afgeleverd ; dit is 837 eenheden (19 %) minder dan in 1974. In 1974 was de teruggang ten opzichte van 1973 ongeveer 3 %.

In andere provincies lag de daling van het aantal bouwvergunningen voor woongebouwen tussen 13 % (Limburg) en 25 % (Namen), met uitzondering evenwel van Henegouwen waar een stijging van 5 % genoteerd werd. Voor het Rijk bedroeg de daling ongeveer 15 %.

Vermeldenswaard is dat in West-Vlaanderen enkel het aantal vergunningen voor woongebouwen met 1 tot 3 bouwlagen daalde ; het aantal vergunningen voor hogere woongebouwen bleef nagenoeg ongewijzigd. Voor het Rijk waren beide groepen dalend : respectievelijk 15 % en 12 %.

Interessanter dan het aantal gebouwen is uiteindelijk het aantal woongelegenheden die in deze gebouwen tot stand komen. In West-Vlaanderen ging het om 7.855 eenheden, wat 1.893 woongelegenheden (19 %) minder was dan in 1974. Tussen 1974 en 1973 was reeds een vermindering van 9 % genoteerd.

De daling van het aantal ter beschikking komende woongelegenheden (1974-75) is in elke provincie terug te vinden en schommelt tussen 5 % (Henegouwen) en 26 % (Namen). Het globale cijfer voor België bedroeg circa 20 %.

Een tweede groep bruikbare gegevens heeft betrekking op de aanbestedingen door de maatschappijen voor sociale huisvesting. Deze maatschappijen, de Nationale Landmaatschappijen inbegrepen, hebben in 1975 circa 1.850 woningen aanbesteed, tegenover 2.000 in 1974. Vermeldenswaard is dat niettegenstaande deze daling (circa 7,5 %) het aandeel van de huizen voor bejaarden steeg. In 1975 waren er 110 ; in 1974 werden er 100 geteld. Andere bijzonderheid : terwijl in 1974 niet minder dan 255 van de aanbesteede woongelegenheden in flatgebouwen te vinden waren, is dit aantal in 1975 teruggelopen tot 165. Samengevat komt de toestand hierop neer : ten opzichte van 1974 waren er in 1975 minder aanbestedingen ; relatief en absoluut waren er meer huizen voor bejaarden bij en minder in flatgebouwen.

Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken

In het hierna volgend overzicht zijn slechts de voornaamste gegevens verwerkt inzake ruimtelijke ordening en openbare werken. Het overzicht is gebaseerd op het Belgisch Staatsblad (Koninklijk en Ministeriële besluiten), op de Bouwkroniek (aanbestedingen) en op inlichtingen die verstrekt werden door de betrokken overheidsdiensten (stand der werken). Voor wat betreft de data overgenomen uit het Belgisch Staatsblad valt te wijzen op een mogelijke onvolledigheid ; in de eerste maanden van 1976 worden nog steeds besluiten gepubliceerd die in 1975 werden genomen.

A. Gewestplannen

De ontwerpen van gewestplannen Veurne-Westkust, Oostende-Middenkust en Brugge-Oostkust die voorlopig werden goedgekeurd bij ministeriële besluiten in 1973 en 1974 en waarvoor openbare onderzoeken werden georganiseerd in 1974, konden in 1975 nog niet bij KB goedgekeurd worden. Voor het ontwerp gewestplan Kortrijk dat voorlopig werd goedgekeurd in 1974 werd in 1975 het openbaar onderzoek ingericht.

Voor de andere gewesten, met name Diksmuide-Torhout, Ieper-Poperinge en Roeselare-Tielt is voor 1975 niets te vermelden. Wel kan terloops worden meegedeeld dat het ontwerp gewestplan Diksmuide-Torhout op 13 januari 1976 voorlopig werd goedgekeurd bij ministerieel besluit. Dergelijke voorlopige goedkeuring wordt in 1976 ook verwacht voor de overige gewesten Ieper-Poperinge en Roeselare-Tielt.

B. Zeewering - zeehavens

De werken aan de zeewering waren gekoncentreerd in de strook Westende-Oostende en te Knokke-Heist. Te Knokke-Heist en te Middelkerke kwamen vernieuwingen van de zeewering klaar (44 mln fr.). Te Westende en Oostende was de bouw van vijf strandhoofden in uitvoering

(71 mln fr.). Dit geldt ook voor werken te Knokke-Heist : versterken van zeeweringen (62 mln fr.) en verlengen van strandhoofden (35 mln fr.). Terloops kan worden vermeld dat in de begroting van het Ministerie van Openbare Werken voor 1976 een krediet van 300 mln fr. is voorzien voor de kustverdediging.

In 1975 werd het slopen van militaire bouwwerken langs de kust verder gezet. Te De Panne en verder vooral langs de Middenkust kwamen afbaakwerken klaar (8 mln fr.) terwijl andere afbaakwerken in dezelfde gebieden nog in uitvoering waren (19 mln fr.).

In de haven van Zeebrugge werd de tweede terminal voor car-ferries voltooid (62 mln fr.). Ook de verbreding van het Boudewijnkanaal tussen Brugge en de Dudzelebrug kwam klaar (107 mln fr.). Tevens werd gewerkt aan kaaimuren in de toegang tot de sluis (819 mln fr.) en aan kaaimuren voor een insteedok in de achterhaven (849 mln fr.).

Te Oostende kwam de eerste fase van het nieuw visserijdok klaar (140 mln fr.), alsook de brug over de toegangseul tot dit dok (12 mln fr.). De tweede fase van het visserijdok was in uitvoering (91 mln fr.). Een tweede activiteitsgebied lag rond het Montgomerydok : de nieuwe sluis tussen dit dok en de Mercatorjachthaven kwam klaar (221 mln fr.) terwijl het bouwen van kaaimuren in het Montgomerydok in uitvoering was (51 mln fr.).

Voor de haven van Nieuwpoort is vooral te wijzen op de in uitvoering zijnde tweede fase van de nieuwe jachthaven (52 mln fr.). In 1975 kon de Sint-Jorissluis (verbinding tussen de IJzer en het kanaal Plassendale-Nieuwpoort) officieel in gebruik gesteld worden. Deze sluis is in feite een onderdeel van een normalisatieprogramma van de IJzer.

C. Verkeersinfrastructuur

1. Wegen

Hierna wordt slechts sporadisch melding gemaakt van verbeteringswerken aan bestaande wegen. De aandacht gaat vooral naar nieuwe wegen.

Voor de autoweg Brussel-Oostende is te vermelden de voltooiing van de verbreding tot tweemaal drie rijstroken tussen Beernem en Jabbeke (801 mln fr.). Het aanbrengen van nieuwe beplantingen werd aangevat. In 1975 was het aansluitingscomplex van het industrieterrein te Oostende met de autoweg nog in uitvoering (22 mln fr.) ; dit geldt ook voor de brug over de autoweg ter hoogte van Snellegem (19 mln fr.).

De sectie Jabbeke-Nieuwpoort van de autoweg Jabbeke-Calais (A18) nadert haar voltooiing. De grondwerken kwamen klaar (289 mln fr.) en de verhardingswerken waren bezig (463 mln fr.) in 1975. Tussen Gistel en Nieuwpoort werden drie bruggen afgewerkt (113 mln fr.) ; zes andere bruggen (211 mln fr.) waren nog in opbouw. Ook de verkeerswisselaar met de autoweg Brussel-Oostende was in uitvoering (200 mln fr.). Men hoopt de sectie Jabbeke-Nieuwpoort te kunnen openstellen eind 1976.

Voor de autoweg Kortrijk-Veurne (A19) is te vermelden de sectie Geluveld-Ieper waar grondwerken en de bouw van drie bruggen gaande waren (258 mln fr.).

Langs de autoweg Brugge-Kortrijk (A17) was de bedrijvigheid vooral gesitueerd tussen de E3 en Rumbeke. Een spoorwegbrug te Lauwe kwam klaar, terwijl grond- en wegenwerken in uitvoering waren (833 mln fr.). Ook werd

gebouwd aan vijf bruggen (213 mln fr.), aan de viadukt over de Leie (108 mln fr.) en aan de tunnel onder het vliegveld van Wevelgem (433 mln fr.). Ook de brug over het kanaal Roeselare-Leie was in uitvoering (125 mln fr.). Aanbesteed maar nog niet aangevangen was de bouw van de verkeerswisselaar A17-A19 te Wevelgem (389 mln fr.) en de verbinding van de A17 met de rijksweg 308 (Roeselare-Kuurne) te Rumbeke (74 mln fr.). Het in gebruik nemen van de sectie E3-Rumbeke wordt verwacht tegen eind 1976 of begin 1977. Voor de sectie E3-Dottenijs werden grondwerken te Marke en Rollegem aanbesteed (101 mln fr.) maar nog niet aangevangen. In 1975 is men ook gestart met het noordelijk uiteinde van de A17, in die zin dat voor de sectie Jabbeke-Meetkerke onteigeningen werden bevolen.

Van de expresweg 905 (Blauwe Toren-Loppem-Torhout) kwam in 1975 de sectie Verlengde Hoefijzerlaan-Koning Albertlaan klaar, waardoor Brugge van een belangrijk verkeersvolume kon ontlast worden. Op bedoelde sectie was een spoorwegbrug in 1975 nog in uitvoering. Voor het verder zuidelijk verloop van de expresweg werden eind 1975 onteigeningen bevolen te Brugge, Loppem en Oostkamp en werden aldaar twee bruggen aanbesteed.

Midden 1975 kon de ringbaan van Kortrijk tussen de wegen Kortrijk-Brugge en Kortrijk-Oudenaarde opengesteld worden, zij het slechts gedeeltelijk over het definitieve dwarsprofiel. Eind 1975 greep de aanbesteding plaats voor het bouwen van een viadukt over het vormingsstation te Marke en voor het aanleggen van een ophogingsmassief. Onteigeningen werden bevolen te Aalbeke, Heule, Kuurne en Marke.

Van de ringbaan rond Brugge kwam het vak Katelijnepoort-station klaar (99 mln fr.). In genoemd vak waren evenwel nog in uitvoering : de bouw van een lage brug over de oude kanaalarm (50 mln fr.) en de heropbouw van de bovenbouw van de Katelijnepoort-brug (45 mln fr.). De bouw van een tweede lage brug over de oude kanaalarm werd aanbesteed (74 mln fr.) maar nog niet aangevat.

Van de ringbaan van Poperinge kwam in 1975 klaar het gedeelte van het noordelijk vak, begrepen tussen de wegen Poperinge-Elverdinge en Poperinge-Oostvleteren (28 mln fr.). Van het zuidelijk deel werd de sectie tussen de wegen Poperinge-Abele en Poperinge-Proven voltooid (35 mln fr.).

Voor de realisatie van de noordelijke omleiding van Ieper werd de bouw van bruggen over het kanaal Ieper-IJzer en over de weg Ieper-Diksmuide verder gezet (50 mln fr.). In 1975 werd gestart met de aanleg van de sectie tussen het kanaal Ieper-IJzer en de weg Ieper-Poelkapelle (70 mln fr.).

Inzake de nieuwe rijksweg 767 (Jabbeke-De Haan) werd het bouwen van een brug over de spoorweg Brugge-Oostende (Jabbeke) verder gezet. Voor de aanleg van de weg zelf werden onteigeningen bevolen te Klemskerke, Vlissegem, Stalhille en Jabbeke. De aanbesteding had plaats voor de sectie Stalhillebrug-Vijfwegen (151 mln fr.).

In verband met de verdubbeling van de rijksweg 296 (Maldegem-Knokke-Heist) is te vermelden dat de werken in uitvoering waren op het grondgebied van Moerkerke en Knokke-Heist. De brug over het kanaal Brugge-Sluis kwam klaar (17 mln fr.). De weg Maldegem-Knokke wordt een onderdeel van de reeds gedeeltelijk bestaande expresweg Antwerpen-Kust.

Voor enkele nieuwe rijkswegen werden in 1975 wel aanbestedingen uitgeschreven maar konden de werken in dit jaar niet aangevat worden. Te vermelden zijn :

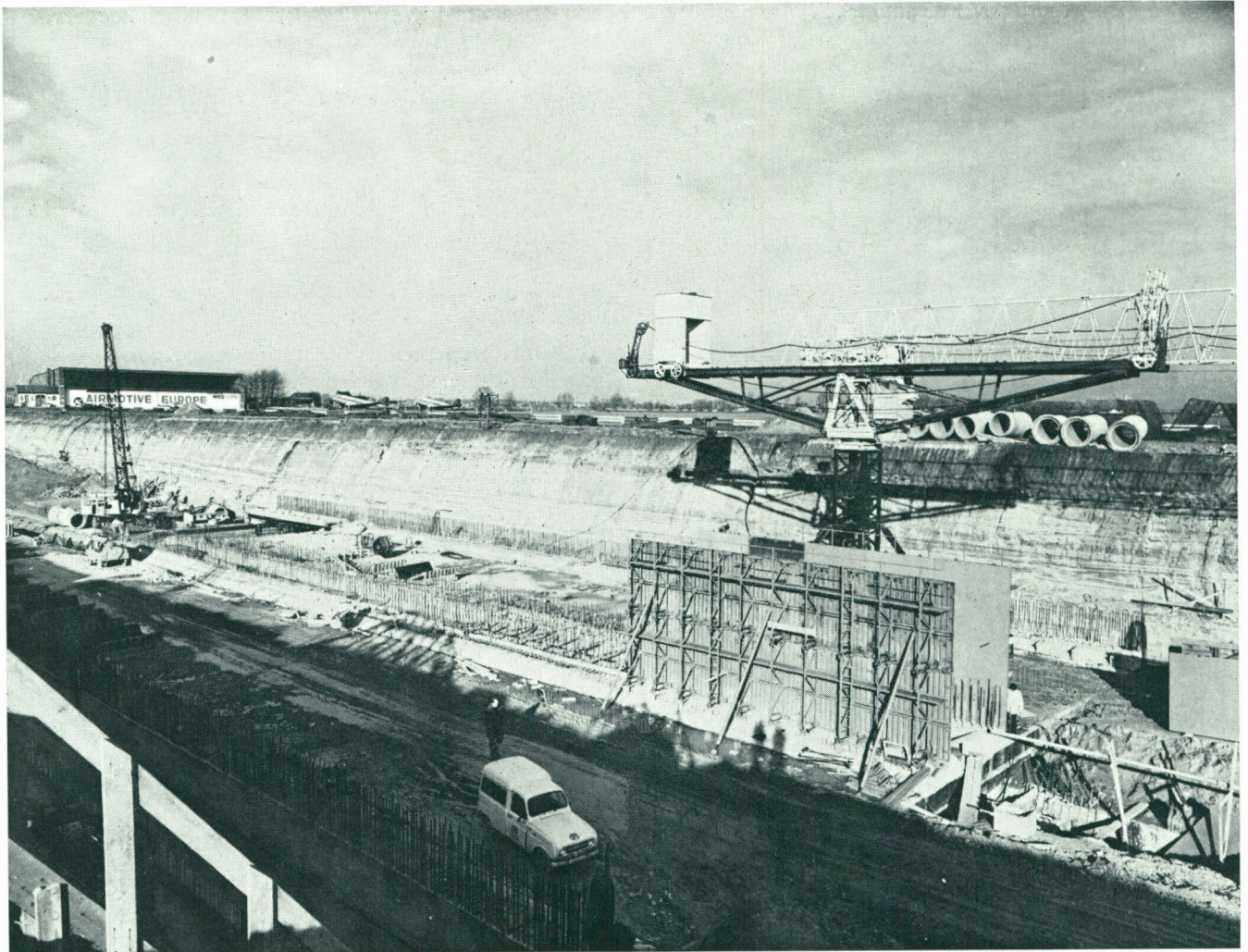

Foto : Ministerie van Openbare Werken

A 71 te Wevelgem

wegeninfrastructuur bij het nieuwe Brugs hospitaal (74 mln fr.), de oostelijke omleiding van Oostkamp (40 mln fr.), de omleiding van Ingelmunster (143 mln fr.) en een deel van de rijksweg Ingelmunster-Waregem met bijhorende werken te Waregem (70 mln fr.).

Talrijke verbeteringswerken werden uitgevoerd op secties van andere rijkswegen. De voornaamste hebben betrekking op rijksweg 567 Lichtervelde-Zarren (voltooid, 35 mln fr.), de doortocht van Poperinge van de rijksweg 9 Proven-Vlamertinge (in uitvoering, 37 mln fr.), de rijksweg 57 Nieuwpoort-Snaaskerke (in uitvoering, 50 mln fr.), de rechttrekking van rijksweg 308 te Vichte (in uitvoering, 48 mln fr.) en de rijksweg 71 te Blankenberge (in uitvoering, 43 mln fr.).

Ook op provinciewegen werden verbeteringswerken uitgevoerd. Vermeldenswaard zijn : de weg Ieper-Diksmuide (voltooid te Diksmuide, 29 mln fr. ; in uitvoering te Boezinge en Ieper, 39 mln fr.), de weg Tielt-Ingelmunster (werken voltooid te Tielt, Pittem en Meulebeke, 46 mln fr. ; werken nog niet aangevangen te Meulebeke, 22 mln fr.) en de weg Diksmuide-Spermalie (in uitvoering, 76 mln fr.).

2. Waterwegen

Bij de behandeling van de zeehavens is reeds melding gemaakt van werken aan het Boudewijnkanaal en de Sint-Jorissluis te Nieuwpoort.

Op de Leie waren moderniseringswerken gaande te Harelbeke ter hoogte van de nieuwe elektriciteitscentrale

(32 mln fr.) en tussen Desselgem en Sint-Eloois-Vijve (106 mln fr.) ; te Sint-Eloois-Vijve was ook het herbouwen van de brug met bijhorende verbredingswerken in uitvoering (74 mln fr.).

Op het kanaal Roeselare-Leie kwamen verbeteringswerken klaar tussen Izegem en Ooigem (139 mln fr.). Bij de industriezone Izegem-Kachtem kwamen infrastructuurwerken klaar (2de deel, 96 mln fr.). Nog in uitvoering waren werken ter ontsluiting van deze industriezone (1ste faze, 37 mln fr.), infrastructuurwerken in de industriezone De Pilders te Roeselare (38 mln fr.) en het verhogen van de rechteroever (2de faze, 36 mln fr.) (vanaf Kooigem tot Ooigem). Ook de vaste brug te Izegem (84 mln fr.) was nog in opbouw.

Voor het kanaal Kortrijk-Bossuit zijn een aantal in uitvoering zijnde werken te vermelden : de nieuwe sluis te Bossuit (219 mln fr.), infrastructuurwerken voor de elektromechanische uitrusting van de nieuwe sluis te Moen (52 mln fr.) en verbeteringswerken tussen de Knokkebrug (Moen) en sluis nr 6 te Zwevegem (29 mln fr.).

3. Spoorwegen

Zoals in 1974 werd ook in 1975 de voornaamste activiteit ontplooid te Roeselare. In verband met het afschaffen van drie overwegen werden kunstwerken afgewerkt (59 mln fr.) ; een viadukt was nog in opbouw (92 mln fr.).

Een spoorwegbrug over de autoweg A17 te Lauwe kwam klaar in 1975 (18 mln fr.); een onderbrugging voor de expressweg 905 te Brugge was nog in uitvoering (55 mln fr.).

In 1975 werd aanbesteed maar nog niet aangevat het leggen van een spoorverbinding op de industriezone Zandvoorde te Oostende (4 mln fr.).

Koninklijke besluiten werden genomen inzake afschaffing van overwegen te Ieper en Waregem mits bouwen van vervangende infrastructuur. Drie overwegen en een draaibrug te Oudenburg mogen vervangen worden door vaste bruggen. Een koninklijk besluit verklaart van algemeen nut: het ophogen van de lijnen Gent-Moeskroen en Denderleeuw-Kortrijk te Kortrijk en Harelbeke, het bouwen van een onderbrugging over het kanaal van Bossuit en over de ringbaan te Kortrijk en tenslotte de afschaffing van zes overwegen. Indien geen afstand in der minne kan tot onteigening worden overgegaan.

4. Vliegvelden

Men verwacht dat de verlenging van de startbaan te Oostende met 990 m (uiteindelijke lengte circa 3.000 m) zal klaar zijn tegen juni 1976.

D. Landbouw, ruilverkavelingen

Naar aanleiding van het bouwen van de autoweg Jabbeke-Veurne-Calais (A18) werd in de periode 1969-74 overgegaan tot vijf aaneensluitende ruilverkavelingen langs het tracé van deze autoweg tussen Jabbeke en Veurne. Bedoeling was: de voor de landbouw nadelige gevolgen van de aanleg van deze weg op te ruimen. De eerste van deze ruilverkavelingen, met name de ruilverkaveling Gistel, kwam klaar in 1974 (1.334 ha, gelegen langs een autoweg-sectie van 9 km lengte). De tweede, namelijk de ruilverkaveling Slijpe, werd in 1975 beëindigd. Het gaat om 950 ha, opnieuw gelegen aan weerszijden van de A18, en dit over een lengte van circa 11 km.

In 1975 werd besloten tot de uitvoering van de nieuwe, kleine ruilverkaveling 'Westmoere' op het grondgebied van Houtem.

Eveneens in 1975 werd een onderzoek ingesteld naar het nut van een eventuele ruilverkaveling op het grondgebied van Meetkerke, Houtave, Stalhille, Klemskerke, Varsenare en Jabbeke. Deze ruilverkaveling moet de landbouwproblemen oplossen die ontstaan bij de aanleg van de autoweg Zeebrugge-Kortrijk (A17).

Vermeldenswaard is dat in 1975 de nationale overheid tot het besluit kwam dat de ruilverkavelingen tot de regionale materies behoren. Aldus werd de bevoegdheid terzake overgeheveld naar de minister voor Vlaamse Aangelegenheden.

E. Industrierreinen

In de loop van 1975 kregen opnieuw enkele terreinen een industriële bestemming. De voornaamste zijn gelegen te Brugge (Herdersbrug, 256 ha), te Diksmuide (uitbreiding van industrierrein met 27 ha tot 76 ha), te Tielt (industrierrein Huffeseele, 17 ha) en te Wervik (11 ha).

Een aantal belangrijke aanbestedingen werden uitgeschreven in verband met het bouwrijp maken van industrierreinen. Te vermelden zijn vooral de werken te Brugge (Herdersbrug, 85 mln fr.), te Oostende (Zandvoorde,

1ste fase, 75 mln fr.), te Roeselare (De Pilders, 2de fase, 48 miljoen fr.), te Gistel ('t Konijnenbos, 2de fase, heraanbesteding, 39 mln fr.), Lichtervelde (industriegebied II, 30 mln fr.) en Wervik (24 mln fr.).

F. Vuilverwerking

Het actieplan voor de verwerking van huisvuil wierp in 1975 zijn eerste vruchten af. In augustus 1975 werd de verbrandingsoven van Izegem, de eerste in West-Vlaanderen, in werking gesteld; de officiële inwijding gebeurde in januari 1976.

De verbrandingsovens van Roeselare, Knokke-Heist en Harelbeke zijn nog in uitvoering; men hoopt ze te kunnen in gebruik nemen in 1976.

G. Waterzuivering

In de loop van 1975 trad de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken (WZK) in werking. De WZK heeft in feite de taak van de Tussengemeentelijke Vereniging voor het zuiveren der afvalwaters van de Kust (TVZAK) overgenomen en verruimd tot het hele kustbekken.

Het is begrijpelijk dat in 1975 de WZK vooral bedrijvig was in de kustgemeenten, in het territorium van de vroegere TVZAK.

In de sektor Oostende werd in 1975 verder gewerkt aan het zuiveringsstation aldaar (bouwwerken, 752 mln fr.). Het rioolgemaal in de Blauwkasteelstraat (Oostende) kwam klaar (bouwwerken en elektro-mechanische uitrusting); de kollektor naar dit gemaal was in uitvoering. De rioolgemalen in de Boogschuttersstraat (Oostende) en op het vroegere Zandvoorde waren eveneens in uitvoering.

Voor de sektor Blankenberge kon nog geen melding gemaakt worden van een zuiveringsstation. Wel kwam in 1975 een rioolgemaal klaar (bouwwerken en elektro-mechanische uitrusting) te Blankenberge en werd verder gewerkt aan het gemaal op het vroegere Uitkerke. De plaatsing van een kollektor (vak Harendijke) werd aanbesteed.

In de sektor Knokke-Heist werd verder gewerkt aan het zuiveringsstation (bouwwerken, 109 mln fr.). De bouw van het rioolgemaal langs de Evendijk werd aanbesteed; aan de elektro-mechanische uitrusting en aan leidingen werd reeds gewerkt.

In de sektor Westende ging het vooral om aanbestedingen voor en werken aan kollektoren.

In verband met de sanering van het Blankaartbekken waren in 1975 drie rioolgemalen in uitvoering. De aanbesteding ging door voor het plaatsen van een kollektor van 1,5 km die het reeds bestaande kollektorennet moet verbinden met het ontworpen zuiveringsstation.

H. Waterbevoorrading

Een belangrijk aspect in de waterbevoorrading is uiteraard de uitbouw van waterwinningen. In de waterwinning te Spiere-Helkijn werd in 1975 onder meer gewerkt aan het slaan van vier exploitatieputten. Ook te Kerkhove werd de waterwinning verder aangelegd. Het reservoir te Bellegem werd in 1975 afgewerkt.

Een reeks nieuwe toevoerleidingen werd voltooid. Te vermelden zijn de leidingen Merkem-De Blankaart-

Diksmuide, Ingooigem-Anzegem-Waregem, Lichtervelde-Koolskamp-Egem-Tielt. Nog in uitvoering waren onder meer de toevoerleidingen Gullegem-Moorsele-Ledegem-Dadizele.

In verband met de uitbouw van de distributienetten worden hierna enkel de gemeentekernen opgesomd die in 1975 werden aangesloten ; kunnen worden vermeld : Driekapellen, Egem, de kernen Esen en Kaaskerke (thans Diksmuide), Hertsberge, Koolskamp, Merkem en Otegem. Voor andere kernen was de aanleg van het net nog in uitvoering : Aarsele, Geluveld, de kernen Hollebeke en Voormezele (thans Zillebeke), Kanegem, Meetkerke, Werken (thans Zarren-Werken), Westouter en Wulvergem.

In 1975 werden verder aanbesteed, maar nog niet aangevangen : de netten van Kerkhove, Moen, Outrijve en Zevekote (thans Gistel). Ook de netten van Hoeke en Lapscheure (thans Moerkerke) werden in 1975 aanbesteed maar moeten heraanbesteed worden.

I. Gezondheidszorg

In 1975 werd het bouwen van twee nieuwe ziekenhuizen aanbesteed : te Poperinge (122 mln fr.) en te Tielt (195 mln fr.). Voor het in aanbouw zijnde nieuwe Sint-Janshospitaal (920 bedden) te Brugge werden opnieuw meerdere aanbestedingen uitgeschreven voor gebouwen, apparaten en toegangswegen. Men streeft ernaar deze instelling in december 1976 te openen.

Voor een aantal bestaande ziekenhuizen werden belangrijke uitbreidingen aanbesteed. Het betreft inrichtingen te Blankenberge, Knokke-Heist, Kortrijk, Oostende, Torhout en Waregem.

J. Openbaar groen

Hierna wordt geen melding gemaakt van beslissingen en aanbestedingen betreffende het uitbouwen van sportinfrastructuur. Wel gaat de aandacht naar initiatieven in verband met openbare groenzones met bovengemeentelijk belang.

Te vermelden zijn in dat verband de toelagen die door de Staat aan de stad Brugge zijn toegekend voor de verwerving van gronden van het domein Ryckeveld en van het bos langs de Rijselsestraat (Sint-Michiels) met de bedoeling deze terreinen als openbare parken uit te bouwen.

In het Provinciaal domein De Palinghoek (Zillebeke) werd de oprichting van een onthaalcentrum aanbesteed.

In verband met de uitbouw van het recreatiecentrum De Gavers (Harelbeke-Deerlijk) heeft de provincieraad beslist tot aankoop van 7 ha. Deze beslissing werd bij Koninklijk Besluit goedgekeurd. Behalve de waterplas zou de provincie aldus 26 ha grond bezitten.

Van minder bovengemeentelijke betekenis maar toch vermeldenswaard is de beslissing van de gemeenteraad van Koekelare tot onderhandse aankoop van het domein De Mote (6 ha) om dit terrein als openbaar park in te richten en er een aantal gemeentelijke diensten in te planten. Dit besluit werd door de hogere overheid goedgekeurd en een toelage werd toegekend.

K. Monumenten en landschappen

In 1975 — monumentenjaar — werden een twintigtal gebouwen en een paar landschappen geklasseerd.

Te Brugge werden twee in de binnenstad staande hoeven als monument gerangschikt : de hoeve Cortvriendt in de Oliebaan en de hoeve uit de 16de eeuw in de Sint-Clarastraat. Ook een reeks huizen in de Bidderstraat en de kerk O.-L.-Vrouw-Geboorte (wijk Vijve-Kapelle) werden geklasseerd. Terloops kan ook melding gemaakt worden van de klassering van pakhuizen uit de 18de eeuw aan de Komvest ; deze klassering gebeurde eind 1974.

Reeds in 1958 werden grote delen van de gebouwen en terreinen van de Koninklijke Gilde Sint-Sebastiaan gerangschikt. In 1975 werd dit beschermd geheel uitgebreid met de schiettent in Empire-stijl en met de oude omheiningsmuur.

Te Gistel werd een reeks huizen langs de Provincieweg als monument gerangschikt. Hetzelfde gebeurde met de Grijspeerdmolen te Gits, de kerktoren van Ingelmunster, het huis gelegen Plein nummer 32 (hoek Molenstraat) te Kortrijk, de wagenshuur in de wijk Rodenburg te Marke en de vroegere Sint-Pietersabdij te Oudenburg.

Te Spermalie, op grondgebied van het vroegere Sint-Pieters-Kapelle, werd de kapel O.-L.-Vrouw van zeven Smarten gerangschikt ; de reeds beschermde delen van de Sint-Pieterskerk werden aangevuld met de zijbeuken.

Als landschappen werden geklasseerd : de stenen molenromp met zijn omgeving te Elverdinge en de begraafplaats rond de reeds in 1946 gerangschikte kerk Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinen te Oostende.

Minder ruimtelijke konsekventies hebben de klasseringsbesluiten voor de orgels in de Sint-Mattheuskerk te Anzegem (Gijzelbrechtegem) en in de Sint-Pieterskerk te Hulste. In de reeds gedeeltelijk geklasseerde kerk van Stalhille werd nu ook het orgel gerangschikt als monument.

Inzake monumentenzorg dient ook verwezen naar de aanbestedingen voor restauraties die in 1975 werden gehouden. Het betreft vooral restauraties te Brugge, met name een zevental stadseigendommen (onder meer het ' Hof van Gistel ', daterend uit de 15de eeuw) en de binnenrestauratie van de Sint-Walburgakerk.

In de Brugse binnenstad was tenslotte ook het programma voor het herbouwen van zeven bruggen in volle uitvoering.

Sinds 1919

voor eigen mensen
door eigen mensen

DE KORTRIJKSE VERZEKERING NV

Zetel en kantoren : KORTRIJK

Lange Steenstraat 20

Lekkerbeetstraat 3

Tel. (056) 21.16.91

Bijhuis te BRUGGE, Garenmarkt 6

Tel. (050) 33.24.40

Inspekties over het ganse Vlaamse landsgedeelte.

De Vlaamse verzekeringsmaatschappij die U en uw provincie best kent.

VOOR AL UW FINANCIËLE VERRICHTINGEN

- KASBONS - CAPITALISATIEBONS
  - DEPOSITOBOEKJES
  - TERMIJNREKENINGEN
  - ZICHTREKENINGEN
  - WOONSPAREN
  - HYPOTHEEKLENINGEN
  - VREEMDE MUNTEN en REISCHEQUES
  - UITBETALING VAN ALLE COUPONS.
  - INSCHRIJVING OP ALLE LENINGEN,
STAAT, STEDEN, enz.
- enz.

RAADPLEEG DE AGENT VAN HET

GEMEENTEKREDIET

U VINDT ZIJN ADRES IN DE
GOUDEN GIDS... ONDER DE RUBRIEK « BANKEN ».

jaarverslag WER 1975

de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen (GERV) een academische zitting te Brugge waarop de doelstelling, de werking en de organisatie van de GERV werden toegelicht. De Raad van Beheer van de WER besliste dan ook de algemene voorlichtingsvergadering met deze manifestatie te laten samenvallen.

Op deze academische zitting werd de betekenis van de GERV toegelicht door de heer Goeverneur A. Kinsbergen, voorzitter van de GERV, terwijl de gelegenheidstoespraak werd gehouden door Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden. Prof. Dr. O. Vanneste, Directeur WER/WES, sprak over '20 jaar Westvlaamse Economische Raad en Studiebureau'.

Institutioneel was het verlopen jaar ook nog om een andere reden van betekenis. Op 20 mei 1975 werd in het Provinciaal Hof te Brugge, op initiatief van de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van West-Vlaanderen overgegaan tot de oprichting van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij van West-Vlaanderen (GOM).

De GOM - West-Vlaanderen is samengesteld, voor de publiekrechtelijke sektor, uit 28 vertegenwoordigers van de provincie, 20 vertegenwoordigers van de grotere gemeenten en 7 vertegenwoordigers van de Interkommunale Verenigingen WIER en Leiedal. De privaatrechtelijke sektor omvat 20 vertegenwoordigers van de representatieve organisaties van de nijverheid en de grote niet-industriële bedrijven, de middenstand en de landbouw en 20 vertegenwoordigers van de representatieve organisaties van de werknemers.

De Raad van Beheer is samengesteld uit 33 leden, waaronder 17 uit de publiekrechtelijke en 16 uit de privaatrechtelijke sektor.

In zijn zitting van 18 juli 1975 besliste de Raad van Beheer GOM-West-Vlaanderen dat het sekretariaat van de Westvlaamse Economische Raad zal functioneren als voorlopig sekretariaat van de GOM - West-Vlaanderen; tevens werd beslist dat het personeel van de Westvlaamse Economische Raad en het Westvlaams Economisch Studiebureau bij prioriteit zal geïntegreerd worden in het personeelsbestand van de GOM - West-Vlaanderen. Eind 1974 werd door de Raad van Beheer van de Westvlaamse Economische Raad een economisch relanceprogramma goedgekeurd en overgemaakt aan de Belgische regering. In het vorig Jaarverslag werden de hoofdlijnen van het relanceplan gepubliceerd. De Westvlaamse Economische Raad volgde het programma van nabij op. Eind 1975 kon de WER met genoegen vaststellen dat het grootste gedeelte van het herstelprogramma was beslist of een begin van uitvoering kende.

Groei van het Westvlaams ondernemingsleven

1. Belangrijkste investeringen in de nijverheid

Niettegenstaande de duidelijke achteruitgang inzake investeringen in West-Vlaanderen zijn er in de loop van 1975 toch een aantal belangrijke investeringsdossiers ingediend geworden bij de Centrale Overheid en begunstigd met tussenkomst van de overheid op basis van de expansiewetten. Volgende dossiers hadden betrekking op een investeringsbedrag van meer dan 100 miljoen of een meertewerkstelling van meer dan 100 personen:

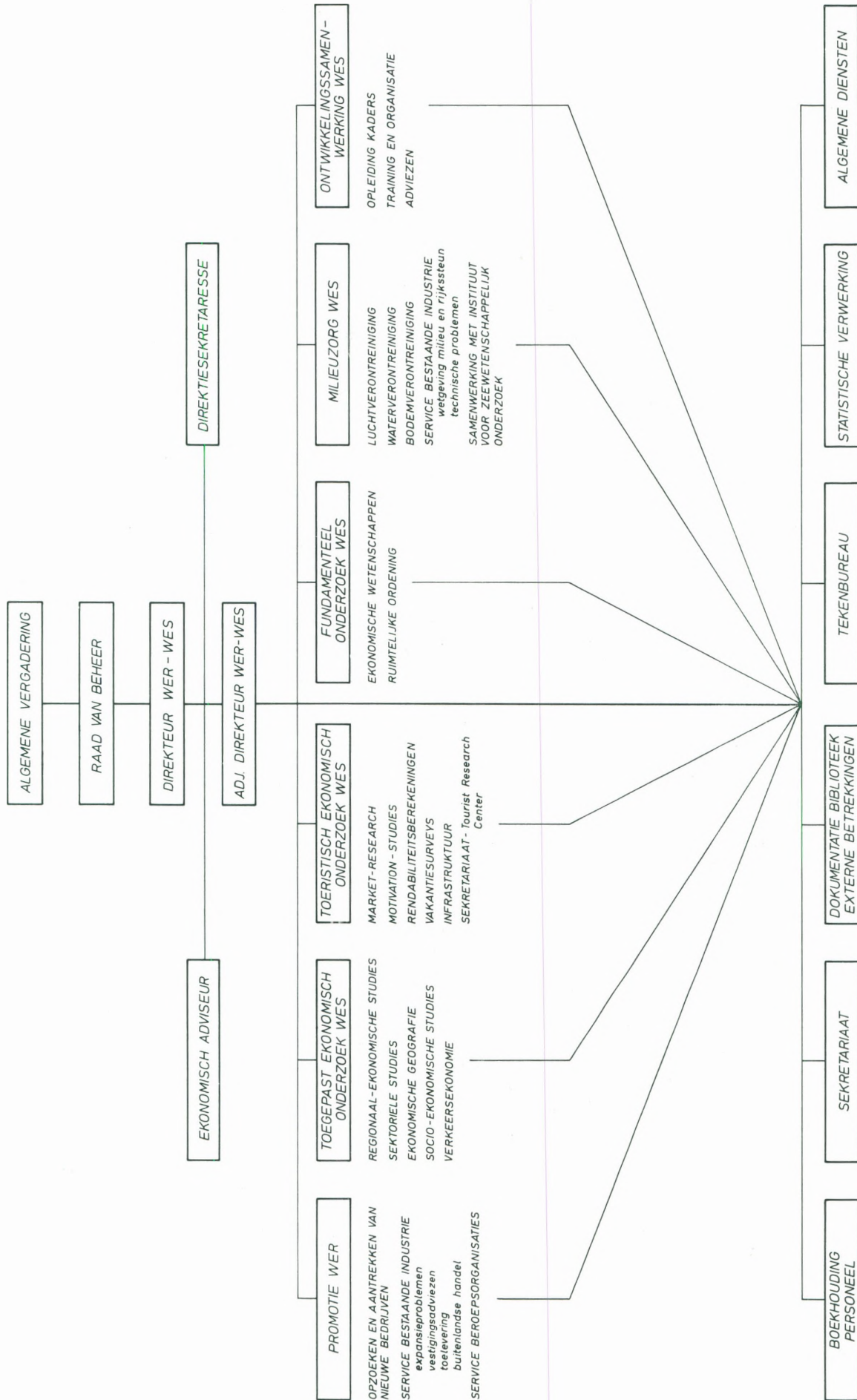
Inleiding

De economie van West-Vlaanderen situeerde zich in 1975 in een fase van laagconjunctuur. Samen met de postkoreaanse periode behoort 1975 tot de grootste conjuncturele inzinkingen sinds de tweede wereldoorlog. Deze conjuncturele inzinking kende reeds een aanvang in de tweede helft van 1974; het kan evenwel niet worden ontkend dat het hier gaat om meer dan een louter conjuncturele teruggang. Een aantal structurele factoren liggen aan de basis van de moeilijkheden die zich op velerlei vlakken stellen, inzonder dan op het vlak van de werkgelegenheid. Hoewel het hier niet de bedoeling is de structurele factoren te analyseren, willen we toch wijzen op de duidelijke invloed van de nawerking van de energiekrisis, de inflatie (waarvan de energiekrisis één van de vele oorzaken is), de afnemende competitiviteit van het Belgisch bedrijfsleven.

Het is uiteraard voor een welvaartsorganisme zoals de Westvlaamse Economische Raad vrij ondankbaar om een promotioneel beleid uit te werken in een dergelijk klimaat. Het aantal nieuwe vestigingen was dan ook praktisch nihil, terwijl het aantal uitbreidingen van bestaande ondernemingen eerder aan de lage kant bleef. Het corrolarium was een stijgend aantal werklozen. Enkel is het hierbij verheugend vast te stellen dat de provincie West-Vlaanderen in de jongste vijftien jaar een veel grotere conjuncturele weerstand wist op te bouwen. Tijdens de jaren vijftig was de provincie West-Vlaanderen steeds het eerste slachtoffer van een conjuncturele inzinking. Tegenover 10,9 % van de rijksbevolking en 10,1 % van de werknemersbevolking heeft West-Vlaanderen einde 1975 8,9 % van de volledige werkloosheid te dragen en per september 1975 15,8 % van de gedeeltelijke werkloosheid; ook dit cijfer wijst op een structurele verbetering van de Westvlaamse economie sinds de naoorlogse periode; tussen 1950 en 1955 telde West-Vlaanderen immers 18 % van de Belgische werkloosheid.

De algemene vergadering van de Westvlaamse Economische Raad had plaats op 13 maart 1975. De traditionele jaarlijkse voorlichtingsvergadering had pas op 30 april 1975 plaats. Op deze datum organiseerde

STRUKTUUR WER - WES

Arrondissement	Onderneming of bedrijf	Gemeente
Brugge	Clark Automotive nv CBRT nv	Brugge Brugge
Ieper	Picañol nv	Ieper
Kortrijk	Devos Gebroeders nv Concordia nv	Waregem Waregem
Oostende	Viking International nv	Oostende
Roeselare	Verhoestraete nv Vandemoortele nv	Roeselare Izegem
Tielt	Te.Ve.Be pvba	Oostrozebeke

Het aantal belangrijke dossiers is dus iets kleiner dan in 1974. Opvallend is ook dat het uitsluitend investeringen zijn in bestaande ondernemingen.

2. Prospektiereis in de Verenigde Staten

Tijdens de eerste veertien dagen van de maand december heeft het Staatssekretariaat voor Vlaamse Streekeconomie een prospektiereis ingericht naar de Verenigde Staten. De reis had een dubbel doel.

Vooreerst wenste de groep contact op te nemen met de Amerikaanse investeerders die in de jongste 18 maanden een duidelijke belangstelling hadden betoond voor België, maar tengevolge van de recessie hun investeringsproject hadden moeten uitstellen. Nu de eerste tekenen van een conjuncturele heropleving op wereldvlak zijn waar te nemen, was het van belang te weten te komen in welke mate ons land zijn kansen voor buitenlandse investeringsprojecten heeft weten te vrijwaren. De afgevaardigden van de Provinciale Economische Raden hebben daartoe individuele bezoeken gebracht aan de betrokken ondernemingen.

Tevens wilde de groep poolshoogte nemen van de nieuwe investeringsprojecten die op korte termijn kunnen verwacht worden. Daartoe is zowel te New York als te Chicago een degelijk voorbereide conferentie doorgegaan. Een 70-tal top-adviseurs van de Amerikaanse investeerders hebben hieraan deelgenomen.

De Westvlaamse Economische Raad heeft zeer actief meegewerkt aan de totstandkoming en het goede verloop van de prospektiereis. Naast deelname aan de groeps-initiatieven heeft de WER bezoeken gebracht aan 10 Amerikaanse ondernemingen die bij hun investeringsplannen reeds een voorkeur voor West-Vlaanderen hadden uitgedrukt. Voor deze investeringsprojecten is onze provincie niet kansloos, maar er worden problemen gesteld die te maken hebben met de algemene situatie van België als investeringsland.

3. Technische en commerciële successen

De meeste ondernemingen hebben in het afgelopen jaar verdedigende stellingen moeten innemen tegenover de krisistoestand. Toch hebben velen hun productie en tewerkstelling op een behoorlijk peil kunnen handhaven. De afzetmoeilijkheden die talrijke export-ondernemingen op de buitenlandse markten hebben ondervonden, konden slechts door produktvernieuwing en kwaliteitsverbetering worden overwonnen.

Het is des te merkwaardiger dat, spijs de ongunstige conjunctuur, toch een behoorlijk aantal Westvlaamse ondernemingen erin geslaagd zijn zich op het technologisch en commercieel front te onderscheiden.

La Brugeoise et Nivelles nv, Brugge, heeft in de loop van 1975 markante leveringen verricht. De eerste Brusselse metro-rijtuigen, geassembleerd in serie, werden geleverd. De NMBS heeft haar eerste vierledig elektrisch motorstel in ontvangst genomen. Naar Rusland werden 30 slijpmachines verstuurd, bestemd voor het vrachtwagenbedrijf van Kama.

Clayson nv, Zedelgem, stond in voor het ontwerp, de produktie en de verkoop van zelfrijdende hakselmachines. In diverse landen kon de marktpositie nog worden verstevigd.

Motogroup pvba, Brugge, heeft verschillende fabrieken uitgerust in Senegal, Venezuela en Algerië. De montage van materieel geleverd in Algerië werd uitgevoerd door eigen personeel.

Packo Gebroeders nv, Zedelgem, heeft twee bijhuizen opgericht, namelijk Packo-France SARL, Frankrijk en Packo-Melkkoeling BV Nederland. Er werd een veelbelovend order geplaatst door Tsjecho-Slowakije met grote waarschijnlijkheid van licentieverkoop in 1976.

Talpe nv, Kortemark streefde vooral naar rationalisatie van de produktiemethodes die naast een verhoging van de produktiviteit een doelmatiger aanwending van grond- en hulpstoffen mogelijk moeten maken. Er werden elektronische sorteermachines in gebruik genomen die een aantal produkten (wortelen, schorseneren, aardappelen) op vlekken kunnen selekteren.

Algemene Bouwonderneming Wybaillie nv, Wervik, is erin geslaagd om het zakencijfer met 28 % op te drijven en het personeelsbestand met 20 %.

Weefautomaten Picañol nv, Ieper introduceerde tijdens het afgelopen jaar de Picañol-Grijper-Weefmachine en boekte aanzienlijke bestellingen voor nieuwe markten, namelijk Cuba (1.492 getouwen), Soedan (1.536 getouwen), Irak (1.532 getouwen), Iran (1.044 getouwen) en Algerië (700 getouwen).

Bekaert nv, Zwevegem bereikte op technisch gebied belangrijke resultaten in diverse processen. Vooral de staalkoofd-fabrikage en de ontwikkeling van industriële uitrusting voor draadverwerking, kregen bijzondere aandacht. Enkele vermeldenswaardigheden : gekleefde draadsnippers voor betonbewapening, nieuw systeem van veiligheidsafrastering, gebruik van koperdraadtrekmachines, verbetering van produktieprocedures zoals bijvoorbeeld bedekking, materialenkennis (trekstenen), diverse opzoeken inzake pollutiebestrijding.

Cobar-Barco Elektronik nv, Kortrijk noteerde zijn successen bij de drie hoofdproduktgroepen :

1. TV - huishoudelijk gebruik. Diverse technische verfijningen werden gerealiseerd. Nieuwe afnemers waren : Australië, Zuid- en Noord-Afrika ;
2. Professionele TV-apparatuur. Er werden grote inspanningen geleverd om de kwaliteit van deze uitrusting te verhogen. Deelname aan een tentoonstelling in de Volksrepubliek China, gevolgd door rechtstreekse verkoop in dit land ;
3. Textielautomatie. In samenwerking met computerfirma's werden de eerste lom-monitors geplaatst. Meer dan 1.000 spoelaftasters werden geleverd in Thailand.

De Coene nv, Kortrijk bouwde te Louvain-La-Neuve grote complexen van geïndustrialiseerde woningen.

LVD Company pvba, Kortrijk negocieerde belangrijke orders met de Oostbloklanden en met Peru. Er werd eveneens een licentie-overeenkomst afgesloten met Joegoslavië.

Prado nv, Kortrijk werkte tijdens het voorbije jaar verder aan de integratie door de oprichting van een garenerfinstallatie. Een belangrijke rationalisatie werd doorgevoerd in de afdeling weverij. De handel met de Oostbloklanden nam gevoelig toe.

Carrosserie Jonckheere pvba, Roeselare behaalde met de nieuwe autocar Bermuda-Jonckheere 1975 de Grand Prix de Monaco ter gelegenheid van het Europese Autobus en Autocar Salon.

Erta-Plastics nv, Tielt sloot vooral voor de afdeling spuitgieten heel wat nieuwe kontrakten af. De afdelingen halfmaterialen en fijnmechaniek hadden een behoorlijk orderboek dank zij belangrijke bestellingen uit het Midden-Oosten en de Scandinavische landen.

Libeltex nv, Meulebeke kende een merkelijke verhoging van de produktie bestemd voor de bekleding van personenwagens. Dit was het gevolg van opzoekingen en nieuwe fabrieksmethodes die werden gerealiseerd om de afzet aan de auto-industrie te verhogen.

Te.Ve.Be nv, Oostrozebeke bereikte op gebied van voltapijt door middel van vernaaldingsmachines een kwalitatief hoogstaand artikel. Tevens werden nieuwe ontwikkelingen uitgetest voor het bedrukken van tapijten.

Unilin nv, Ooigem kon de export verhogen door de oppuntstelling van een aantal specialiteiten zoals geïsoleerde dakelementen en dikke platen met lage densiteit voor diverse toepassingen in de bouwsector.

Vuylsteke pvba, Meulebeke noteerde bestellingen door de Sovjetunie voor levering van 20 gebouwen met een totale oppervlakte van 45.000 m². Deze gebouwen waren uitgerust met dubbel en verschillend geïsoleerde dak- en wandplaten, onder meer bestemd voor Siberië. De Federale Regering van Nigeria heeft 8 hoofdtelefoon-centrale-gebouwen besteld (systeem sleutel-op-de-deur).

Westimex nv, Veurne noteerde een stijging van de omzet van 72 % als resultaat van een groeiende positie op de Belgische chips-markt en de verhoogde uitvoer naar Nederland.

4. Tewerkstelling

Zoals ieder jaar heeft de Westvlaamse Economische Raad in haar werkgebied een enquête georganiseerd nopens de voornaamste tendenzen in de Westvlaamse nijverheid (exclusief bouw- en vervoersector). Alle Westvlaamse bedrijven met een minimum tewerkstelling van 50 personen werden daarvoor aangeschreven. De ondernemingen die aan dit onderzoek hebben meegewerkt vertegenwoordigen 40,4 % van de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen. De werkloosheid die vanaf september 1974 in versnellend tempo is gegroeid, tekent zich duidelijk af in het resultaat. In de periode van 1 december 1974 tot 1 december 1975 is het globale personeelsbestand met 5,4 % verminderd.

Daartegenover werden tijdens de voorgaande jaren 1974, 1973 en 1972 groeipercentages genoteerd van respectievelijk 3,3 %, 5,7 % en 1,7 %. Bij de interpretatie van de cijfers betreffende de negatieve evolutie tijdens 1975 mag men zeker de ongunstige ontwikkeling van de

gedeeltelijke werkloosheid niet uit het oog verliezen. Gedeeltelijke werklozen behoren evenwel nog tot het personeelsbestand van de bedrijven. Ook om een tweede reden houden deze cijfers een onderschatting van de dalende werkgelegenheid in. Er werd in de enquête geen rekening gehouden met het aantal verdwenen ondernemingen. Ook kan men zich voorstellen dat de ondernemingen met betere resultaten proportioneel meer dan de andere aan het onderzoek hebben deelgenomen.

Het is dus voor het eerst sedert jaren dat de economische inzinking zich manifesteert in een daling van de totale tewerkstelling. Verheugend is evenwel de continue groei van de werkgelegenheid in de meeste nieuwe bedrijven van de Westhoek.

Hierna volgt een overzicht betreffende het personeelsbestand van de ondernemingen die zich in 1972, 1973 of 1974 in de Westhoek en het Tieltsse hebben gevestigd.

	Personeelsbestand eind 1975
<i>Investeringsbeslissingen 1972</i>	
Autonoom nv, konfiserie, Ieper	228
Daikin Europe nv, air-conditioning-apparaten, Oostende	80
Radtke International nv, konfektie, Zonnebeke	91
Bausch & Lomb nv, elektronika, Gistel	49
Klippan nv, veiligheids gordels, Ieper	740
<i>Investeringsbeslissingen 1973</i>	
Holvrieka nv, tankbouw, Menen	34
Packo-Fullwood nv, melktoestellen, Diksmuide	19
Santens Textiel pvba, badstoffen, Veurne	139
Cobar nv, elektronika, Poperinge	106
Snauwaert & Depla-Spalding pvba, tennisraketten, Diksmuide	53
Setcraft nv, zetelrompen, Tielt	40
Vesuvius nv, vuurvaste materialen, Oostende	23
United Biscuits nv, chips, Veurne	84
<i>Investeringsbeslissingen 1974</i>	
Imperial Tufting nv, tufted kamerbreed tapijt, Tielt	58
	1.744

Het is bevredigend te mogen vaststellen dat de tewerkstelling van de nieuwe bedrijven, die zich tijdens de laatste jaren in de Westhoek hebben gevestigd, met 25 % is gestegen. De industriële ontwikkeling die zich in een periode van hoogconjunctuur ten gunste van de ontwikkelingsgebieden heeft voorgedaan, vormt een belangrijk tegengewicht in de huidige recessie.

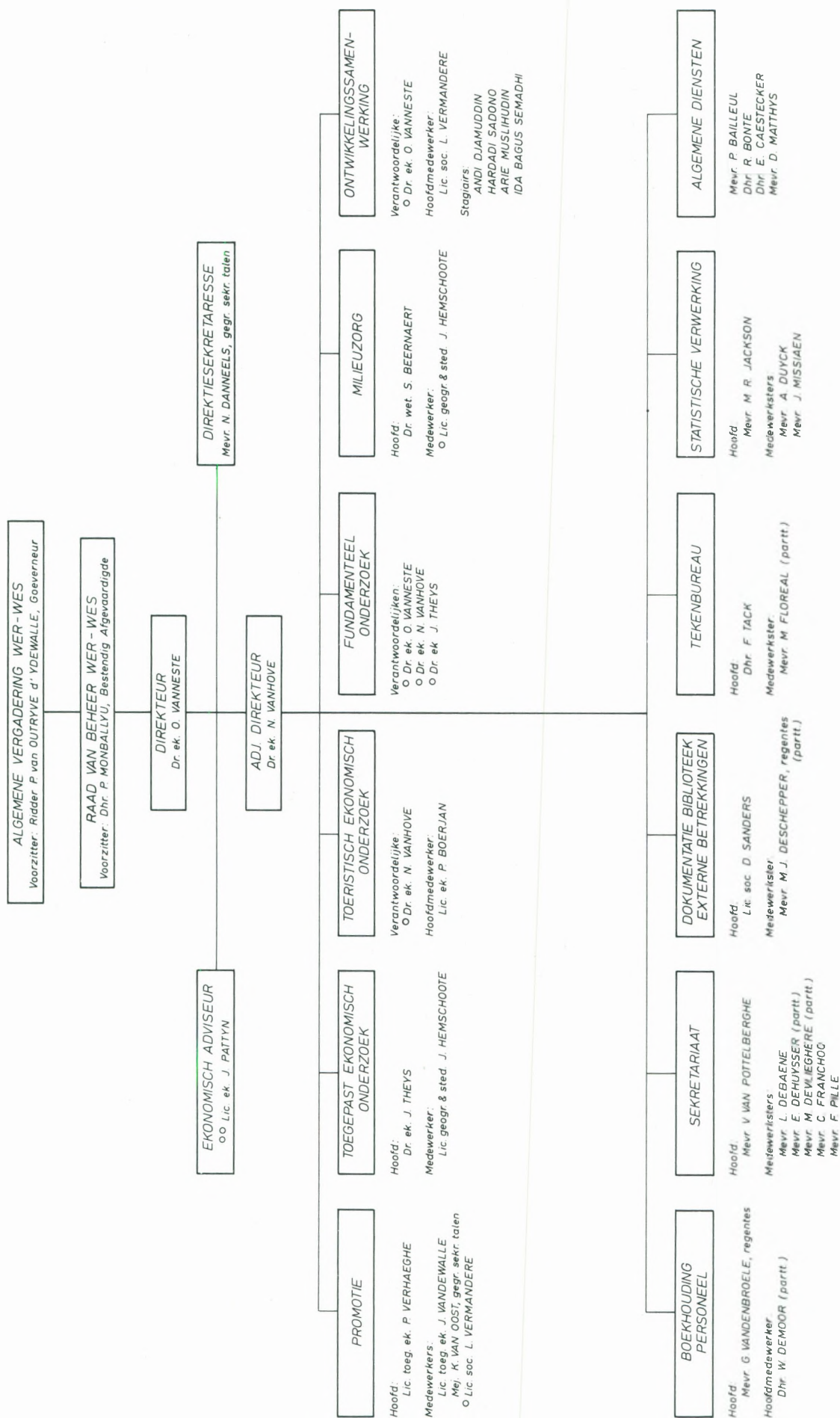
5. Aktiviteit op Westvlaamse industrieparken

De verkoop van industriegrond was tijdens 1975 merkkelijk lager dan in de voorgaande jaren.

Door de WIER en Leiedal werden 38 ha industriegrond verkocht. In 1974, 1973 en 1972 bedroegen deze cijfers respectievelijk 103 ha, 98 ha en 50 ha. De verkoop van industriegrond loopt duidelijk parallel met de algemene economische tendens.

Hierna volgt een overzicht van de ondernemingen die tijdens het voorbije jaar grond hebben aangekocht of bouwwerken op de industrieparken hebben aangevat.

Lokalisatie en bedrijf	Grond-aankoop in 1975	Bouw-werken aange-vangen of voltooid in 1975	Lokalisatie en bedrijf	Grond-aankoop in 1975	Bouw-werken aange-vangen of voltooid in 1975
<i>Arr. Brugge</i>			<i>Geluwe-Noord-West</i>		
Brugge-Blauwe Toren			G. Meerseman		x
Van Hoorickx-Crampe	x	x	Poperinge-Sappenleen		
Declerck nv	x	x	N. Haubourdin		x
J. Pieters & Zoon pvba	x	x	J. Kaestecker-Morel		x
Tamsyn pvba	x	x	Wervik		
Janssens-Roland	x		Europe pvba	x	x
Meire pvba		x	<i>Arr. Kortrijk</i>		
M. Dhondt-Vandeweghe		x	Gullegem-Moorsele		
Van Biervliet Gebr. nv		x	S. Vanneste	x	
Brugge-Waggelwater			Mobi-Decor	x	
Autohandel O. Cocquit nv	x		Vanca	x	
Mevr. Coppieters	x		Wallecan		x
R. & D. Maenhout pvba		x	<i>Harelbeke-Stasegem</i>		
F. Vanderkeilen-Zwartjes		x	Ranson	x	x
A. Serry		x	Delporte	x	
Van Biervliet Gebr. nv		x	Lano	x	
M. De Scheemaker		x	Tanghe-Ottevaere	x	
R. Dewijnter		x	Brouwerij van Haacht		x
W. Vandenberghe-Tomme		x	Dewerchin		x
E. Lootens-Vanderschaeghe		x	Boucquillon		x
A. Lanckriet-Minnebo		x	Vanwijnsberghe		x
P. De Laey		x	<i>Heule-Kuurne</i>		
Oostkamp-Kampveld			Unica	x	
Van Hauwaert-Deklerck	x	x	Florin W.	x	
A. Germeys-Missaen		x	WAAK	x	
Zedelgem-St.-Elooi IV			<i>Marke</i>		
Clayson nv		x	Delabie	x	x
Torhout			Terca	x	
K. Cornille		x	<i>Menen-Grensland</i>		
<i>Arr. Diksmuide</i>			Bayart pvba	x	x
Beerst-Keizerhoek			Nolf-Holvoet	x	
J. & M. Beussaert	x	x	Armeto-Eltroga pvba	x	x
Diksmuide-Zone II			Desmet-Bonte	x	
Carpet Yarns Cy nv	x	x	Nuytten-Desmet	x	
F. Leirman	x	x	Van Raes-Van Camp	x	x
W. Vanhaverbeke-Vanderelst		x	Deweflor pvba		x
G. Vandroemme		x	Holvrieka nv		x
Western Diamond Tool nv		x	E. Beyls		x
Fullwood Packo		x	G. Lampaert		x
Houthulst			G. Vandeweghe-Vandeghinste		x
Dino pvba		x	Roussel-Predal nv		x
<i>Arr. Ieper</i>			W. Tesh-Depraetere		x
Ieper-Ieperleekanaal			Menotex pvba		x
Dewulf-Desmet	x	x	Mirover pvba		x
Desmet-Deweerd	x		<i>Vichte</i>		
Yplon nv	x	x	Waelkens		x
Devloo-Fernagut	x		<i>Waregem-St.-Eloois-Vijve</i>		
Klippan nv		x	J. Schollaert		x
Pidy nv		x	A. Vandecandelaere		x
Verwee & Zonen nv		x	Dewarko		x
L. Pype		x	<i>Arr. Oostende</i>		
Fina nv		x	Eernegem-Sportcentrum		
Decoene pvba		x	Vivey-Verplancke	x	
W. Strypsteen-Christiaens		x	R. Mahieu	x	

o personen waarvan de hoofdwerkzaamheden zich in een andere afdeling bevinden
o.o. behoren niet tot het personeel

Lokalisatie en bedrijf	Grond-aankoop in 1975	Bouw-werken aange-vangen of voltooid in 1975	Lokalisatie en bedrijf	Grond-aankoop in 1975	Bouw-werken aange-vangen of voltooid in 1975
Gistel-'t Konijnenbos			<i>Arr. Tielt</i>		
R. Christiaens	x		Egem bpa nr. 2		
Atab nv	x	x	Oosterlinck-Carlier	x	x
Schlegel nv	x	x	J. & G. Naert	x	
Crevits-Muys	x		Tielt Noord		
P. Traen	x		Vandewalle-Stragier	x	x
Oostende-Stene			Van Reybrouck-Christiaens	x	
Vercruysse-Dewulf pvba	x		G. Janssens-Govaert		x
M. Castele	x		E. Nagel		x
Scozzafava-Declippel	x	x	Imperial Tufting Cy nv		x
Janssens-Laleeuwe	x	x	N. & N. Vanhulle pvba		x
J. & A. Vandenberghe		x	G. Goethals		x
M. Vandaele		x	<i>Arr. Veurne</i>		
West Belgium Investment		x	Veurne Zone I		
F. Ghesquiere-Devos		x	Westcab	x	x
Vanthournout-Vandenberghe pvba		x	Suikerfabriek nv		x
Oostende-Zandvoorde			Inbelco nv - Veurne		x
UCB	x		Seru & Annoot pvba		x
Van Huele Gebroeders	x		Fr. Delva		x
Vesuvius Crucible nv	x		Veurne Zone II		
<i>Arr. Roeselare</i>			Mortier pvba	x	x
Dadizele bpa nr. 4			Casteleyn pvba		x
V. Vandemaele-Messely		x	Oostduinkerke-Dunepark		
L. Van Haelewijn-Vander Stichelen		x	Cofinac nv		x
Izegem-Kachtem-Mandeldal			Resultaten van de expansiewetgeving		
Clement-Bouckaert	x	x	Zoals algemeen verwacht zijn de resultaten van de expansiewetgeving voor 1975 niet zo schitterend. In het ganse Vlaamse landsgedeelte heeft de heer L. Dhoore, Staatssekretaris voor Vlaamse Streekeconomie op een investeringsbedrag van 21,8 miljard fr. geheel of gedeeltelijk de toepassing van de expansiewetten verleend. Dit is veruit het laagste cijfer van de jongste vijf jaar. Inzake het aantal nieuwe arbeidsplaatsen (nl. 9.471) is het resultaat gelijkaardig. Ook hier blijft men ver beneden de cijfers van de vijf vorige jaren.		
A. Tandt	x		De resultaten voor West-Vlaanderen zijn eveneens verre van gunstig. Toch is de teruggang in verband met de vorige jaren niet zo uitdrukkelijk, vooral niet inzake het globaal investeringsbedrag :		
Soete-Verhaeghe	x				
R. Vandoorne	x				
J. Billiet	x				
M. Haerincx	x				
E. Verstraete	x				
P. Verschoot	x				
A. Verschoot	x				
M. Frère	x				
R. Vanthournout	x	x			
C. Stove & Zonen pvba		x			
V. Saelen-Talpe		x			
C. Decoopman-Christiaens pvba		x			
Ledegem-Fabriekslaan					
Echtg. Defrancq		x			
L. Bonte-Van Kerckhove		x			
Lichtervelde					
Declerck-Vandenhede	x	x			
Moorslede					
J. Aernoudt	x	x			
Spanbo pvba	x				
Roeselare-Noord					
Bril pvba		x			
Roeselare-Wijnendaele					
Deprez Gebr. pvba	x	x			
P. Sercu & G. Declercq	x				
St.-Eloois-Winkel					
Demuynck-Vanwijnsberghe	x				

Bedrag aan investeringen		Bijkomende arbeidsplaatsen		
In absolute cijfers (in mln fr.)	Aandeel in het Vlaams landsgedeelte	In absolute cijfers (in mln fr.)	Aandeel in het Vlaams landsgedeelte	
1970	3.575	8,1 %	4.391	15,4 %
1971	5.458	13,5 %	5.125	22,1 %
1972	2.853	15,0 %	3.429	20,2 %
1973	5.129	11,1 %	4.754	18,2 %
1974	8.008	22,1 %	5.426	26,9 %
1975	4.488	20,6 %	2.318	24,5 %

Het aantal nieuwe arbeidsplaatsen daarentegen is veel lager dan de vorige jaren alhoewel ook hier het aandeel ten opzichte van het Vlaamse landsgedeelte op een behoorlijk peil blijft.

De resultaten voor West-Vlaanderen zijn echter sterk beïnvloed door de opname in de cijfers van een projekt inzake waterontziling waarvoor enkel de staatswaarborg toegekend werd. Indien dit dossier buiten beschouwing gelaten wordt, daalt het aandeel van West-Vlaanderen in het globaal investeringsbedrag tot 14,6 %. Inzake tewerkstelling blijft het resultaat hetzelfde gezien het dossier geen bijkomende tewerkstelling vermeldt.

Uit de gegevens gepubliceerd door het Staatssekretariaat voor Vlaamse Streekeconomie kunnen we alvast de volgende besluiten halen :

(1) De Westvlaamse dossiers zijn van kleinere omvang dan die van de andere provincies. Het investeringsbedrag per projekt belooft voor het Vlaamse landsgedeelte gemiddeld 62,3 miljoen fr. en voor West-Vlaanderen slechts 42,1 miljoen fr. Een nader onderzoek van de goedgekeurde dossiers leert onmiddellijk dat er bijna uitsluitend sprake is van dossiers ingediend door reeds bestaande bedrijven.

(2) Het aantal bijkomende arbeidsplaatsen per dossier daarentegen ligt in West-Vlaanderen gemiddeld hoger namelijk op 301 ; voor het Vlaamse landsgedeelte bedraagt dit cijfer 270. Dit wijst duidelijk op een grotere arbeidsintensiteit die bevestigd wordt indien men het gemiddelde investeringsbedrag per arbeidsplaats berekent. Voor West-Vlaanderen belooft dit 1,4 miljoen tegenover 2,3 miljoen voor gans Vlaanderen.

(3) De kostprijs voor de staat per arbeidsplaats bedraagt voor West-Vlaanderen 127.000 fr. Dit is lager dan in gelijk welke andere Vlaamse provincie. Het gemiddelde voor het Vlaamse landsgedeelte bedraagt 190.000 fr. Dit is een gevolg van het arbeidsintensief karakter van de investeringen in West-Vlaanderen maar ook van het feit dat onze zwaarste industrietakken buiten de ontwikkelingsgebieden zijn gelegen.

Bovenstaande beschouwingen wijzen niet op een alleenstaand feit maar bevestigen gewoon de trend die sinds jaren kenmerkend is voor de investeringen in West-Vlaanderen.

De buitenlandse investeringen zijn in 1975, wat West-Vlaanderen betreft, volledig weggebleven. De resultaten voor gans Vlaanderen waren op dit vlak niet veel beter : slechts 11 projecten voor een totaal investeringsbedrag van 449 miljoen fr. (2 % van het totaal) met 555 nieuwe arbeidsplaatsen. Dit wijst op bruuske ineenstorting van de buitenlandse investeringen in België.

Het Staatssekretariaat voor Vlaamse Streekeconomie publiceerde voor de eerste maal de resultaten van de expansiewetgeving voor de KMO. Voor West-Vlaanderen belooft het investeringsbedrag 1,5 miljard fr. en het aantal nieuwe arbeidsplaatsen 484. In het geheel van het Vlaamse land maakt dit 21 % respectievelijk 22 % uit. Deze cijfers onderstrepen meteen de sterke plaats die de KMO innemen in het Westvlaams bedrijfsleven.

Dienstbetoon aan het Westvlaams bedrijfsleven

De redenen waarom een Westvlaamse onderneming een beroep doet op de WER zijn zeer verscheiden en soms zeer onverwacht. Ze bestrijken een hele waaier van

problemen die grosso modo in volgende categorieën kunnen ondergebracht worden :

1. Uitbreiding of oprichting van een bedrijf

Een eerste groep van bedrijven wenst van de WER allerhande advies inzake oprichting of voor de reeds bestaande bedrijven, uitbreiding van een bedrijf. Het gesprek loopt dan van een algemene gedachtenwisseling over de groei en de expansiemogelijkheden van het bedrijf tot een discussie over zeer specifieke problemen. In 1975 contacteerden enkele tientallen bedrijfsleiders de WER in verband met deze problematiek. De meest voorkomende discussiepunten hadden betrekking op volgende onderwerpen :

lokalisatieproblemen indien het een nieuwe vestiging betreft; het zoeken naar een beschikbaar en geschikt bedrijfsgebouw. Met het oog op deze problematiek houdt de WER een lijst bij van leegstaande bedrijfsgebouwen in West-Vlaanderen ; financieringsmoeilijkheden ;

de voordelen geboden door de wetten betreffende de economische expansie. De vraag van veel bedrijfsleiders gaat hier vooral naar nieuwe maatregelen of naar wijzigingen in de toepassingsmodaliteiten.

2. Hulp bij het opstellen van dossiers

Het komt meermaals voor dat de WER op vraag van een Westvlaams bedrijf een volledig dossier inzake een bepaald probleem opmaakt of op zijn minst adviseert bij het samenstellen ervan. Zo hielp de WER in 1975 diverse bedrijven bij het opstellen van een aanvraag voor staatssteun bij investeringen. Ook inzake de aanvragen voor steun van het EOGFL heeft de WER heel wat investeerders geholpen (zie verder).

3. Introductie bij de centrale overheidsadministratie

Het groot aantal overheidsinstellingen met hun brede waaier van bevoegdheidsgebieden stelt vele Westvlaamse ondernemingen dikwijls voor grote moeilijkheden. De WER is deze ondernemingen dan behulpzaam inzake het vinden van de bevoegde administratie. Indien nodig begeleidt de WER de betrokken bedrijfsleiding bij de bevoegde ambtenaren. Heel wat van de hier gestelde problemen hadden betrekking op de staatssteun bij investeringen, maar ook andere onderwerpen kwamen aan de orde, zoals : toekenning van de steun voor de ontwikkeling van prototypes, nieuwe produkten en nieuwe fabriekageprocédés, bouwtoelating, exploitatievergunning, sociale wetgeving, rekuperatie van vaste afvalstoffen en milieuzorg.

4. Verstrekken van informatie allerhande over het Westvlaams bedrijfsleven

Veeluldig zijn de korte contacten met allerhande firma's die dat soort informatie gebruiken bij hun marktstudies.

5. Hulp aan bedrijven in moeilijkheden

Het jaar 1975 is een crisisjaar geweest voor het bedrijfsleven. Voor een aantal Westvlaamse bedrijven waren de gerezen problemen zelfs van die aard dat het bestaan zelf van het bedrijf in het gedrang kwam. Enkele van deze bedrijven deden in 1975 een beroep op de WER teneinde een oplossing te helpen zoeken.

De problematiek van deze bedrijven in moeilijkheden is veelomvattend en verschilt sterk van het ene tot het andere geval. Ze kan zowel van structurele als van meer tijdelijke aard zijn. De moeilijkheden hebben meestal veelvuldige oorzaken maar komen bijna altijd tot uiting als een financieel probleem op korte termijn. Voor een aantal bedrijven kan een financiële versteviging reeds de oplossing brengen. Voor andere is een meer diepgaande herorganisatie van het bedrijf echter noodzakelijk.

In het zoeken naar een oplossing voor de gestelde problemen ijverde de WER altijd voor een aanpak die ook op langere termijn de levenskracht van het bedrijf waarborgt. De bezorgdheid voor de werkgelegenheid is zeker onze voornaamste drijfveer geweest.

EOGFL-aanvragen

De teruggang inzake investeringen in 1975 deed zich ook gevoelen in het aantal EOGFL-aanvragen. In de loop van 1975 hebben acht kandidaat-investeerders zich bij het WES geïnformeerd betreffende de mogelijkheden van het EOGFL. In één geval verleende het WES advies bij het opstellen van de aanvraag.

Tegen het einde van het jaar besloten vier andere firma's een aanvraag in te dienen. Telkens werd aan het WES gevraagd het volledig dossier klaar te maken. Het betreft hier twee dossiers inzake groentenverwerking, één inzake eieren- en één inzake visverwerking. Vermeldenswaard is nog dat in het begin van 1975 een flink aantal dossiers, ingediend in 1973 en 1974, goedgekeurd werden. De initiatiefnemers voor deze investeringen ontvingen daardoor een kapitaalpremie van 25 % op het investeringsbedrag.

Toeleveringsaktie

De toeleveringsaktie die door de WER, in samenwerking met de EROV (Economische Raad voor Oost-Vlaanderen) en de LER (Limburgse-Economische Raad), tijdens 1975 werd gevoerd, kende een normaal verloop.

Viermaal werd het traditionele Toeleveringsbulletin gepubliceerd en gratis verstuurd naar alle ondernemingen met een minimum tewerkstelling van 20 personen. Bedrijven die echter de vereiste tewerkstelling niet hebben, doch wel actief zijn op gebied van toelevering, worden op hun eenvoudige aanvraag eveneens in de adressenlijst opgenomen.

Het toeleveringsbulletin heeft in het afgelopen jaar een grondige vernieuwing ondergaan. Slechts de zeer actuele aanbiedingen worden nog opgenomen. Op de middenpagina's van ieder nummer werd een bedrijfs-reportage opgenomen. Het was de bedoeling om het belang van de toelevering bij het bedrijfsleven aan te tonen aan de hand van reëel feitenmateriaal.

Nieuw was ook dit jaar dat belangrijk en dringend uitbestedingswerk door middel van 'spoedberichten' ter kennis werd gebracht aan de bedrijven.

Dergelijke aanbiedingen werden technisch zeer nauwkeurig omschreven en door middel van gestencileerde bladen opgestuurd naar de bedrijven. Aan de hand van de ruime basisinformatie waarover de WER beschikt, betreffende de bestaande produktiemogelijkheden van vele bedrijven, werden de ondernemers ook regelmatig

telefonisch geïnformeerd, wanneer er dringend toeleveringswerk werd gevraagd. Deze manier van werken was tijdens 1975 des te meer noodzakelijk gezien de belangrijke vrijstaande produktiekapaciteit bij vele van onze toeleveranciers.

In het kader van de Internationale Jaarbeurs van Gent heeft de 9de Toeleveringsbeurs plaatsgevonden van 13 tot 28 september 1975; 11 Westvlaamse bedrijven hebben eraan deelgenomen.

Op voorstel van het Economisch en Sociaal Instituut van de Middenstand (ESIM) heeft de WER actief deelgenomen aan de uitwerking van een initiatief om in de nabije toekomst een nationale toeleveringstentoonstelling te organiseren. De WER heeft meegewerkt aan de samenstelling van de statuten voor een op te richten vzw 'Interregio', waarin de belangrijkste Belgische toeleveringsorganismen zijn vertegenwoordigd. De eerste nationale toeleveringstentoonstelling is gepland voor 1976. Deze jaarlijkse manifestatie zal afwisselend in Vlaanderen en Wallonië worden ingericht.

Kontakttdagen 1975

Ook in 1975 hebben de Westvlaamse fabrikanten deelgenomen aan de kontakttdagen die door de BDBH in binnen- en buitenland werden ingericht.

Deze manifestaties pogen onze bedrijven in staat te stellen om potentiële kopers van hun produkten te ontmoeten en de afzetmogelijkheden op een vrij goedkope wijze na te gaan en uit te baten.

In de volgende tabel gaat een overzicht van de kontakttdagen 1975:

		Belgische exposanten	West- vlaamse firma's	
16/01/75	Bonneterie	St.-Niklaas	39	1
11/04/75	Voedingswaren	Bournemouth	32	2
24/04/75	Voedingswaren	Hamburg	69	12
14/05/75	Voedingswaren	Amsterdam	56	7
29/05/75	Voedingswaren	Leicester	31	3
26/06/75	Kinderkleding	St.-Niklaas	32	6
05/09/75	Konfektie (dames)	Brussel	47	5
19/09/75	Textielwaren (tapijten, huishoudlinnen, dekoratie- en gordijnstoffen)	St.-Niklaas	41	6
02/10/75	Voedingswaren	Rijsel	81	28

Infrastructuur

Zoals vorige jaren heeft de WER zich ook in 1975 actief ingezet voor een aangepaste uitbouw van de basisinfrastructuur ten behoeve van de economische ontwikkeling, die in de komende jaren sterke stimulansen zal kunnen gebruiken. Deze aanbreng geschiedt door medewerking bij het bepalen van de globale opties in de vijfjarenplannen en de praktische omschrijving van de prioriteiten voor de jaarlijkse infrastructuurprogramma's. De daartoe geëigende middelen zijn verscheiden en omvatten zowel directe kontakten met ministeriële overheden en departementen als stellingnamen in pers- en voorlichtingsnota's, voordrachten en WER-publikaties.

Enkel de voornaamste elementen van de uitbouw van de basisinfrastructuur in 1975 worden hierna vermeld.

Wat de *zeehavenwerken* betreft gaat de aandacht vooral naar Zeebrugge. De tweede terminal voor car-ferries, kwam klaar, terwijl verder gewerkt werd aan kaaimuren in de toegang tot de nieuwe zeesluis en aan kaaimuren voor een nieuw insteekdok in de achterhaven. Eind 1975 werd beslist tot voortzetting van de werken aan de nieuwe zeesluis.

In de loop van 1975 heeft de WER zich actief ingezet om Zeebrugge via een aardgasterminal een energiefunctie te verlenen. Dit gebeurde zowel door een actieve deelname via Symarindus aan de besluitvorming van het studie-syndikaat Symarinfra en door rechtstreekse contacten met Distrigaz; het is duidelijk dat de vestiging van een aardgas-terminal via de vrijkomende frigorieën in de overgang van vloeibaar aardgas naar vluchtig gas een belangrijk neveneffect inzake industrialisering sorteert.

Eind 1975 werd door de WER bij de centrale overheid aangedrongen om op grond van de besluiten van de Symarinfra-studie ten spoedigste een beslissing te nemen nopens de uitbouw van de voorhaven van Zeebrugge. De Raad van Beheer van de WER richtte zijn verzoek tot de centrale overheid als volgt:

"De Raad van Beheer van de Westvlaamse Economische Raad heeft kennis genomen van de overeenkomst die de Belgische maatschappij 'Distrigaz' met de Algerijnse maatschappij 'Sonatrach' op 27 november 1975 afsloot voor een jaarlijkse levering van 3,5 miljard kubieke meter aardgas, gedurende een periode van 20 jaar en met een mogelijke bijkomende jaarlijkse hoeveelheid van 1,5 miljard kubieke meter.

'Distrigaz' heeft verklaard Zeebrugge als invoerhaven te kiezen.

"De Raad van Beheer van de WER vestigt er de aandacht op dat de studiegroep 'Symarinfra', in haar bekend rapport van oktober jongstleden, vaststelt dat de inplanting van een vloeibaar aardgas terminal met een voldoende verzekerde veiligheid in de voorhaven van Zeebrugge kan gebeuren.

"De mogelijke uitbouw van een buitenhaven te Zeebrugge werd onderzocht en positief beoordeeld door het Waterbouwkundig Laboratorium te Borgerhout. De modelproeven die daar gebeurden, leidden tot het besluit dat de uitbouw van de voorhaven, 1.000 m à 1.500 m verder in zee vanaf de huidige pier, met een netto bijkomende landoppervlakte van ongeveer 300 ha in zee en een diepte in de eerste fase van — 13 m bij LLWS, mogelijk is.

"Gezien in ons land alleen Zeebrugge in aanmerking komt als invoerhaven van vloeibaar aardgas en de noodzaak voor België om tot rechtstreekse invoer van zeer grote hoeveelheden aardgas over te gaan, verzoekt de beheerraad van de Westvlaamse Economische Raad de regering zeer spoedig de beslissing te nemen om de geplande buitenhaven van Zeebrugge uit te rusten met een terminal voor vloeibaar aardgas.

"De WER vestigt er tevens de aandacht op dat de beslissing de Zeebrugse voorhaven uit te bouwen, kadert in het regeringsprogramma van 1970 inzake de uitbreiding van de haven van Zeebrugge. Deze uitbouw is trouwens eveneens noodzakelijk om de toegang tot de nieuwe zeesluis optimaal te verzekeren.

"Meer bepaald dringt de Westvlaamse Economische Raad aan opdat de heer Minister van Openbare Werken opdracht zou geven de proeven die in het Waterbouwkundig Laboratorium te Borgerhout in verband met het rapport 'Symarinfra' werden uitgevoerd, met prioritaire spoed voort te zetten, zoals in het rapport 'Symarinfra' zelf voorgesteld wordt.

"De WER wijst er tenslotte op dat, met het oog op de nodige voorbereidende werken, een beslissing dient genomen te worden vóór maart 1976".

In verband met de scheepvaartlijnen is te vermelden dat Zeebrugge erkend werd als basishaven op de Nieuw-Zeeland - Europa route voor het vervoer van wol. Ook heeft de South and South-East African Conference Lines Zeebrugge aangeduid als Belgische aanloophaven voor container-vervoer. Deze laatste beslissing heeft voor de haven van Zeebrugge een zeer vérdragende betekenis.

De Britse beslissing alvast tijdelijk af te zien van de bouw van een tunnel onder het Kanaal zal ongetwijfeld gevolgen hebben op de verkeersstromen tussen Groot-Brittannië en Zeebrugge. Rond deze problematiek richtte de Maatschappij der Brugse Zeevaartinrichtingen een colloquium in. Er werd gehandeld over het roll-on/roll-off, container- en passagiersverkeer tussen Groot-Brittannië en het vasteland, over de verdere technische uitbouw van de Zeebrugse haven, over de verbinding van Zeebrugge met het achterland via autowegen en over de uitbouw van een zogenaamde transportzone (of vervoercentrum) te Zeebrugge.

Voor de haven van Oostende valt vooral te wijzen op de uitvoering van het nieuwe visserijdok. In 1975 werd de nieuwe Mercatorsluis ingehuldigd waardoor de gelijknamige jachthaven kon in gebruik genomen worden. Door de bouw van deze sluis en het dempen van een oude kreek en een oude sluis kon worden verholpen aan het tekort aan parkeermogelijkheden voor het roll-on/roll-off verkeer. Ook kwamen hierdoor de roll-on/roll-off terminals in rechtstreekse verbinding met de aanlegplaatsen van de pakketboten en met het spoorwegstation. Bovendien werd ook de verbinding tussen de terminals en de autoweg Brussel-Oostende verbeterd.

In de haven van Nieuwpoort werd verder gewerkt aan het bouwen van een nieuwe jachthaven. Een belangrijke gebeurtenis was ongetwijfeld de ingebruikneming van de Sint-Jorisluis te Nieuwpoort (verbinding tussen de IJzer en het kanaal Plassendale-Nieuwpoort). Deze sluis is een onderdeel van het normaliseringsprogramma van de IJzer.

Inzake de *wegeninfrastructuur* wordt vooreerst aandacht besteed aan de realisatie van de gekende autowegendriehoek die op verschillende plaatsen in de provincie geleidelijk gestalte krijgt.

Voor de autoweg Jabbeke-Veurne-Calais (A18) is te vermelden de uitvoering van de verkeerswisselaar met de autoweg Brussel-Oostende te Jabbeke. Op de sectie Jabbeke-Nieuwpoort werden grondwerken en verhardingswerken uitgevoerd zodat dit 24 km-lange vak in 1976 zal kunnen in gebruik genomen worden.

Op de autoweg Kortrijk-Veurne (A19), meer bepaald op de sectie Geluveld-Ieper werden grondwerken uitgevoerd; ook werd gewerkt aan drie bruggen. Men hoopt het hele vak Wevelgem-Ieper klaar te hebben in 1977. Hiertoe is onder meer nog nodig de bouw van de verkeerswisselaar met de autoweg Kortrijk-Brugge (A17) te Wevelgem.

Deze verkeerswisselaar A19-A17 is het sluitstuk van de sectie E3-Rumbeke van de autoweg Kortrijk-Brugge. Op deze sectie werden verhardingswerken uitgevoerd ; aan vijf bruggen werd gewerkt. Men verwacht deze 20 km-lange sectie eind 1976 of begin 1977 te kunnen openstellen. Ondertussen is men ook reeds gestart met het noordelijk uiteinde van deze autoweg in die zin dat voor de sectie Jabbeke-Meetkerke reeds onteigeningen werden bevolen.

Behalve de autowegen zijn ook een paar andere belangrijke wegen te vermelden. Van de expresweg 905 (Blauwe Toren-Loppem-Torhout) werd jaren terug reeds de sectie Blauwe Toren-Verlengde Hoefijzerlaan aangelegd. In 1975 kwam het vak Verlengde Hoefijzerlaan-Koning Albertlaan klaar waardoor Brugge van een belangrijk verkeersvolume kon ontlast worden. In 1975 werd ook de bouw van een voetgangerstunnel onder de expresweg (bij Diksmuide Heirweg) aanbesteed ; de uitvoering ervan is ondertussen volop bezig. Voor het verder verloop van de expresweg (vak Koning Albertlaan-autoweg Brussel-Oostende) werden eind 1975 twee bruggen aanbesteed.

Tenslotte verdient ook de verdere uitvoering van de ringbaan van Kortrijk de aandacht. Te vermelden is vooral de aanbesteding voor het bouwen van een viadukt over het Kortrijks vormingsstation te Marke.

Inzake de *waterwegen* was er een belangrijke bedrijvigheid op de Leie. De hoofdactiviteit was gesitueerd tussen Desselgem en Sint-Eloois-Vijve. De Leie wordt er toegankelijk gemaakt voor schepen van 1.350 ton. Het vervangen van de brug over de Leie te Sint-Eloois-Vijve werd in 1975 aangevat. Dit werk is het laatste in het moderniseringsprogramma van de Leie stroomafwaarts het punt waar het kanaal Roeselare-Ooigem in de Leie komt.

Op het kanaal Roeselare-Ooigem werden in 1975 de verbeteringswerken tussen Izegem en Ooigem voltooid. Van de infrastructuurwerken in de industriezone Izegem-Kachtem kwam een gedeelte klaar. Onder de nog aan gang zijnde werken is vooral te vermelden het bouwen van een vaste brug te Izegem.

Voor het kanaal Kortrijk-Bossuit kan gewezen worden op de in uitvoering zijnde nieuwe sluis te Bossuit.

In 1974 bepleitte de WER de verlenging van de startbaan van de Oostendse *luchthaven* bij de centrale overheid. In 1975 werden bedoelde werken aangevangen ; men verwacht de voltooiing ervan midden 1976.

In 1975 werd een nieuw programma voor de verdere uitbouw van de *industrieparken* in West-Vlaanderen met een programma van toegangswegen aan de regering voorgelegd, ten belope van circa 400 miljoen frank.

Ook zijn een paar feiten te vermelden die niet zozeer ruimtelijke dan wel *milieuhygiënische* konsekventies hebben.

Een voor West-Vlaanderen nieuwe infrastructuursoort werd in 1975 in gebruik genomen : de verbrandingsoven voor huisvuil. Het betreft de verbrandingsoven van Izegem die het huisvuil van een tiental gemeenten te verwerken krijgt.

Op 16 juni werd de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken plechtig geïnstalleerd te Oostende. Te Heist en Oostende zijn waterzuiveringsinstallaties in opbouw.

Inzake de vestiging van kerncentrales in Vlaanderen werd door het Ministerieel Komitee voor Vlaamse Aangelegenheden een eerste commissie opgericht ;

de heer P. Monballyu, voorzitter Raad van Beheer, en Dr. O. Vanneste, directeur, werden benoemd als lid. Via de reeds in 1973 aangevatte studie over de behandelde problematiek en de kennis opgedaan in de studiesyndikaten Symarinfra en Symarindus kon de Westvlaamse delegatie een nuttige inbreng doen.

In de loop van 1975 werd eveneens door het Ministerie van Economische Zaken de zogenaamde Commissie der Wijzen opgericht ; Dr. O. Vanneste, directeur, werd benoemd tot lid van de Centrale Werkgroep en rapporteur van de Commissie inzake lokalisatie van kerncentrales.

Toerisme

De werking van de WER op het vlak van de vernieuwing van de toeristische infrastructuur werd in 1975 met wisselend succes doorgezet. De WER heeft zich in 1975 op meerdere terreinen ingezet om hierin wijziging te brengen. In de eerste plaats werd gestreefd naar een modernisering van hotelinrichtingen. De WER deed via het tijdschrift West-Vlaanderen Werkt een aantal voorstellen. Deze voorstellen hebben in essentie betrekking op de hotelvernieuwingswetgeving, de hotelzones en de introductie van het aparthotel. Reeds in 1974 had de WER een principiële akkoord met twee gemeentebesturen om een hotelzone op te richten. De onderhandelingen met Knokke-Heist werden verder doorgezet. De WER heeft zich actief ingezet om te Knokke-Heist 7 ha als hotelzone te weerhouden in het gewestplan waarbij de gronden zouden worden aangekocht door de gemeente. De gemeenteraad van Knokke-Heist heeft zich uitgesproken voor de verwerving. Met de eigenaar werd een verkoopovereenkomst gerealiseerd. Wellicht krijgt de weerhouden zone in 1976 definitief het statuut van hotelzone. Een paar projecten werden nu reeds in het vooruitzicht gesteld.

De WER werd actief betrokken bij een aantal hotelprojecten. Drie ervan leidden tot concrete realisatie. Te Knokke-Heist wordt door de familie Gaelens een nieuw familiaal hotel opgetrokken. Het hotel Locarno, eveneens te Knokke-Heist, opende zijn deuren tijdens het seizoen 1975.

De derde realisatie heeft betrekking op de uitbreiding van het hotelinstituut voor thalassotherapie. De nv Cethab besliste de capaciteit van het instituut uit te breiden. Het gaat om een aanvullende investering van 128 miljoen fr. De WER vervulde hier een coördinerende rol tussen het gemeentebestuur, de nv Cethab en de centrale overheid. De opening van het hotel-instituut voor thalassotherapie is voorzien voor april-mei 1976.

In het kader van de hotelmodernisering moet het interessante initiatief van de hotelbeurs van het gemeentebestuur van Blankenberge in samenwerking met het Commissariaat-Generaal voor Toerisme en het Ministerie van Middenstand worden vermeld. Een groot aantal concrete moderniseringenvolgden hierop of zijn in uitvoering.

De WER was in 1975 verder actief betrokken bij de pogingen om het kampeertoerisme in de brede betekenis van het woord te saneren. Dit leidde onder meer tot het KB van 31.12.1975 betreffende de weekendverblijfparken in de kustgemeenten. Weliswaar lost dit KB niet alle saneringsproblemen op van de bestaande inrichtingen. Samen met de interkommunale vereniging WITAB werd medegewerkt aan de verwerving en uitrusting van nieuwe terreinen. De nieuwe kampeerzone van Wenduine zal in

1976 klaarkomen. Door de WITAB werd te Oostduinkerke een nieuwe kampeerzone aangekocht. Dit projekt zal door zijn konceptie en lokalisatie leiden tot een ware verfraaiing van het kampeertoerisme en tevens de uitbouw van de Kust in de diepte inluiden.

Tijdens het verlopen jaar bleven de projekten inzake de toeristische recreatieparken totaal op de achtergrond. Diverse kontakten hebben evenwel geleid tot het opnieuw bovenhalen van de oude dossiers. Dit leidde reeds tot een definitieve nieuwe start in de schoot van Westtoerisme. Een werkgroep toeristische infrastructuur van Westtoerisme werd reeds van begin 1975 bijeengeroepen teneinde bijzondere aandacht te schenken aan de toeristische recreatieparken van De Panne-Adinkerke en Blankenberge.

Zoals de vorige jaren waren er vele kontakten met het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme en met Westtoerisme ; tevens was er een intense samenwerking met beide organismen. Ten aanzien van Westtoerisme verleende de WER op actieve wijze medewerking aan de Commissie Publiciteit en public relations, de Commissie Folders, de Commissie Klassifikatie appartementen en villa's en aan de toeristische promotiegroep Westhoek.

Bijzondere aandacht verdienen de akties ondernomen door de WER/WES op het vlak van de vakantiespreiding. Benevens een speciale publikatie werden zeer vele kontakten gelegd met de departementen, representatieve personen, organisaties, toeristische gemeenten en toeristische verenigingen. Talrijke voordrachten werden over dit onderwerp verzorgd alsmede meerdere mededelingen aan de pers, onder meer via interviews, en aan de radio. Hierdoor konden meerdere misverstanden uit de weg worden geruimd. De WER verzorgde eveneens een speciale nota die werd verspreid via de persdag van Westtoerisme.

De kontakten met de privé-sektor bleven niet beperkt tot de boven reeds vermelde aangelegenheden. Privé toeristische inrichtingen kwamen bij de WER aankloppen voor zeer uiteenlopende materies zoals modernisering van logiesvorm, expansiewetgeving, konceptie, promotie en bedrijfseconomische aangelegenheden.

De interkommunale verenigingen

De door de WER/WES voorgestelde opties worden in West-Vlaanderen omgezet in konkrete realisaties door de bestaande interkommunale verenigingen met regionaal-economische inslag. De WER/WES is bij deze realisaties betrokken langs de vertegenwoordiging in de bestuursorganen en langs de studie en de uitgebrachte adviezen.

WIH

Eind 1975 waren er 99 gemeenten aangesloten bij de WIH. Dit cijfer bleef onveranderd sinds 1973. De betrokken bevolking belooft 743.676 inwoners, wat 69,5 % betekent van de provincie West-Vlaanderen en 88,4 % van het potentieel aktieveld van de WIH.

Sinds haar ontstaan heeft de WIH in totaal ongeveer 727 ha grond verworven. Eind 1975 had zij er daarvan nog 433 ha in haar bezit. In 1975 werden er 36 ha aangekocht en 35 ha verkocht. Daarvan gingen er 12,4 ha naar bouwmaatschappijen en instellingen van openbaar nut, 8,6 ha naar gemeenten, 0,5 ha naar privé-personen als niet-uitgeruste grond en 13,8 ha naar privé-personen voor individuele woningbouw. In totaal vertegenwoordigden deze laatste 203 percelen. De belangrijkste verkopen

gingen door te Aarsele, Blankenberge, Eernegem, Egem, Ichtegem, Ingelmunster, Koolskamp, Langemark, Oostkamp, Roeselare en Zerkegem.

WIER

Eind 1975 waren er 62 gemeenten aangesloten bij de WIER. Dit betekent een status quo sinds 1973. In totaal woonden er 593.988 inwoners in deze gemeenten, wat 55,5 % van de inwoners van de provincie betekent of 70,6 % van de inwoners uit het mogelijke aktieveld van de WIER.

De WIER verwierf in het jaar 1975 een oppervlakte van 66 ha ; de verkoop beliep circa 43 ha, verdeeld over 14 industrieparken en ambachtelijke zones. Sinds haar ontstaan in 1969 heeft de WIER reeds 1.249 ha gronden verworven en 411 doorverkocht voor industriële en ambachtelijke behoeften.

Sinds 1969 heeft de WIER reeds voor 1.178 miljoen fr. uitrustingswerken laten uitvoeren ; er zijn nog voor 134 miljoen fr. in uitvoering, voor 229 miljoen fr. aanbesteed en voor 155 miljoen fr. ontworpen.

WITAB

Eind 1975 waren er 116 gemeenten aangesloten bij de WITAB. Dit cijfer bleef ongewijzigd tegenover 1974. Deze gemeenten vertegenwoordigen 646.373 inwoners, wat 60,4 % bedraagt van de inwoners van de provincie of 76,8 % van de inwoners uit het mogelijk aktieveld van de WITAB.

Inzake haar stedenbouwkundige taak was de WITAB urbanist voor 92 gemeenten ; zij werkte aanlegplannen uit voor 73 gemeenten en een structuurplan voor Ieper, Izegem, Knokke-Heist, Poperinge en Veurne. Tevens werden er heel wat industriepannen, onteigeningsplannen en verkavelingsplannen opgemaakt voor diverse gemeenten.

De WITAB werkte aan projekten van toeristische en recreatieve infrastructuur te Knokke-Heist (zone voor verblijfsrecreatie van 12 ha), Loppem (regularisatie weekendverblijfsrecreatie), Middelkerke (twee structuurplannen voor verblijfsrecreatie), Nieuwpoort (kampeerterrain), Oostduinkerke (park voor verblijfsrecreatie van 35 ha), Vlissegem (wijziging gewestplan), Wenduine (realisatie 45 ha) en Westouter (weekendverblijfsrecreatie).

Te Oostkamp werd een WITAB-zwembad aangevat, terwijl er een openstelling gebeurde te Middelkerke en te Ieper. Te Izegem is er een olympisch openluchtzwembad in aanbouw en voor Knokke-Heist is de studie aan de gang.

Op 10 andere gemeenten werd tot op heden een WITAB-zwembad gerealiseerd.

Inzake sporthallen werd te Gits, te Geluwe en te Wingene een halle opengesteld. De werken werden aangevat te Moorslede, Lichtervelde, Kortemark, Ichtegem, Oostkamp, Oedelem en Izegem. Te Klemkerke en Gistel kunnen de werken aangevat worden. Voor Langemark zijn die plannen ter goedkeuring bij de hogere overheid. Voor Aarsele, Beselare, Ruddervoorde en Zwevezele wordt een vereenvoudigd type bestudeerd.

In 1975 werd aan vier gemeenten advies verstrekt over een te bouwen of uit te rusten gemeenschapscentrum.

Inzake milieusanering werd te Izegem de verbrandingsoven proefgebrand op 25 augustus 1975. De oven te Roeselare is virtueel klaar voor het proefbranden.

In 1975 werd de WITAB belast met het uitwerken van het optimaal tracé en de studie van de inplanting van een afvalwaterkollektorensysteem en van de zuiveringsinstallaties voor een reeks sectoren. Voor andere sectoren werkte de WITAB samen met de gemeenten Brugge, Eernegem en Diksmuide. Voor het Blankaartbekken staat de WITAB volledig in voor de kollektie en de zuivering van de afvalwaters.

LEIEDAL

De 36 bij Leiedal aangesloten gemeenten telden in 1975 samen 224.331 inwoners.

De activiteiten die de Interkommunale in het voorbije jaar ontplooid kunnen als volgt samengevat worden. Er werden 40 ha gronden aangekocht, bestemd voor de aanleg van industrieparken. Het gaat over verwervingen in de vroeger reeds aangevatte projecten.

De verkoop van industriegronden lag net als voor de WIER beduidend lager dan in de vorige jaren. In totaal werden 11 ha verkocht. Sedert haar oprichting had Leiedal eind 1975 reeds 268 ha uitgeruste industriegronden verkocht.

Wat de projecten van woonzones betreft werden vorig jaar 8 ha gekocht, wat de totale aangekochte oppervlakte op 141 ha brengt. In het totaal werden ruim 14 ha verkocht, waarvan 11 ha aan bouwmaatschappijen, 1 ha aan gemeenten en KOO en 2 ha aan privé-personen ; deze verkoop houdt 39 kavels in.

De urbanistische dienst van Leiedal was betrokken bij het opmaken of wijzigen van een 80-tal gemeentelijke plannen van aanleg. Daarnaast waren er de talloze adviezen inzake urbanistische plannen, gewestplan, bouw- en verkavelingsplannen. Advies en bijstand door de interkommunale vereniging verleend, situeert zich verder op het vlak van de regionale infrastructuur, het leefmilieu, groenvoorzieningen, sportinfrastructuur, e.a.

In de woonzones werden 14 ha verkocht, waarvan grotere oppervlakten aan de bouwmaatschappij te Marke en Gullegem en verder 40 bouw kavels aan privé-personen.

Inzake rekreatieve projecten werden in 1975 in De Gavers 11 ha aangekocht en 19,8 ha verkocht aan de Provincie en aan de stad Harelbeke. Talrijke besprekingen hadden plaats met het Provinciaal Bestuur en andere instanties inzake de verdere uitbouw van het recreatiecentrum.

De sporthallen die Leiedal bouwde op verzoek van Kortrijk en Heule werden afgewerkt en opengesteld. Te Gullegem en Bissegem werden de werken aangevat voor de bouw van een sporthalle van hetzelfde type.

Samenwerking met de GERV en de andere Provinciale Economische Raden

De heer P. Monballyu, Voorzitter van de Raad van Beheer van de WER, en Dr. O. Vanneste, directeur, woonden als lid de bijeenkomsten bij van de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen (GERV). Daarenboven verleende de WER zijn medewerking aan meerdere commissies opgericht in de schoot van de GERV.

De directeuren van de Provinciale Economische Raden werden in de loop van 1975 regelmatig bijeengeroepen door de heer L. Dhoore, Staatssecretaris voor Vlaamse Streekeconomie.

Het Kollege van de Directeuren van de Provinciale Economische Raden van het Vlaamse land kwam eveneens op geregelde tijdstippen bijeen. Deze bijeenkomsten gaven aanleiding tot het voorbereiden van gemeenschappelijke standpunten voor de respectievelijke Raden van Beheer.

Samenwerking met buurlanden

De Frans-Belgische Regionale Commissie, waarbij West-Vlaanderen, Henegouwen en de departementen Nord en Pas-de-Calais betrokken zijn, kwam te Rijsel bijeen op 20 oktober 1975. Op deze bijeenkomst werden de problemen besproken in verband met de infrastructuur ; hierbij werd de voorkeur uitgesproken voor het prioritair uitvoeren van reeds aangevatte werken en een verbeterde harmonisatie van de programma's. Over de methode van de werking van de Commissie werd van gedachten gewisseld en er werd besloten tot het opmaken van een inventaris van concrete problemen via een enquête bij de gemeentebesturen en een aantal organisaties. In dit perspectief werd ook een werkgroep in het leven geroepen door de Mission Régionale (Noord-Frankrijk) en de Permanente Konferentie van de Franse en Belgische Kamers voor Handel en Nijverheid, die voor het eerst bijeenkwam op 18 november 1975 ; op deze vergadering werd besloten het bovenvermeld onderzoek te beperken tot een viertal onderwerpen : openbare werken en bouwbedrijf, goederentransport, gezondheidszorg, onderwijs. Een vertegenwoordiger van de Westvlaamse Economische Raad woonde deze vergaderingen bij.

Externe relaties

De voorlichting over de economische toestand van West-Vlaanderen en de deelvraagstukken die in de provincie rijzen, werden opnieuw benaderd op diverse niveaus.

De jaarlijkse voorlichtingsvergadering handelde over de werking van de GERV en over 20 jaar WER/WES. Het jaarverslag zelf over de WER/WES-activiteiten werd, met het overzicht over de economische toestand, gepubliceerd in West-Vlaanderen Werkt, 2/1975.

De pers werd op een directe wijze voorgelicht bij middel van 27 persnota's. Deze handelden in hoofdzaak over de diverse publikaties WER/WES, de vakantiespreiding, de Indonesische stagiairs te Brugge, de Nederlandse en de Franse kustvakantiegangers, de afgeleverde bouwvergunningen, het elektriciteitsverbruik, de promotionele werkbezoeken van vreemde industriëlen, het Tourist Research Centre, de export, de tewerkstellingscijfers, de meisjesstudenten aan de universiteit, de investeringen, de tewerkstelling van leerkrachten en in de landbouw, het relanceplan, de leefbaarheid van Zeebrugge, het rapport Symarindus en de beslissing inzake aanvoer van aardgas langs Zeebrugge.

Langs Westtoerisme werden de resultaten inzake het kusttoerisme verspreid, terwijl op diverse perskonferenties het plan inzake vakantiespreiding werd toegelicht.

Voor een tentoonstelling over West-Vlaanderen te Strombeek-Bever werd een reeks WER/WES-publikaties ter beschikking van de bezoekers gelegd (7 tot 13 november 1975).

De dokumentatiedienst van de WER werd door honderden jongeren uit het secundair en het hoger onderwijs bezocht of aangeschreven. In veel gevallen echter waren de studenten zo weinig voorbereid op het gevraagde werk,

dat — gezien het tijdsvolume van het documentatiecentrum ook beperkt blijft — de studenten verwezen moesten worden naar de bestaande WER/WES-publikaties die beschikbaar zijn in de openbare bibliotheken. Vanaf eind 1975 fungeert het documentatiecentrum op aanvraag op maandag- en vrijdagmorgen voor het verstrekken van duidelijk omschreven informatie.

'West-Vlaanderen Werkt' kende zijn 17e jaargang. Het bevatte 5 redactionele bijdragen en 21 artikels, waarvan 9 in het speciaal 'Zeelanddossier'. Het tijdschrift werd een tweemaandelijks tijdschrift (verschijnt niet in juli en augustus), waarin het traditioneel jaarverslag WER/WES werd ingeschakeld (nummer 2).

In de reeks 'Facetten van West-Vlaanderen' verschenen drie volumes. Nummer 6 bevatte de motivering van het WER-voorstel van Dr. N. Vanhove over vakantiespreiding. Nummer 7 publiceert het derde deel van de inventaris inzake waterverontreiniging in West-Vlaanderen, met name in het bekken van de Leie en de Schelde. Nummer 8 tenslotte omvat de teksten van het Zeebrugge-Colloquium van 9 juni 1975 te Brugge over de toekomst van de haven van Zeebrugge na het opgeven van de Kanaaltunnel tussen Frankrijk en Engeland.

In 1975 is tweemaal (namelijk in juni en in december) een uitgave van Newsletter verschenen. Dit blad is specifiek bestemd voor kandidaat-investeerders en voor instellingen of organisaties die veelvuldig met deze kandidaat-investeerders in contact komen zoals buitenlandse ambassades en konsulaten in België, advocatenkantoren, bouwondernemingen, bedrijfsadviseurs en dergelijke meer. Newsletter wordt eveneens verstuurd naar een aantal Belgische ambassades en konsulaten in het buitenland. Het doel van Newsletter is dit lezerspubliek op de hoogte te houden van de economische toestand en het investerings-

klimaat in West-Vlaanderen. Het blad bevat bijgevolg een argumentatie ten aanzien van de investeringstroeven van West-Vlaanderen en een economische berichtgeving over onze provincie.

In opdracht van APZI (Groepering van Verenigingen voor Zeehavenbelangen van de haven van Zeebrugge) werd het redaktiesekretariaat van 'Zeebrugge-News' waargenomen door het redaktiesekretariaat van 'West-Vlaanderen Werkt'. In 1975 werden 6 nummers van 'Zeebrugge News' gepubliceerd. Dit nieuwsblad — dat in het Engels wordt uitgegeven — publiceert bijdragen over de haven en neemt alle nieuws op dat samenhangt met het leven in de haven van Zeebrugge. Het wordt verspreid over de gehele wereld in de Belgische diplomatieke en konsulaire diensten en in reders-, scheepvaart- en havenkringen.

Voordrachten

In de loop van 1975 werden 55 voordrachten gehouden over zeer diverse onderwerpen in verband met het sociaal-economisch gebeuren in de provincie.

Dr. O. Vanneste sprak te Brugge (4 x), Diksmuide, Ieper, Kortrijk (2 x), Loppem, Oostende, Sanur, Sijsele, Tielt en Torhout.

Dr. N. Vanhove sprak te Alexandria, Brugge (5 x), Brussel, De Panne, Gent, Izegem, Oostende, Middelkerke, Rijsel en Westende.

Dr. J. Theys sprak te Brugge, Diksmuide, Oostende, Roeselare en Tielt.

Dr. S. Beernaert sprak te Brugge (5 x), Diksmuide (2 x), Gent, Harelbeke en Kortrijk (4 x).

De heer P. Verhaeghe sprak te Brugge, Hooglede, Kortrijk, Oostrozebeke, Torhout en Veurne.

De heer P. Boerjan sprak te Brugge en Knokke-Heist.

De heer J. Hemschoote sprak te Brugge.

De heer L. Vermandere sprak te Brugge.

Verder werden geregeld voor radio en TV actuele problemen besproken door Dr. O. Vanneste, Dr. N. Vanhove en Dr. S. Beernaert.

Medewerking aan tijdschriften

Dr. O. Vanneste

'Het groeipoolconcept als strategisch element in het regionaal beleid', in *Liber Amicorum Prof. Dr. Gaston Eyskens*, Leuven, 1975.

'Evolution économique, l'année 1976 contient tous les espoirs', in *Nord Economique*, 56e année, n° 45, 7.11.1975.

Dr. Ec. O. Vanneste en Dr. Ec. J. Theys

'Expansie moet door industrialisering gedragen worden', in *De Financieel-Economische Tijd - Speciaal 'Westhoek'* (7.11.75).

Dr. Ec. N. Vanhove

'Noordzeeklimaat is troefkaart', interview in *Trends*, 1.8.1975.

'Vakantiespreiding of vakantiechaos', in *Vrije Tribune, De Standaard*, 20.9.1975.

Comments to Prof. Lasuen's paper 'Environment, Tourism and Conservation', in *IBF Kormoss* (ed.) *Towards a Community policy on environment*, College of Europe.

Doorstroming

Sinds haar ontstaan is de WER bij de werking van talrijke overheidslichamen, ontwikkelingsorganen en verenigingen betrokken via advies en deelname aan beheer of commissies. Dank zij deze kanalen kan het studie-, conceptie- en promotiewerk van de WER breed worden uitgedragen en meteen bevruchtend werken.

De aanwezigheid van de WER in deze talrijke commissies laat ook toe de staf te konfronteren met de dagelijkse problematiek op vele terreinen van de overheids- en privé sektor.

Beheer interkommunale verenigingen, parastatalen en GERV

Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen, Algemene Raad

Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen, Commissie plan 1976-80 (Antwerpen)

Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen, Commissie Autowegen (Antwerpen)

Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen, Commissie Spoorwegen (Antwerpen)

Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen, Commissie Pijpleidingen (Antwerpen)

Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen, Commissie Luchthaven (Antwerpen)

Leiedal sv, vertegenwoordigd in Directiekomitee en Raad van Beheer (Kortrijk)

Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie, Adviseur Raad van Beheer, lid Directiekomitee (Brugge)

Westvlaamse Interkommunale voor Huisvestingsbeleid, Adviseur Raad van Beheer en Directiekomitee (Brugge)

Westvlaamse Interkommunale voor Technisch Advies en

Bijstand, Adviseur Raad van Beheer en Directiekomitee (Brugge)

Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen, Raad van Beheer, Vast Komitee en Kommercieel Komitee (Brugge)

Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd, Raad van Beheer (Brugge)

Handel en Nijverheid - Public Relations, BDBH (Brussel)

Speciale Commissies

Kommissie van Wijzen, Ministerie van Economische Zaken

Kommissie van Wijzen, Staatssekretariaat voor Vlaamse Streekeconomie

Beheer en advies aan onderwijsinstellingen

Hoger Technisch Instituut, Inrichtend Komitee (Brugge)

Katolieke Universiteit Leuven, Campus Kortrijk, Beheerskomitee en Bureau van Komitee (Kortrijk)

Post-universitair Centrum voor Bedrijfsbeheer, Raad van Beheer (Kortrijk)

Docentenraad Europakollege (Brugge)

School voor Bestuursrecht (Brugge)

Vormingsinstituut KMO (Brugge)

Konsultatieve Raad Seminarie Produktiviteit RUG (Gent)

Kommissies in verband met ruimtelijke ordening en transport

Nationale Kommissie voor de Ruimtelijke Ordening (Brussel)

Nationale Kommissie Koördinatie Vervoerbeleid

Kommissies in verband met ontwikkelingswerk

Werkgroep Buitenlandse Investerings, Staatssekretariaat Streekeconomie

Provinciale Kommissie voor de Zeevisserij (Brugge)

Kommissie voor de Westhoek (Brugge)

Werkgroep Streekanimatie (Brugge)

Westvlaams Agrarisch Vormingsinstituut, Raad van Beheer (Brugge)

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, Kommissie voor Advies (Brugge)

Gewestelijk subkomitee voor Tewerkstelling, Brugge-Oostende

Konferentie voor de Ruimtelijke Ordening in Noord-West-Europa (Brugge)

Gewestelijk Komitee voor de Huisvesting West-Vlaanderen (Brugge)

Studiekomitee Leie en Bijkkanalen (Kortrijk)

Kontaktcentrum Bedrijfsleven-Onderwijs (CBO - West-Vlaanderen) (Brugge)

Provinciale Werkgroep actualisering van de waterproblemen (Brugge)

Provinciale Kommissie voor ontgrondingen in de provincie West-Vlaanderen (Brugge)

APZI (Association Port of Zeebrugge Interests)

Werkgroep Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw

Provinciale Werkgroep voor de fusie van Polderbesturen (Brugge)

Gemeentelijke Landbouwkommissie, Stad Brugge (Brugge)
Kommissie voor advies Ruilverkaveling,
St.-Baafs-Vijve (Wakken)
Kommissie voor advies Ruilverkaveling, Oostrozebeke
Kommissie voor Brandbeveiliging (Brugge)
Kommissie Westvlaamse Textieldagen (Kortrijk)
Studiesyndikaat voor Waterontziltig - Ministerie
Volksgezondheid, Raad van Beheer (Brussel)

Kommissies in verband met leefmilieu

Nationale Kommissie Industriële Ekologie,
Staatssekretariaat voor Streekeconomie (Brussel)
Provinciale Werkgroep Leefmilieu-Afvalwaters (Brugge)
Provinciale Werkgroep Industriële Vestigingen (Brugge)
Provinciale Werkgroep Operatie Netheid 1976 (Brugge)
Provinciale Technische Werkgroep voor de verwerking
van Dierlijke Afvalstoffen (Brugge)
Nationale Werkgroep Reglementering en verwerking van
vaste afvalstoffen, Ministerie van Volksgezondheid (Brussel)
Nationale Werkgroep voor de bepaling van de sektoriële
normen bij de afvalwaterzuivering,
Ministerie Volksgezondheid (Brussel)
Nationaal Bestuurskomitee van de administratieve
kerngroep voor de waterbedeling,
Ministerie van Volksgezondheid (Brussel)
Nationale Adviesraad voor het leefmilieu (Brussel).
(Sekties : luchtverontreiniging, waterverontreiniging,
vaste afvalstoffen, socio-ekonomische problemen)
Stedelijke Raad voor het leefmilieu (Brugge)

Kommissies in verband met toerisme

Westtoerisme, Raad van Beheer (op uitnodiging) (Brugge)
Kommissie Toeristische infrastructuur Westtoerisme
Kommissie Toeristische publiciteit Westtoerisme
Werkgroep Folder Westtoerisme
Provinciale Werkgroep kampeerterreinen
Vereniging voor groenvoorziening (Brussel)
Toeristische promotiewerkgroep Westhoek, Westtoerisme
Werkgroep klassifikatie appartementen en villa's vzw

Kommissies in verband met informatie

Redaktieraad van het Toeleveringsbulletin van de EROV,
de LER en de WER
Adviesraad Revue de Tourisme (Berne)
Redaktieraad voor Zeebrugge News (Brugge)

Vaste medewerking aan wetenschappelijke instellingen

International Tourist Research Centre (Brugge)
Association Internationale d'Experts Scientifiques du
Tourisme (Berne)
Regional Science Organization, Benelux (Rotterdam)
Centrale Werkgroep 12e Vlaams Wetenschappelijk
Ekonomisch Kongres (Brussel)
Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO),
Raad van Beheer en wetenschappelijke kommissie
Wetenschappelijke kommissie. Instituut voor
Zeewetenschappelijk Onderzoek (Oostende)
Nationale Werkgroep ter bepaling van de Statuten van de
' Stichting Koning Boudewijn I ' (Brussel)
Cobewa vzw Studiebureau voor de vlees- en
vleesverwerkende industrie, Raad van Beheer (Brussel)

**OMDAT U (en terecht !)
ZO KIESKEURIG ZIJT
WAT AL UW GELDZAKEN BETREFT**

gaat ook UW voorkeur natuurlijk
naar de

BANK VAN ROESELARE EN WEST-VLAANDEREN

de belangrijkste provinciale bank
op nationaal niveau
met internationale relaties !

Zetel : Roeselare, Noordstraat 38

65 agentschappen in West-Vlaanderen

Tijdschrift West-Vlaanderen Werkt 1975

De zeventiende jaargang van het tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt' bevatte eenzelfde gemiddeld aantal bladzijden (59) per nummer als in 1974. Het jaarverslag werd geïntegreerd als een vijfde volwaardig nummer van de reeks.

Redactioneel

De eerste redactionele bijdrage was gewijd aan het relanceplan van de regering, de tweede aan de modernisering van het kampeertoerisme aan de Kust. Het dossier Zeeland werd door Ridder P. van Outryve d'Ydewalle ingeleid. De laatste redactionele bijdrage handelde over de inplanting van de nieuwe functies van de kustzone.

Artikelen

De jaargang 1975 bracht volgende artikelen :

- L. Bockstaele : Toekomst van het Westvlaams gespecialiseerd landbouwbedrijf.
- A. De Raes : De economische rendabiliteit van de havenuitbreiding te Roeselare.
- Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen.
- Evolutie van de economische sectoren.
- Werkloosheid en bedrijfssluitingen.
- Zeehavenverkeer en luchtvaart.
- Huisvesting, ruimtelijke ordening en openbare werken.
- Jaarverslag WER 1974.
- Jaarverslag WES 1974.
- N. Vanhove : Voorstellen voor versnelde vernieuwing van de hotelsektor aan de kust.
- D. Sanders : La Brugese et Nivelles nv : nieuwe klemtonen in de Brugse metaalnijverheid.
- M.C. Verburg : Zeeland en de Vlaanderens.

R.M.Th. Adriaansens : Streekplanning en ruimtelijke ordening.

C. de Schipper : Economische impulsen en afgeleide sociale en economische effecten.

S.P. Van Der Zee : Zeeuwsch-Vlaanderen : ontwikkeling inwonertal en arbeidsmarkt.

R. Krijger : De landbouw in Zeeland.

G.J. Baarspul : De industriële ontwikkeling.

L. Wouters : Toerisme in Zeeland.

J.J.Ph. Den Hertog/P.J. Filius : Onderwijs in Zeeland.

M.P. de Bruin : Eertyds duyster. Enige opmerkingen over historische relaties Zeeland-Vlaanderen.

De valorisatie van de maritieme gebieden.

J. Theys : Is regionaal-economische groei nog nodig ?

N. Vanhove : Vakantiespreiding in de eerste plaats voor de toerist-verbruiker.

Statistische tabellen

De evolutie van de volledig werklozen per maand, 1972-74 werd gepubliceerd in nummer 1. De telling van de particuliere woningen per gemeente per 31 december 1970 verscheen in nummer 3. In nummer 5 tenslotte werd de bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen per 30 juni 1974 opgenomen.

Spektrum

De rubriek Spektrum werd in 1975 uitgebreid en wordt tevens in de inhoudstafel per nummer en per jaar opgenomen. Er was een grote belangstelling van het publiek voor de bedrijfsinformatie inzake vernieuwing op technologische basis.

Sociaal-economische berichten

Ieder nummer werd tevens besloten met een reeks sociaal-economische berichten van zeer diverse aard.

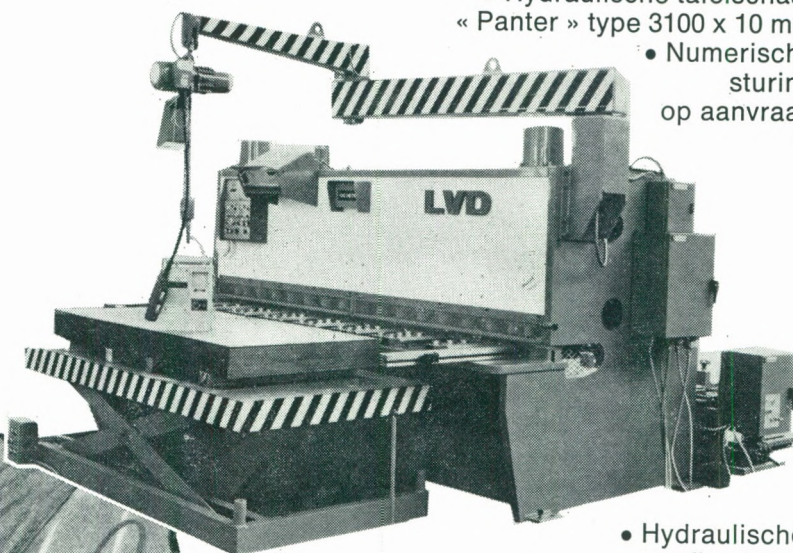

LVD

OVERAL TER WERELD

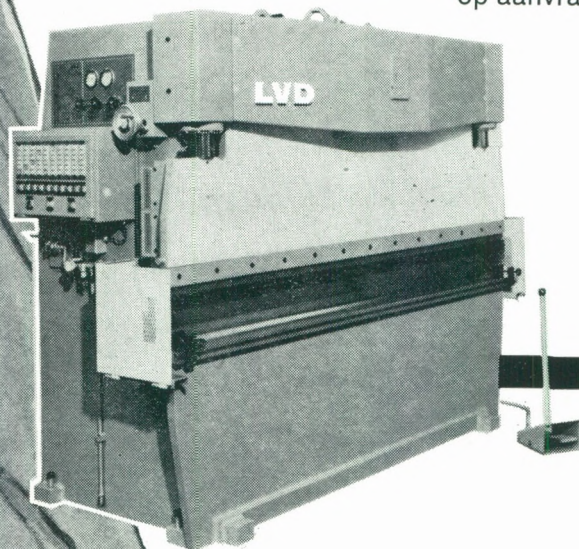
Hydraulische
en mechanische
plaatbewerkingsmachines

- Hydraulische tafelschaar
« Panter » type 3100 x 10 mm
- Numerische
sturing
op aanvraag

- Hydraulische
afkantpers
type PP-NMZ 50 T x 3000 mm

Numerische sturing
op aanvraag

Wij nodigen u uit
voor een bezoek
aan onze modern
geoutilleerde fabriek.
U belt ons op
en wij regelen
alles.

LVD

LVD Company p.v.b.a.
Nijverheidslaan 2
B - 8630 GULLEGEM (België)
Tel. (056) 41 25 81
Telex : 85.317

jaarverslag WES 1975

en de psychologische factoren ; daarnaast zijn er nog enkele analoge invloeden.

De nadelen van de vakantieconcentratie voor de toeristische sektor worden beschreven in het derde hoofdstuk. Zij worden bestudeerd naar het toeristisch aanbod, de arbeid, de toerist-verbruiker en de publieke sektor.

De mogelijkheid tot vakantiespreiding in het bedrijfsleven wordt in hoofdstuk vier toegelicht, terwijl hoofdstuk vijf gewijd is aan de uitwerking van het voorstel zelf.

Ten slotte behandelt de auteur de instrumenten die kunnen ingeschakeld worden om de vakantiespreiding te doen slagen.

Het Westvlaams Economisch Studiebureau telt vijf afdelingen :

- (a) toegepast economisch onderzoek
- (b) toeristisch-economisch onderzoek
- (c) milieuzorg
- (d) fundamenteel onderzoek
- (e) ontwikkelingssamenwerking

Reeds eerder werden de taken van een welvaartsorgaan omschreven. Zij bevatten : studie, conceptie, promotie, coördinatie en uitvoering. In dit licht is het WES het studie-orgaan van de WER dat continu streeft naar een betere kennis van de sociaal-economische situatie en haar samenhang met alle fenomenen die er een invloed op uitoefenen. Het WES heeft ook tot taak nieuwe ideeën te ontwikkelen en te konfronteren aan de werkelijkheid en desgevallend voor te leggen aan de verantwoordelijken voor de promotie.

In West-Vlaanderen wordt tot op heden de conceptie, de promotie en de coördinatie door de WER waargenomen.

De uitvoering berust bij de interkommunale verenigingen WIER, WIH, WITAB en Leiedal.

Publikaties

In 1975 werden door het WES drie publikaties verzorgd, in de reeks ' Facetten van West-Vlaanderen ', met name : ' Vakantiespreiding - Een nieuw voorstel voor België ', ' De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde ' en ' De haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel '.

- (a) *Vakantiespreiding - Een nieuw voorstel voor België*

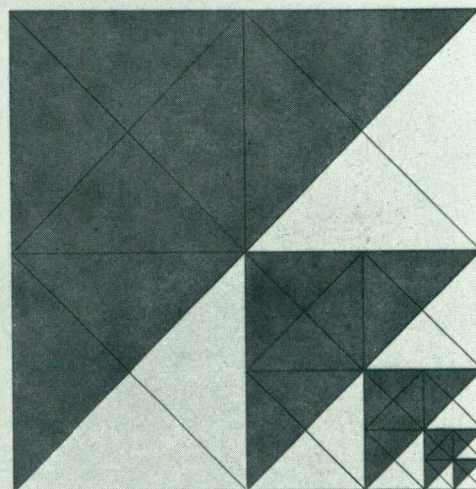
Dr. Ec. N. Vanhove stelt in deze studie de uitgebreide motivering voor van zijn voorstel omtrent de vakantiespreiding in België.

Deel I behandelt de vakantieconcentratie zoals deze zich in ons land voordoet. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de overnachtingsstatistiek.

De oorzaken van de vakantieconcentratie (hoofdstuk II) zijn in hoofdzaak : het klimaat, de school- en werkregeling

6 Facetten van West-Vlaanderen

Uitgegeven door
het Westvlaams
Economisch
Studiebureau/Brugge

Dr. Ec. N. Vanhove

Vakantiespreiding Een nieuw voorstel voor België

- (b) *De waterverontreiniging in het hydrografisch gebied van Leie en Schelde*

Van Dr. Wet. S. Beernaert verscheen ' De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van Leie en Schelde '. Het werk is het derde en laatste deel van de inventarisstudie, die gemaakt werd in verband met de waterverontreiniging in West-Vlaanderen. Eerder verschenen in deze reeks de inventarisgegevens over het hydrografisch gebied van de IJzer en over de Binnenwaters van Midden- en Oostkust.

Deze brochure bevat de praktisch volledige tekst van het derde deelrapport van een studie, uitgevoerd in opdracht van het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen en met de medewerking van de vzw Stichting Leefmilieu.

Het nu voorliggend werk omvat een reeks technische probleemstellingen, waaraan dan de concrete toestand van het Leie- en Scheldebekken op Westvlaams grondgebied getoetst werd.

De eerste twee hoofdstukken behandelen de drinkwaterbevoorrading, de afvalwaterkollektie en de afvalwaterzuiveringsproblemen van het beschouwde bekken.

Hoofdstuk III geeft de eigenlijke toestand weer van de diverse deelbekkens met de aard, de graad en de periode van vervuiling. Hoofdstuk IV behandelt de raming van de vervuilingscapaciteit per hydrografisch deelbekken, terwijl hoofdstuk V handelt over de karakteristieken van de afvalwaters van de vlasindustrie, die hier een eigen probleem vormen. Tenslotte wordt in het laatste hoofdstuk een saneringsvoorstel geformuleerd, zowel vanuit zuiveringstechnisch als vanuit financieel-ekonomisch standpunt bekeken.

Op basis van deze totale inventaris is uiteindelijk een sektorenaanpak gegroeid omtrent de globale waterzuivering in West-Vlaanderen, die thans de goedkeuring draagt van het Ministerie van Volksgezondheid.

vat de auteur zijn besluiten samen in 19 punten die alle toegespitst zijn op de toekomstige evolutie van Zeebrugge. Zij zijn gebaseerd op de prognose van de trafieken inzake passagiersverkeer, roll-on/roll-off en containertrafiek.

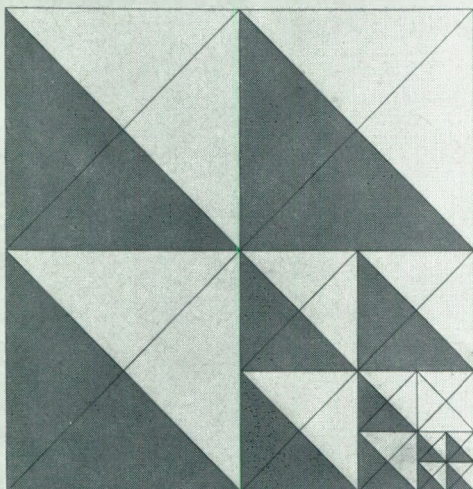
Ir L. Verboven bespreekt de verdere uitbouw-mogelijkheden en -wenselijkheden van de haven op het technische vlak, meer speciaal de mogelijke verruiming van de ro/ro-terminals.

De heer M. Van Maele spitst zijn aandacht toe op de transportontsluiting van Zeebrugge naar het achterland. De autosnelwegen, de binnenscheepvaart en de spoorwegen komen achtereenvolgens aan bod.

De heer P. Monballyu geeft tenslotte het doel en de opvatting van de transportzone weer, zoals deze wordt uitgestippeld voor de Zeebrugse achterhaven.

7 Facetten van West-Vlaanderen

Uitgegeven door
het Westvlaams
Ekonomisch
Studiebureau/Brugge

Dr. Wet. S. Beernaert

De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde

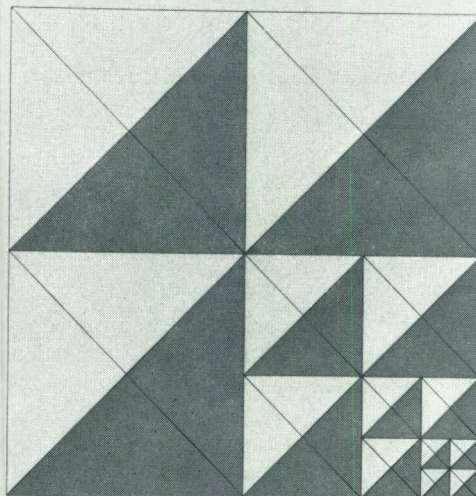
(c) *Colloquium : De haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel*

Op 9 juni 1975 werd te Brugge, op initiatief van de Maatschappij der Brugse Zeevaartinrichtingen, een colloquium gehouden over de groeimogelijkheden van de haven van Zeebrugge na het verwerpen van het tunnelplan tussen Engeland en Frankrijk. De integrale teksten van dit colloquium worden in deze brochure weergegeven, ingeleid door de heer F. Traen, schepen van de stad Brugge.

In een 41-bladzijden lang referaat geeft Dr. Ec. N. Vanhove de structuur, de evolutie en de vooruitzichten van zowel het roll-on/roll-off, het container- en het passagiersverkeer tussen Groot-Brittannië en het vasteland. Aangevuld met tal van tabellen en grafieken

8 Facetten van West-Vlaanderen

Uitgegeven door
het Westvlaams
Ekonomisch
Studiebureau/Brugge

Colloquium

De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel

Overzicht per afdeling

Afdeling toegepast ekonomisch onderzoek

Evolutie van vraag en aanbod van geschoolde arbeidskrachten in West-Vlaanderen

De verwerking had plaats van de drie enquêtes die in 1974 werden uitgevoerd, namelijk een enquête bij 4.400 werknemers, een onderzoek bij 307 industriële bedrijven (51.400 bezoldigden) en 70 bedrijven uit de bouwnijverheid (5.200 bezoldigden) en een enquête bij alle scholen voor technisch of beroepsonderwijs. In afwachting van de resultaten van deze verwerking werd een ontleding uitgevoerd op basis van de gegevens van de volkstelling van eind 1970 over de participatiegraad van de Westvlaamse

bevolking aan het voortgezet onderwijs en over de structuur van de beroepsbevolking met een technische scholing, toestand eind 1970. Tijdens het laatste kwartaal 1975 kon begonnen worden met de analyse van de informatie verkregen uit de enquêtes.

Ruimtelijke ordening

In 1975 werd nog verder medewerking verleend aan Studex bij een studie betreffende de toeristische infrastructuur van het gewest Roeselare-Tielt ; deze studie, uitgevoerd in opdracht van het Staatssekretariaat voor Vlaamse Streekeconomie, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, werd stopgezet in februari 1975.

Ten behoeve van een studie, uitgevoerd in het raam van de Benelux Kommissie voor Ruimtelijke Ordening, over de hiërarchie der kernen, werden een aantal sleutelementen opgenomen voor alle Westvlaamse gemeenten.

In juli 1975 verkreeg het Westvlaams Economisch Studiebureau van het Staatssekretariaat voor Streekeconomie en Ruimtelijke Ordening de opdracht een studie uit te werken over de leefbaarheid van de woonkern Zeebrugge. In de loop van 1975 kwam een eerste rapport klaar dat een analyse geeft van de huidige situatie en de volgende punten behandelt : bevolkingsaantal en -evolutie, vestigingsperiode van de huidige bevolking, leeftijdsopbouw en gezinsstructuur, beroepsactiviteit en plaats van tewerkstelling, woningpatrimonium, huidige sociale voorzieningen, analyse van de huidige verkeerssituatie. In september 1975 werd een enquête gehouden met het oog op het verwerven van inzicht in de koopgewoonten van de bevolking van Zeebrugge. In de tweede helft van 1976 dient de studie beëindigd te worden met een aantal konklusies en eventuele voorstellen in verband met het behoud van de leefbaarheid van de woonkern Zeebrugge.

Ten behoeve van de Westvlaamse Interkommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening werden in het raam van het structuurplan voor Izegem een aantal nota's uitgewerkt over de bevolking, gezinnen en woningbehoefte en over de beroepsbevolking, behoefte aan arbeidsplaatsen en de terreinbehoefte voor industrievestiging.

Ten behoeve van de Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie werden een aantal sociaal-economische verantwoordingsnota's opgesteld over industrieparken te Roeselare, Menen, Lichtervelde, Diksmuide en Brugge.

Studie Symarindus

Op 4 december 1973 werden twee studiegroepen opgericht. De eerste betreft Symarinfra ; deze werd opgericht tussen de Dienst voor Nijverheidsbevordering, de Nationale Investeringsmaatschappij en de L.L. & N. De Meyer nv. Het tweede studiesyndikaat werd opgericht onder de naam Symarindus ; de partners van deze laatste zijn de Dienst voor Nijverheidsbevordering en het Westvlaams Economisch Studiebureau.

Het doel van beide studiesyndikaten is complementair. Het object van Symarinfra was een voorbereidende studie voor de maritieme infrastructuurwerken, in het licht van nieuwe functies die aan de kustzone kunnen worden toebedeeld. Symarindus of syndikaat voor studie van de planmatige industrialisering van de Westvlaamse maritieme gebieden heeft als voorwerp alle opzoekingen en studiewerk

met betrekking tot de inplanting van nieuwe industrieën in de voorhavens of in zee, waaronder public utilities, alsmede hun eventuele integratie in bestaande nijverheidsstructuren in West-Vlaanderen. In wezen gaat het om een feasibility-studie van Noordzeewerken die ertoe kunnen bijdragen om de Belgische maritieme gebieden te valoriseren.

Het studiekontract met Symarinfra werd afgesloten in augustus 1974 en neergelegd in oktober 1975. Het Symarindus-studiekontract werd afgesloten in juli 1975 en loopt over een periode van 12 maanden.

Teneinde de werkzaamheden van beide studiesyndikaten parallel te laten verlopen en een regionale visie in te bouwen, werd het Westvlaams Economisch Studiebureau nauw betrokken bij de werkzaamheden van Symarinfra als gekonsulteed raadgever. Het Westvlaams Economisch Studiebureau heeft inderdaad de besprekingen in de schoot van Symarinfra medegemaakt en medegewerkt aan het uitstippelen van het studieprogramma en de beleidslijnen. Hierbij werd steeds een zeer grote bezorgdheid aan de dag gelegd voor de belangen van de toeristische sektor van de Kust.

Symarindus is in wezen gekoncentreerd op de volgende hoofdpunten :

- (a) de weerslag van nieuwe energie-eenheden op andere eenheden die er technische bindingen mede vertonen,
- (b) algemene economische gevolgen op de regio in termen van KMO-bedrijven, werkgelegenheid en inkomen,
- (c) studie van de gevolgen van de inplanting op urbanistisch vlak,
- (d) infrastructuur vasteland,
- (e) ekologische gevolgen,
- (f) kosten-baten analyse van de overheidsinvesteringen.

Eind 1975 werden reeds een aantal progress-rapporten overgemaakt aan de opdrachtgever in verband met een aantal deelaspecten ; vooral in 1976 zal een intense samenwerking tussen DNB en WES moeten leiden tot concrete voorstellen inzake maritieme industrialisering.

Lezersonderzoek Weekblad

In 1975 werd in opdracht van een Westvlaams weekblad een lezersonderzoek uitgevoerd in het potentieel marktgebied van de krant. Deze marktstudie werd uitgevoerd in het licht van de permanente bezorgdheid van de opdrachtgever het weekblad aan te passen aan de concrete behoeften van de potentiële lezer. Voor deze studie werden er in het totaal 1.000 interviews afgenomen. Het eindrapport en de tabellen werden drie maanden na de opdracht aan de opdrachtgever verstrekt.

Afdeling toeristisch-economisch onderzoek

Facetten

Eind 1974 werd op de persdag van Westtoerisme het voorstel van de vakantiespreiding aan de orde gebracht. In de reeks Facetten van West-Vlaanderen (nr. 6) evenals in de reeks toeristisch-economisch onderzoek (nr. 66) verscheen een volledig uitgewerkte tekst terzake (zie bovenvermelde rubriek publikaties). Hierbij worden achtereenvolgens behandeld de vakantiekoncentratie in

België, de oorzaken van deze concentratie, de nadelige gevolgen en het specifiek probleem van het bedrijfsleven. Op deze analytische hoofdstukken volgt de uiteenzetting van het nieuw voorstel en een overzicht van de instrumenten die deze spreiding kunnen in de hand werken. Het geheel wordt afgerond met de belangrijkste konklusies terzake.

In het najaar van 1974 werd een uitgebreid attitude-onderzoek doorgevoerd bij de Noordfranse bevolking. De Belgische Kust is traditioneel op de Noordfranse markt georiënteerd. Sinds enkele jaren is er echter een verminderde vraag vanuit Noord-Frankrijk waar te nemen. Het onderzoek dient dan ook in dit licht te worden bekeken.

Nieuw is het feit dat de 1.500 gestructureerde interviews en de 25 open interviews werden uitgevoerd bij de bevolking van Noord-Frankrijk (agglomeraties Rijsel-Roubaix-Tourcoing) en niet bij de Franse vakantiegangers aan de Kust. Een onderzoek bij de Fransen aan de Kust sluit in zichzelf reeds een positief oordeel in. De belangrijkste aspecten van het onderzoek hebben betrekking op het vakantiepatroon van de Noordfransen, de factoren die er de Noordfransen toe aanzetten of weerhouden de Belgische Kust te bezoeken, de symboolwaarde van de Kust en de waardering van de Belgische Kust in vergelijking met enkele Franse kustzones.

Deze studie, uitgevoerd in opdracht van het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme, werd gepubliceerd als nummer 67 van de reeks toeristisch-ekonomisch onderzoek. Aansluitend op de attitude-onderzoeken bij de Duitse, Britse en Nederlandse verblijftoeristen aan de Belgische Kust werd het WES in 1975 belast met twee gelijkaardige onderzoeken bij de Belgische en Franse toeristen aan de Belgische Kust. Hiertoe werden in de zomer van 1975 respectievelijk 1.300 Belgische en 700 Franse toeristen ondervraagd.

Volgende analysepunten staan in beide studies centraal : de marktkenmerken van de toeristische vraag, de vakantiemotieven ten aanzien van de Kust, de symboolwaarde van de Kust, de beoordeling van de Kust en de vakantiebestedingen.

Door de vergelijking van het Franse onderzoek in de woonplaats der ondervraagden en het onderzoek bij de Franse toeristen aan de Kust kunnen belangrijke methodologische inzichten worden verkregen.

Het WES zette in 1975, in opdracht van Westtoerisme, de opmaak van de toeristische index Kust en Achterland verder door. De resultaten van deze index wijken sinds enkele jaren grondig af van het officieel overnachtingscijfer. Dit laatste is niet langer een juiste weerspiegeling van de trend van de toeristische vraag. Allerlei redenen, onder meer de omschakeling van de verblijftaks per overnachting naar het forfaitaire belastingsstelsel in quasi alle kustgemeenten, verklaren deze ongewenste ontwikkeling.

Door Westtoerisme, in samenwerking met het WES, werden na elke seizoenmaand, de resultaten van de toeristische index gepubliceerd. Eind 1975 werden de globale resultaten gepubliceerd in rapportvorm en opgenomen onder het nummer 68 van de reeks rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek.

Allerlei

In de schoot van de afdeling toeristisch-ekonomisch onderzoek werd speciale aandacht geschonken aan de hervorming van de toeristische statistiek. Begin 1976 zal een rapport worden overgemaakt aan het Nationaal

Instituut voor de Statistiek en het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme.

Het WES had in 1975 contacten met het Nationaal Instituut voor de Statistiek en met de privé-sektor met het oog op de organisatie van een vakantiesurvey. Een enquête-methode en een uitgebreid enquêteformulier, kortom een uitgebreid dossier werd voorbereid. Tussen het NIS en het WES werden er contacten gelegd met het oog op de realisatie van deze enquête in 1976.

Het Tourist Research Centre, waarvan het sekretariaat bij het WES berust, had zijn jaarlijkse vergadering te Gouvieux (in de nabijheid van Parijs). De leden van het Tourist Research Centre waarvan het aantal beperkt wordt tot een 20-tal, behoren alle tot de instituten die zich inlaten met toeristisch-ekonomisch onderzoek. Instituten van volgende landen maken hiervan deel uit : Denemarken, Nederland, Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk, Joegoslavië, Frankrijk, Canada en België. Op de jaarlijkse bijeenkomsten heeft een uitwisseling plaats van de onderzoekingen op het vlak van toerisme. De bijeenkomst van 1975 werd georganiseerd door Dr. P. Defert. Het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau was op deze bijeenkomst vertegenwoordigd door Prof. Dr. O. Vanneste, directeur en Prof. Dr. N. Vanhove, adjunct-direkteur en tevens sekretaris-generaal van het Tourist Research Centre.

Op uitnodiging van de Egyptische regering hebben Prof. Dr. O. Vanneste en Prof. Dr. N. Vanhove deelgenomen aan de International Conference on Tourism die plaats had te Alexandria. Hierop werden 15 Europese en Amerikaanse experts uitgenodigd. Prof. Dr. N. Vanhove bracht er een rapport voor met als thema ' Application of cost-benefit analysis to tourism '. Twee van de drie afdelingsvergaderingen werden voorgezeten door een vertegenwoordiger van het WES.

Het WES had in 1975 eveneens contacten met de UIOOT (CIEST-programma te Turijn), NWIT en NRIT te Breda en the International Centre for Advanced Technical and Vocational Training (afdeling toerisme). Prof. Dr. N. Vanhove verzorgde er een programma kosten-batenanalyse in de toeristische sektor.

Afdeling Milieuzorg

Gezien als een noodzakelijke uitloper van de begeleiding van de ekonomische ontwikkeling in de provincie West-Vlaanderen, werd door de afdeling milieuzorg in de loop van 1975 vooral de nadruk gelegd op de industriële adviezen en de verdere opvolging van de vroeger uitgevoerde studies.

Door het in voege komen van een aantal nationale reglementeringen inzake leefmilieu, zowel op het niveau van de afvalwaterbehandeling als van de ekonomische expansie en saneringsmaatregelen, heeft deze afdeling een ware begeleidende taak waargenomen ten overstaan van de Westvlaamse bedrijven.

Een nauwe en voortdurende samenwerking met het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen was daarvoor vereist, evenals met de verschillende Westvlaamse interkommunale verenigingen. Ook met het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin, het Staatssekretariaat voor het Leefmilieu en het Staatssekretariaat voor Streekeconomie, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting werden talrijke besprekingen gevoerd en is een

voortdurende vorm van samenwerking en van uitwisseling van gegevens gegroeid.

Regionale aanpak van de afvalwaterzuivering in West-Vlaanderen

Aan de hand van de totale inventarisstudie over de waterverontreiniging in West-Vlaanderen, uitgevoerd door de afdeling Milieuzorg in de loop van de periode 1971-74, en volgens de richtlijnen aangegeven in de principiële saneringsvoorstellen van bovenvermelde studie, kwam men binnen de schoot van de Provinciale Werkgroep Leefmilieu - Afvalwaters in 1974 tot een regionaal plan voor de afvalwaterzuivering in West-Vlaanderen. Door de aanwezigheid van een Ministeriële goedkeuring terzake, is men in de loop van 1975 overgegaan tot de verdere uitbouw van dat sectorieel plan.

In afwachting dat deze materie zou overgedragen worden aan de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken, werd in het voorjaar 1975 een optimalisatiestudie beëindigd, die de afvalwaterzuivering behandelt voor het gebied rond Ieper. In deze studie werd de aanleg van de bovengemeentelijke kollektoren behandeld, evenals de aansluiting van de gemeentelijke lozingspunten en werd een keuze gemaakt voor de inplantingsplaats van de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Deze optimalisatie werd gebaseerd op een zuiveringstechnische en financiële keuze tussen diverse alternatieve mogelijkheden.

Na de oprichting van de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken in juni 1975, werd de optimalisatiestudie van de afvalwaterzuivering in de sektor Menen-Wervik neergelegd. Op dezelfde wijze kwam men hier tot een valabel voorstel, op economische basis, voor de aanleg van de bovengemeentelijke kollektoren en tot de optimale inplantingsplaats van de regionale rioolwaterzuiveringsinstallatie in de sektor.

Deze beide studies werden uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin, in samenwerking met de afdeling Milieuzorg van het WES, de WITAB, de TVZAK. Aan de optimalisatiestudie van de sektor Menen-Wervik werkte Leiedal eveneens mee.

Ten overstaan van de voorbereidende activiteiten bij de realisatie van de voorontwerpen voor de bouw van regionale rioolwaterzuiveringsinstallaties, verleende de afdeling Milieuzorg haar actieve medewerking voor de projecten van Brugge-Oost en Brugge-Noord, De Blankaart en Eernegem. Dat gebeurde steeds in samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid, de provinciale en de lokale overheid evenals de opdrachthouders.

Waterverontreiniging - West-Vlaanderen

Op aanvraag van het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen werden in 1975 meerdere fysico-chemische onderzoeken uitgevoerd naar de evolutie van de kwaliteit van het water van de vijver op het Provinciaal Domein ' Bulskampveld ' te Beernem. Met de bedoeling een beleid terzake vast te leggen en de inschakeling van deze vijver in het rekreatief patroon van het domein te realiseren, werden technische besprekingen gevoerd en overleg gepleegd met het Proefstation voor Waters en Bossen, Groenendaal, van het Ministerie van Landbouw. Een verdere controle en een begeleiding ten behoeve van de rekreatieve aanwending zal in de loop van de volgende jaren worden doorgezet.

Eveneens in het kader van de rekreatieve uitbouw van het Provinciaal Domein ' De Gavermeersen ' te Harelbeke, werden in 1975 meerdere fysico-chemische analyses uitgevoerd op het water van de vijver en werd getracht een idee te krijgen van de natuurlijke stabilisatie van het vijverwater en de mogelijke aanwending binnen de rekreatieve modaliteiten van het globale domein.

Ook hier zal in de loop van de volgende jaren deze toegepast-wetenschappelijke begeleiding worden doorgezet.

Ten overstaan van specifieke vervuilingproblemen in West-Vlaanderen, werden in 1975 meerdere beperkte opdrachten uitgevoerd en nota's opgemaakt ten behoeve van de lokale overheid. Bij al deze fysico-chemische studies werd, zoals vorige jaren, de goede geest van samenwerking bekrachtigd met het Laboratorium van het Provinciaal Onderzoekscentrum voor Land- en Tuinbouw te Beitem.

Biologische verwerking van dierlijke afvalstoffen

In de loop van 1974 werd een aanvang gemaakt met een studieproject ter vaststelling van een economisch-valabel en technisch-realiseerbaar systeem voor de biologische verwerking van de overschotten aan dierlijke afvalstoffen. Dit kontrakt loopt tussen het Ministerie van Volksgezondheid enerzijds en het Westvlaams Economisch Studiebureau, de Rijksuniversiteit Gent, Fodeva nv, Allaeyns nv en Ebes nv, Brugge anderzijds, samen met de medewerking van het Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen.

Dit project werd in december 1975 officieel afgesloten. De realisatie ervan gebeurde op een praktijkbedrijf te Beernem en de capaciteit van de installaties werd opgedreven van 1.200 varkens tot 2.000 varkens.

De bedoeling van het proefbedrijf en van de uitgevoerde experimenten is meervoudig, namelijk :

- (1) het uittesten van de bestaande waterzuiveringstechnologie bij de behandeling van varkensmest,
- (2) het vastleggen en het uittesten van de volgorde van de stadia in de technologie, om finaal het meest optimaal rendement te bekomen,
- (3) een financieel-economische studie maken van de zuiveringstechniek bij de behandeling van de mestoverschotten,
- (4) het vastleggen van de graad en de aanvaardbaarheid van de sectoriële normen, gesteld bij het lozen van agrarische afvalstoffen,
- (5) een onderzoek openen naar de recuperatiemogelijkheden van ruwe eiwitten uit secundaire biologische processen,
- (6) een regionale aanpak voorbereiden voor de verwerking van de mestoverschotten in de provincie West-Vlaanderen aan de hand van een beproefde en economisch-verantwoorde techniek.

In de loop van 1976 zal dan ook gestart worden met de verdere toepassing van de verzamelde technieken ten behoeve van de sektor en dat in nauw overleg met de bevoegde overheid. Een ruime informatie terzake zal de verdere evolutie van dit toegepast-wetenschappelijk project aanvullen.

Luchtverontreiniging zone Brugge-Zeebrugge

In opdracht van het Staatssecretariaat voor Streekeconomie, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting,

werden het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol en het Westvlaams Economisch Studie bureau belast met een studie omtrent de basisbelasting van SO₂ in de zomer voor de streek van Brugge-Zeebrugge.

Na de verwerking van de vele immissie-gegevens werd in de loop van het voorjaar 1975 het eindrapport neergelegd. De vele meetresultaten werden geïnterpreteerd ten overstaan van de opgenomen meteorologische omstandigheden. Daardoor kon een idee verkregen worden van de impact van de SO₂-emissies in het gebied.

Door middel van de nu bestaande matematische modellen en aan de hand van de aanwezige meteorologische gegevens kan men in de toekomst de invloed van nieuw voorgedragen industriële projecten voor Zeebrugge uittesten en de gevolgen voorspellen ten overstaan van de SO₂-emissies in de bedoelde omgeving.

Het is dus zonder meer duidelijk dat deze realisatie een eerste stap betekent in de wetenschappelijke begeleiding bij de verdere industrialisering van het gebied Brugge-Zeebrugge.

Leefmilieu en industriële expansie

In nauwe samenwerking met de afdeling Industriële Promotie, werden in 1975 een vijftal dossiers opgemaakt, waarbij de ekologische problematiek van de nieuwe vestiging werd geëvalueerd. De bespreking ervan eiste een continue begeleiding ervan op bij de bevoegde overheid.

In verband met de effectieve sanering van milieuvervuilende activiteiten bij de bestaande industrieën werden er in 1975 door de afdeling Milieuzorg een zestal dossiers grondig aangepakt. De meeste daarvan worden thans nog verder opgevolgd, maar een reeks sanerende ingrepen werden reeds gedaan of de plannen liggen ter goedkeuring bij de bevoegde overheid.

In het kader van de toepassing van het KB omtrent de Rijkssteun bij de bouw van waterzuiveringsinstallaties bij de bestaande industrie, werden een zestal dossiers begeleid bij het Ministerie van Volksgezondheid. Drie bedrijven lieten de aanvraag terzake integraal opmaken door de afdeling Milieuzorg.

Meerdere bedrijven werden in het kader van hun leefmilieuproblemen technisch geadviseerd.

In de loop van 1975 werd de samenwerking met het Vormingsinstituut voor Kleine en Middelgrote Ondernemingen doorgezet, in de geest zoals deze in 1974 was gegroeid.

Tijdens het voorjaar werd een vormingsreeks uitgewerkt op het niveau van het programma 'Bedrijfsmanagement ten overstaan van de afvalwaterzuivering' voor de bierbrouwerijen. In het najaar werd een glijkaardig programma uitgewerkt voor de textielververijen.

De ruime belangstelling voor dit programma zowel bij de Westvlaamse bedrijven als bij de bedrijfsleiders buiten West-Vlaanderen, toont aan dat deze begeleiding en vorming, in de tegenwoordige ontwikkeling van technologie en wetgeving noodzakelijk zijn.

Dit programma omsloot inderdaad de wettelijke inkadering van de milieusanering, de algemene saneringstechnologie, naast de meer specifieke toepassing van zuiveringstechnieken en de financieel-economische gevolgen ervan voor de besproken industriële sektor.

De toenemende vraag naar begeleiding, informatie en

technisch advies inzake milieusanering bij de Westvlaamse bedrijven, maakt dat de taak die vanaf het begin aan deze afdeling werd toevertrouwd, langzaam is gaan evolueren.

Op die manier is een reële stap gezet in de richting van de dienstverlenende taak ten behoeve van de Westvlaamse industrie en de ondersteuning van de Westvlaamse industrie op het gebied van technische mogelijkheden en wettelijke beperkingen.

Afdeling fundamenteel onderzoek

Begin 1975 werd aan de opdrachtgever 'Het Fonds voor Kollektief Fundamenteel Onderzoek' het eindrapport van de studie 'De optimale ruimtelijke spreiding van de bevolking en economische activiteiten' overgemaakt. Het eindrapport houdt een tweevoudige syntese in :

- (a) de WES-onderzoeksresultaten en
- (b) de confrontatie van de WES-resultaten met de theoretische modellen en praktische uitwerkingen in het buitenland.

In 1976 zal het WES starten met een nieuw onderzoeksproject, namelijk de 'Micro- en macro-economische aspecten van de vakantiespreiding'.

Afdeling ontwikkelings samenwerking

De activiteiten van de afdeling ontwikkelings-samenwerking spitsten zich in 1975 toe op twee aktierreinen. Vooreerst was er de opleiding van Indonesische ambtenaren op het WES te Brugge, ten tweede was er de verdere uitvoering van de opdracht inzake de dokumentatiecentra te Jakarta en te Denpasar.

De opleiding van ambtenaren te Brugge

In de loop van 1975 hebben vier Indonesische ambtenaren een opleiding ontvangen op het WES. Deze ambtenaren waren in hun land werkzaam in de promotiediensten voor toerisme van respectievelijk de provincies Bali en Zuid-Sulawesi en de steden Cirebon en Surabaya. Tijdens hun verblijf te Brugge ontvingen deze ambtenaren een opleiding in regionale planning en in de technieken van marktonderzoek, motivatiestudies, promotie en kostprijskalkulatie in het toerisme. Ze brachten eveneens bezoeken aan diverse promotie-organismen voor toerisme en aan een aantal organisaties uit de privé-sektor die in het toerisme bedrijvig zijn. Het programma eindigde met een aantal evaluatie-opdrachten waarbij de stagiairs hun verworven kennis toetsten aan de situatie in hun eigen streek.

De dokumentatiecentra te Jakarta en Denpasar

Het jaar 1975 was het tweede jaar van de opdracht inzake de dokumentatiecentra te Jakarta en te Denpasar. Het WES stelt in deze twee centra een bibliotheek samen over de onderwerpen stedenbouw en regionale planning. De opdracht omvat ook nog het opmaken van een communicatiebrochure. In 1975 verscheepte het WES een 200-tal boeken naar Indonesië. Ook werd een lijst van boeken geselecteerd die in 1976 moeten aangekocht worden.

In november 1975 verbleef Dr. O. Vanneste een tweetal weken in Indonesië. Hij had er diverse besprekingen met Indonesische autoriteiten betreffende een nieuw

programma voor de opleiding van Indonesische ambtenaren te Brugge en betreffende de uitvoering van het lopende programma inzake de documentatiecentra te Jakarta en te Denpasar.

Diverse nota's en adviezen

Het overzicht van de activiteiten van het WES beperkt zich niet tot de bovenvermelde studie-opdrachten.

Gedurende het jaar werden er menigvuldige nota's en kleinere rapporten opgemaakt voor het intern gebruik van de particuliere als de publieke sektor. Het is duidelijk dat de nota's en rapporten die werden opgemaakt in opdracht van de particuliere sektor niet kunnen opgenomen worden in deze rubriek. Het vertrouwelijk karakter laat dit niet toe. Dit is trouwens het geval voor vele interne werkstukken voorbereid voor de publieke sektor.

Ten behoeve van de heer L. Dhoore, Staatssecretaris voor Streekeconomie en Ruimtelijke Ordening, werden opgemaakt :

- (a) Beschouwingen betreffende het voorstel tot afbakening van ontwikkelingszones in België.
- (b) Opmerkingen op het rapport ' Veiligheidsschoenen '.
- (c) Nota's voor de werkgroep kerncentrales aan de Kust.
- (d) Infrastructuurwerken op de industrieterreinen in Vlaanderen, programma 1976.
- (e) Programma uitrustingswerken 1976 - vastleggingskredieten.
- (f) Basisdocumenten in verband met de vestigingsplaats kinderkribben.
- (g) Verslag over de uitvoering van het programma streekanimatie van de Westhoek.
- (h) Is Vlaanderen als investeringsgebied nog aantrekkelijk voor buitenlandse ondernemingen ?
- (i) Nota's inzake kampeerwetgeving in de brede betekenis van het woord.
- (j) Noodzaak van een hotelzone te Knokke-Heist.

Ten aanzien van de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen werden een aantal korte nota's opgemaakt die zich vooral situeren op het vlak van het plan 1976-80. Daarenboven moeten we vermelden :

- (a) Desiderata van West-Vlaanderen inzake spoorwegen.
- (b) Bemerkingen betreffende het ontwerp economisch budget.

Talrijk waren eveneens de nota's bestemd voor het Provinciaal Bestuur en zijn diverse geledingen :

nota in verband met de bijeenkomst van de Frans-Belgische regionale commissie ;
nota inzake de regularisering van de kampeerinrichtingen in West-Vlaanderen ;
drinkwatervoorziening in West-Vlaanderen ;
demografische evolutie en zijn gevolgen ;
de weerslag van de waterverontreiniging op de rekreatiemogelijkheden ; saneringsmogelijkheden en perspectieven voor West-Vlaanderen ;
opmerkingen betreffende het voorontwerp gewestplan Ieper-Poperinge ;
voornaamste wijzigingen aangebracht aan het voorontwerp van het gewestplan Roeselare-Tielt ;

opmerkingen op het voorontwerp van gewestplan Roeselare-Tielt ;

opmerkingen op het ontwerp gewestplan Kortrijk ;

oprichting van een peak-shaving installatie voor aardgas te Zeebrugge ;

studie van de biologische verwerking van dierlijke mest ;

verslag van de werkgroep industriële ecologie van het Staatssecretariaat voor Streekeconomie ;

onderzoek watervervuiling Vijver van het Provinciaal Domein Bulskampveld ;

de beveiliging van de toeristische funkties aan de Kust ;
termische effecten en akwatische gevolgen van de lozing van koelwaters op de Leie door de Dieselcentrale van WVEM te Harelbeke ;

onderzoek evolutie waterkwaliteit Gavermeersen Harelbeke.

Voor Westtoerisme werden volgende nota's voorbereid :
vakantiespreiding in de eerste plaats voor de toerist-
verbruiker (persdag Westtoerisme) ;

toeristische index 1974 ;

het toeristisch-economisch onderzoek van het WES ;
naar een harmonische ontwikkeling van toeristische,
industriële en energiefunctie aan de Kust ;
juni onvoldoende benut als vakantiemaand.

Op verzoek van het Overlegkomitee van de kustgemeenten werd een nota opgesteld inzake hotelvernieuwingswetgeving tijdens een korte periode.

Voor de Kommissie van Wijzen, waarvan Dr. O. Vanneste, directeur WES, lid is en rapporteur van de Kommissie IVa, werd een rapport voorbereid met als titel : ' Regionale aspecten van de vestiging kerncentrales '.

Voor de Westvlaamse interkommunale vereniging WITAB werd een verantwoordingsnota opgesteld ten aanzien van de hotelzone Knokke-Heist.

Voor de stad Veurne werd het rapport ' Onderzoek oppervlaktewaterverontreiniging omgeving industriezone I ' opgesteld.

In het kader van het 12e Vlaams Wetenschappelijk Economisch Kongres werd een beperkte analyse opgemaakt inzake het afschrijvingsbeleid van een aantal Westvlaamse ondernemingen.

Ten aanzien van het Vormingsinstituut voor KMO, werd een nota opgemaakt over de praktische gevolgen van de vernieuwde Belgische wetgeving inzake waterzuivering in de textielsector.

The world wide travel

WASTEELS

Verg. : 'A' 1246

OOSTSTRAAT 115 8800 ROESELARE

Tel. (051) 20 16 72 (6 l.)

St. Jakobstraat 22 8000 Brugge

Tel. (050) 33 65 31 (2 l.)

is een volwaardig reisbureau, lid van de B.B.R.
verkoopt **alle** reizen zonder grenzen zoals haar
'service'

beveelt zijn voordelig A.B.C.-vluchtenprogramma
op Noord-Amerika aan waarover inlichtingen op
aanvraag.

INTERGARDE

P.V.B.A.

Chaussée de Bruxelles 483 - 1410 Waterloo

Tel. : (02) 384 80 00

Gemachtigd bij Kon. Besluit 22-7-69

INDUSTRIELE BEWAKING

SCHEEPSBEWAKING

PRIVEBEWAKING

HOME SECURITY PATROL

WAARDETRANSPORTEN

ALARMAPPARATUREN

24 uren op 24 te uwer beschikking

Gewestelijke Directies :

Gouvernementstraat 6 - 9000 Gent

Tel. : (091) 23 73 91

Duinpad 49 - 8380 Zeebrugge

Tel. : (050) 54 54 57

VOOR AL UW FINANCIËLE VERRICHTINGEN

RAIFFEISENKAS

DE BELANGRIJKSTE PRIVE-SPAARKAS VAN HET LAND

PROVINCIAAL KANTOOR : GROTE MARKT 22 - 8800 ROESELARE

VOOR ADRESSEN - ZIE GOUDEN GIDS - RUBRIEK SPAARKASSEN

subsidiërende bedrijven en gemeenten

Aannemingen S. Persijn pvba, Zwevegem / Inrichtingen H. De Clercq-De Maesschalk nv, Brugge (Sint-Kruis) / Cie Internationale des Wagons Lits et du Tourisme sa, Oostende / nv der Algemene Ondernemingen Pevalco, Ieper / Lefevere F. en Zonen pvba, Kortrijk / Firma Versele-Laga nv, Roeselare / Talonfabriek M. Muylaert pvba, Zwevezele / Behey Frères pvba, Kortrijk / Louage & Wisselincq pvba, Ardoorie / Brouwerij Rodenbach, Roeselare / Kortrijkse Katoenspinnerij nv, Kortrijk / Werkhuizen Aurora pvba, Izegem / nv Kooksfabriek van Zeebrugge, Zeebrugge / pvba Declercq-Olivier, Ardoorie / Outboard Marine Belgium nv, Brugge / Imenwest, Brugge / Vanden Avenue Gebroeders nv, Ooigem / Koramic Kortrijk / Westveles nv, Westrozebeke / Stevens Gebroeders pvba, Ieper / G. D'Hoore nv, Brugge / Verenigde Spinnerijen en Weverijen Cleppe en Claerhout nv, Heule / Zeebrugge Abattoirs Maritimes 'ZAM', Zeebrugge / pvba Delputte Automatic Company, Kortrijk / Degryse-Smets nv, Roeselare / First National City Bank nv, Gent / Daikin Europe nv, Oostende.

1.200 fr. : Voeders Depré nv, Beernem.

1.000 fr. : Callens Textielabriek nv, Kortrijk.

SUBSIDIERENDE BEDRIJVEN 1975

50.000 fr. : Bekaert nv, Zwevegem.

35.000 fr. : Generale Bankmaatschappij nv.

30.000 fr. : Algemeen Christelijk Vakverbond, West-Vlaanderen / Algemeen Belgisch Vakverbond, West-Vlaanderen.

15.000 fr. : Bank van Roeselare en West-Vlaanderen nv, Roeselare / Union Chimique - Chemische bedrijven nv, Oostende.

12.000 fr. : Siemens nv, Oostkamp.

10.000 fr. : Bank Brussel-Lambert nv / Kredietbank nv / Dumont-Wyckhuysse nv, Roeselare / Bank van Parijs en van de Nederlanden, Brussel / Interescout (Ebes).

5.000 fr. : Clayson nv, Zedelgem / Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen nv, Brugge / Westvlaamse Elektriciteitsmaatschappij, Brugge / Travaux nv, Brussel.

4.000 fr. : Ets. Talpe, Kortemark / MBLÉ nv, Brussel / Drukkerij Groeninghe, Kortrijk.

3.000 fr. : Aigle-Belgica nv, Brugge / Textielabrieken Nuytens nv, Deerlijk / Westimex nv, Nieuwkerke / La Brugeoise et Nivelles nv, Brugge / Glaverbel nv, Zeebrugge.

2.500 fr. : Koninklijke Nederlandse Gist- en Spiritusfabriek nv, Brugge / Federale Kas voor het Beroepskrediet nv, Kortrijk / Drukkerij Strobbe pvba, Izegem.

2.200 fr. : Konstruktiewerkhuizen Allaeyns pvba, Poperinge.

2.000 fr. : Ets. J. Soubry nv, Roeselare / GB, Inno, BM nv, Antwerpen / Oliefabrieken Vandemoortele, Izegem / Picañol nv, Ieper / Neiryck-Holvoet nv, Lendeledé / Houtindustrie De Coene en C^o, Kortrijk / LVD Company pvba, Gullegem / C.O.B.A.R. nv, Kortrijk / A.J. Florizoone 'Meli', Adinkerke / Bekaert Mattress Ticking nv, Waregem / Bliklagerijen De Clerck nv, Brugge / Voeders Hanekop nv, Roeselare / Westvlaamse Betonwerkerij, Brugge / U.C.O. nv, Ledeberg / De Zetel pvba, Ardoorie / Ets. Vandecappelle Gebroeders nv, Roeselare / West-Auto nv, Brugge / Ostend Stores & Rope Works nv, Oostende / Etabl. Ern. De Witte-Visage sa, Marke / Bus en Car, Brugge (Sint-Michiels) / Algemene

SUBSIDIERENDE GEMEENTEN 1975

Arrondissement Brugge : Aartrijke, Beernem, Blankenberge, Brugge, Jabbeke, Knokke-Heist, Loppem, Meetkerke, Oedelem, Oostkamp, Ruddervoorde, Sijsele, Sint-Joris-Ten-Distel, Torhout, Stalhille, Varsenare, Veldegem, Waardamme, Wenduine, Zedelgem, Zerkegem, Zuienkerke.

Arrondissement Diksmuide : Beerst, Driekapellen, Diksmuide, Houthulst, Koekelare, Kortemark, Lo, Merkem, Reninge, Zarren-Werken.

Arrondissement Ieper : Beselare, Boezinge, Dikkebus, Dranouter, Elverdinge, Geluvelde, Geluwe, Ieper, Kimmel, Loker, Nieuwkerke, Oost-Vleteren, Passendale, Poperinge, Roesbrugge-Haringe, Vlamertinge, Watou, Wervik, Westouter, West-Vleteren, Wijtschate, Woesten, Zillebeke, Zonnebeke.

Arrondissement Kortrijk : Aalbeke, Anzegem, Avelgem, Bavikhove, Bellegem, Beveren-Leie, Bissegem, Deerlijk, Desselgem, Gullegem, Harelbeke, Heestert, Helkijn, Heule, Hulste, Ingoogem, Kaster, Kerkhove, Kortrijk, Kurne, Lauwe, Lendeledé, Marke, Menen, Moen, Moorsele, Outrijve, Otegem, Rekkem, Rollegem, Sint-Eloois-Vijve, Spiere, Vichte, Waregem, Wevelgem, Zwevegem.

Arrondissement Oostende : Bredene, Eernegem, Ettelgem, Gistel, Ichtegem, Leffinge, Middelkerke, Oostende, Oudenburg, Snaaskerke, Spermalie, Vlissegem, Westende, Wilskerke.

Arrondissement Roeselare : Ardoorie, Dadizele, Gits, Ingelmunster, Izegem, Kachtem, Ledegem, Moorslede, Oekene, Roeselare, Rollegem-Kapelle, Rumbekke, Sint-Eloois-Winkel, Staden, Westrozebeke.

Arrondissement Tielt : Aarsele, Dentergem, Kanegem, Meulebeke, Oeselgem, Ooigem, Oostrozebeke, Pittem, Ruiselede, Schuiferskapelle, Sint-Baafs-Vijve, Tielt, Wielsbeke, Wingene, Zwevezele.

Arrondissement Veurne : Adinkerke, Alveringem, Beauvoorde, De Panne, Houtem, Koksijde, Leisele, Nieuwpoort, Oostduinkerke, Stavele, Veurne.

publicaties wer/wes

REEKS VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIEBUREAU (BTW inbegrepen)

1. G. Declercq & O. Vanneste, De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz. (uitgeput).
2. O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij - een Economische Studie, 1959, 358 blz., 212 fr.
3. O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge - Etude Economique, 1959, 358 pp., 212 fr.
4. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge - Een Regionaal Economische Studie, 1961, 463 blz. (uitgeput).
5. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende - Een Regionaal Economische Studie, 1962, 444 blz., 265 fr.
6. O. Vanneste & J. Theys, Menen - Een Economische Studie van een Grensstad, 1962, 256 blz. (uitgeput).
7. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare - Een Regionaal Economische Studie, 1963, 336 blz. (uitgeput).
8. J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 159 fr.
9. J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 159 fr.
10. O. Vanneste & J. Theys, Veurne - Een Economische Studie, 1964, 189 blz. (uitgeput).
11. M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz. (uitgeput).
12. O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 265 fr.
13. O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt - Een Regionaal Economische Studie, 1968, 410 blz., 265 fr.
14. J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 265 fr.
15. M. Zwaenepoel, Vrije Tijd - Een sociologische analyse van het vrijetijdsgebruik en de vrijetijdsbehoeften van de westvlaamse bevolking, 1969, 332 blz. (uitgeput).
16. N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 265 fr.
17. N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 265 fr.
18. J.M.L. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 159 fr.
19. R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 318 fr.
20. J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen - Bronnen, toestand en bestrijding door de ruimtelijke ordening, 1972, 209 blz., 265 fr.
21. N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 477 fr.
22. L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman - Bijdrage tot de geschiedenis van de Westvlaamse plattelandsbevolking in de negentiende eeuw, 1973, 294 blz., 371 fr.
23. De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970 - Statistische tabellen, Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 191 fr.

REEKS FACETTEN VAN WEST-VLAANDEREN (BTW inbegrepen)

1. R. Simoen en O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge : Openbare werken in verleden en toekomst - De haven en de toeristische belangen van de Oostkust, 1972, 48 blz. (uitgeput).
2. C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf - Inplantings- en aanlegmogelijkheden, 1973, 100 blz., 106 fr.
3. S. Beernaert, De waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 133 fr.
4. Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 74 fr.
5. S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 133 fr.
6. N. Vanhove, Vakantiespreiding. Een nieuw voorstel voor België, 1975, 56 blz., 85 fr.
7. S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 133 fr.
8. De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 80 blz., 133 fr.

REEKS TOERISTISCH ABONNEMENT WES

Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek 1974

60. Attitude-onderzoek bij de Duitse verblijfstoeristen aan de Belgische Kust, 1972, 190 blz.
61. Attitude-onderzoek bij de Britse verblijftoeristen aan de Belgische Kust, 1972, 162 blz.
62. Bestedingsonderzoek bij de Duitse, Britse en Nederlandse vakantiegangers aan de Belgische Kust, 1972-73, 90 blz.
63. Attitude-onderzoek bij de Nederlandse verblijftoeristen aan de Belgische Kust, 1973, 206 blz.
64. Toeristische index WES - Kust en Achterland 1974, 23 blz.

Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek 1975

65. Structuur en Ontwikkeling van het Vakantiepatroon van de Belgische Bevolking 1967-72, 210 blz.
66. N. Vanhove, Vakantiespreiding - Een nieuw voorstel voor België, 56 blz.
67. Attitude-onderzoek ten aanzien van de Belgische Kust bij de Noordfranse bevolking, 1975, 180 blz.

De rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek zijn te verkrijgen door storting van 1.325 fr. per jaar-abonnement (BTW inbegrepen).

UITGAVEN WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

- O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland - Proeve van een toeristisch-economische studie, 1955, 226 blz. (uitgeput).
- O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland - Essai d'une étude d'économie touristique, 1955, 266 pp., (uitgeput).
- G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957, 2 delen, 130 blz. + 278 blz. (uitgeput).
- West-Vlaanderens economische groei 1954-64, 1965, 98 foto's, 172 blz. (uitgeput).
- Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1971, 275 fr. Jaarverslagen WER-WES.
- (Uitgaven vrij van BTW.)*

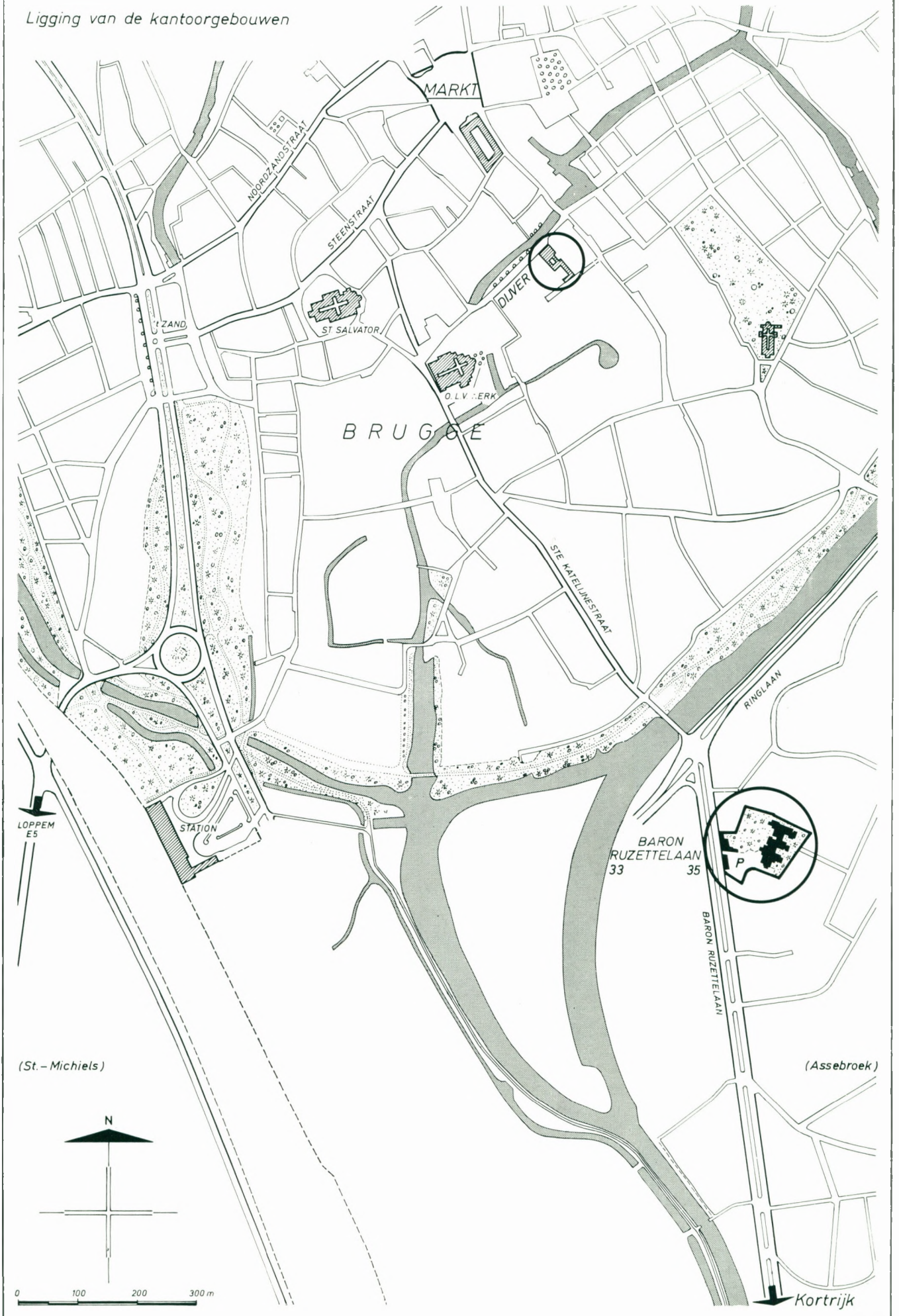
TIJDSCHRIFT 'WEST-VLAANDEREN WERKT'

Tweemaandelijks uitgave - verschijnt niet in juli en augustus - abonnement 1976 : 170 fr. (BTW inbegrepen)

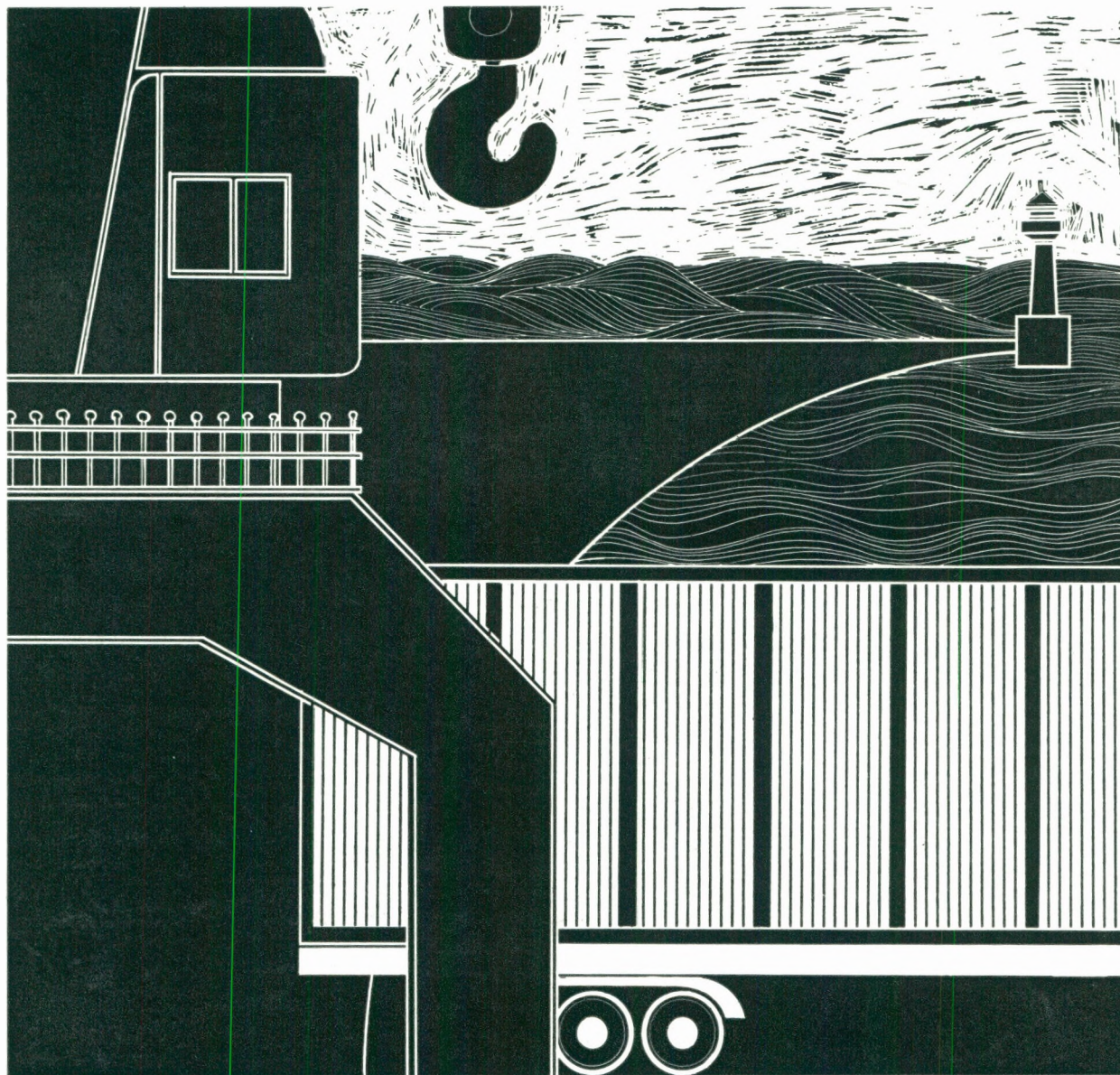
STEUNENDE LEDEN - 1976

Steunende leden (413 fr. - BTW inbegrepen) ontvangen het tijdschrift en de andere publicaties van de WER-WES, de reeks 'Toeristisch Abonnement' uitgezonderd.

Ligging van de kantoorgebouwen

ZEEBRUGGE

DE SNELHAVEN OP ENKELE KILOMETER VAN UW BEDRIJF

biedt U een waaier van mogelijkheden voor het geheel of
een gedeelte van uw maritieme transporten !

MBZ Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen
Louis Coiseaukaai 2 B-8000 Brugge-Belgium Telefoon (050) 33 30 65

